

REVISTA BIBLIOTECILOR

2.22.218

1
1966

REVISTA BIBLIOTECILOR

(fostă Călăuza bibliotecarului)

PUBLICAȚIE A COMITETULUI DE STAT
PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

ANUL XIX NR. 1 IANUARIE 1966

SUMAR

<i>Revista bibliotecilor</i>	1
Virgil OLTEANU: <i>Satul socialist sărbătorește cartea</i>	3
Liviu OPRESCU: <i>Cu scriitorul Demostene Botez despre „Luna cărții la sate”</i>	6
Nicolae RAUȘ: <i>Literatură agricolă în acord cu cerințele</i>	8
Ștefan BOTEZATU: <i>Biblioteca și cititorii cresc împreună</i>	15
Beatrice ARJON: <i>Patent V.P. sau Patent M.B.? Foileton</i>	18
Ecaterina IOSIPESCU: <i>Noul regulament al bibliotecilor școlare</i>	22
H. ZALIS: <i>Dialogul bibliotecar-cititor</i>	24
Pavel BINDER: <i>Cataloagele cumulative ale fondurilor istorice la Biblioteca regională Brașov</i>	26
Opinii	
Paul CARAVIA: <i>Documentarea didactică și științifică în învățământul superior</i>	30
Conservarea fondului de cărți	
Nicolae OANCEA: <i>Legarea și repararea cărților</i>	34
N. OPREA: <i>Biblioteca regională „V. A. Urechia” din Galați a împlinit 75 de ani</i>	40
W. AUERBACH: <i>Sesiune festivă la Galați</i>	44
Profiluri	
Ion IANOȘI: <i>Romain Rolland, 1866—1944</i>	45
George BAICULESCU: <i>Doi deschizători de drumuri: Aron Pumnul (1818—1866), Anastasie Fătu (1816—1886)</i>	47
★	
Prof. Vasile MACIU: <i>Condițiile unirii Moldovei și Țării Românești</i>	50
Lidia RAUȘ, Ion STOICA: <i>Unirea Țărilor Române (bibliografie selectivă)</i>	51
Fișier	
Roman, V. <i>Revoluția industrială în dezvoltarea societății</i> ; Anton Costache. <i>Liniștea</i> ; Corlaci, Ben. <i>Baritina</i> ; Popescu, D. R. <i>Somnul pământului</i> ; Ilf, I. și Petrov, E. <i>Douăsprezece scaune. Vișelul de aur</i> ; Remarque, Erich Maria. <i>Pe frontul de Vest nimic nou</i> ; Tăutu Nicolae. <i>Băiatul și luna</i> ; Baum, L. Frank. <i>Vrăjitorul din Oz</i> ; Livescu Anca. <i>Despre dicțiune</i>	56
V. BARBU: <i>Rafturi din tablă de oțel (supliment)</i>	

REDACȚIA:

STR. BISERICA AMZEI, 5—7, RAIONUL „30 DECEMBRIE”
BUCUREȘTI, OF. POȘTAL 22

REVISTA BIBLIOTECILOR

În al XIX-lea an de apariție, revista noastră își schimbă titlul. Denumirea de Căluza bibliotecarului a corespuns menirii acesteia într-o anume etapă. Ea trebuia să inițieze în muncă și să îndrume miile de bibliotecari noi, antrenați în opera de constituire a rețelelor bibliotecilor de masă, să contribuie la reprofilarea atribuțiilor și la precizarea conținutului nou al activității unităților existente într-o perioadă de mari transformări revoluționare, în cadrul cărora politica Partidului Comunist Român, de înlăptuire a revoluției culturale, a trasat menirea și perspectivele noi ale muncii cu cartea.

Publicație de specialitate a organului de stat care coordonează activitatea bibliotecilor, revista a reprezentat un important mijloc de antrenare a bibliotecilor în sprijinul activității din diverse sectoare social-economice și culturale, al muncii educative promovate de partid în diferitele etape ale revoluției socialiste. Căluza bibliotecarului a avut un rol de seamă în introducerea și generalizarea normelor unitare de organizare și administrare a bibliotecilor, în conturarea metodelor noi de muncă cu cititorii. Ea a înregistrat succesele, bucuriile, ca și greutățile și dăbuirile bibliotecarilor în acești ani, a ținut în curent opinia publică asupra dezvoltării bibliotecilor și a reușit să polarizeze în jurul ei numeroși oameni de cultură, care văd în bibliotecari colaboratorii lor cei mai apropiați. Lucrători cu mare experiență din marile biblioteci au contribuit și prin mijlocirea revistei la formarea profesională a noilor detașamente de bibliotecari, așa cum au lucrat, alături de ei, la întemeierea noilor rețele de biblioteci. A durat un timp însă pînă cînd cercetarea științifică în bibliologie — concepută la noi, de unii, ca disciplină auxiliară a istoriografiei și a istoriei literare — și-a extins investigațiile spre funcțiile sociale noi ale bibliotecilor noastre socialiste, spre studiul și generalizarea experienței înaintate în lumina științei bibliotecare contemporane.

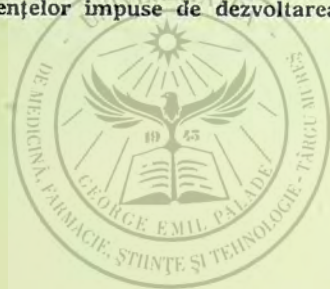
O dată cu încheierea perioadei de creștere cantitativă a rețelelor de biblioteci, cu profilarea organelor de conducere metodică și a formelor de calificare profesională la diferite nivele, s-au creat condiții pentru conturarea structurii revistei potrivit actualelor cerințe. Menirea ei de acum este să abordeze problemele principale — teoretice și practice — la nivelul schimbărilor calitative care au loc în acest sector al culturii socialiste.

Titlul revistei a fost pus astfel în acord cu conținutul și cu obiectivele ei. Revista bibliotecilor, pe care o inaugurăm cu acest număr, își propune să abordeze diferitele laturi ale activității bibliotecare prin analiza temeinică a experienței avansate, să militeze pentru antrenarea activă a bibliotecarilor în sprijinul rezolvării sarcinilor economice și culturale ale desăvîrșirii construcției socialiste, în lumina obiectivelor stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R. în domeniul muncii educative și al informării științifice. Acordînd o atenție deosebită problemelor bibliotecilor publice de stat și bibliotecilor sindica-

telor — care exercită cea mai directă înrîurire în munca de ridicare culturală a poporului — revista va aborda în măsură mai largă și activitatea bibliotecilor școlare, științifice și speciale. Ea se va strădui să devină organul colectiv al tuturor bibliotecilor, o oglindă vie a activității lor, o tribună largă pentru formarea unei opinii unitare, pentru promovarea progresului în organizarea bibliotecilor, în afirmarea metodelor înaintate de muncă și a cooperării între biblioteci.

Revista bibliotecilor va stimula cercetarea temeinică a formelor de muncă cu cititorii, a propagandei cărții, a organizării colecțiilor, a administrării și amenajării bibliotecilor în lumina studiului atins de biblioteconomia contemporană, va sintetiza experiența avansată în toate compartimentele muncii și — în strînsă colaborare cu organele de îndrumare metodică — va acorda un sprijin activ în introducerea lor în practică. Studiind și valorificînd tradițiile progresiste ale bibliologiei românești, generalizînd experiența înaintată a bibliotecilor noastre, revista va tinde să țină în curent pe cititorii săi asupra evoluției științei și practicii bibliotecare de peste hotare.

Diversitatea tipurilor de biblioteci, a preocupărilor bibliotecarilor și a gradului pregătirii lor profesionale ridică probleme complexe în fața unei publicații destinate tuturor bibliotecilor. Dar bibliotecile noastre, ca propagatoare ale culturii socialiste, ca instrumente ale progresului științei și tehnicii, au o bază comună de activitate, folosesc procedee comune în tehnica de bibliotecă, chiar dacă ele se aplică la nivele diferite. Și această bază comună asigură revistei un profil unitar în efortul său pentru promovarea cooperării între toate bibliotecile, pentru creșterea randamentului și eficacității ansamblului bibliotecilor, corespunzător exigențelor impuse de dezvoltarea economiei, științei și culturii noastre socialiste.

Satul socialist sărbătorește cartea

Nu sînt mulți la număr anii de cînd lumea satelor cunoaște — în plin miez de iarnă — șirul unor manifestări consacrate cărții. Deși n-a existat acel interval de timp care în mod obișnuit stabilește un obicei, și-l întipărește ca atare în conștiința oamenilor, „Luna cărții la sate” s-a impus printre acțiunile culturale cu tradiție.

Preocuparea pentru cultură și tot ce se leagă de dînsa, receptivitatea față de îndemnul la lectură și — ca formă evoluată — tendința de a frecventa cit mai des bibliotecile sînt fenomene cu tot mai largă răspindire la țară. Ele se grefează adînc în realitatea satului socialist, în viața nouă a țărănimii cooperatiste, constant interesată de dobîndirea unui univers larg de cunoștințe.

Consemnînd existența obiectivă a interesului pentru lectură trebuie să adăugăm unele cerințe care condiționează reușita acțiunilor ce se vor întreprinde: asigurarea unui conținut bogat, interesant și actual, îmbunătățirea metodelor organizatorice etc. Actuala ediție a „Lunii cărții la sate” ce se va desfășura între 1.II—1.III.1966, sub egida Comitetului pentru Cultură și Artă și a Centropoului, ține seama de aceste cerințe.

În primul rînd un accent deosebit se pune, în acest an, pe popularizarea și larga răspindire a cărților și broșurilor care contribuie la cunoașterea și punerea în practică a indicațiilor cuprinse în raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Plenara C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 *Cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii*.

Desfășurîndu-se în perioada cînd va avea loc Congresul de înființare a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole, „Luna cărții la sate” împletește obiectivele sale specifice cu sarcinile de cea mai mare însemnătate trasate de partid țăranilor cooperatori. Există, de pildă, lucrări apărute sau în curs de apariție, a căror tematică și tratare împlinesc cerințe ale specialiștilor și lucrătorilor din agricultură, oferă un sprijin științific și tehnic, largesc cunoașterea unor aspecte în legătură directă cu sporirea producției și productivității la culturile cerealiere, executarea unor lucrări de îmbunătățiri funciare, creșterea animalelor etc. Printre cărțile de acest gen apărute la Editura agrosilvică amintim: *Prize și*

stații de pompare pentru irigații, de D. Ionescu-Sisești, *Folosirea rațională a irigațiilor la principalele culturi de cimp*, de Gh. Florescu și I. Pleșa, *Creșterea și hrănirea animalelor* de St. Popescu Vișor, *Creșterea economică a vițelilor* de C. Drăgănescu, *Intrebări și răspunsuri în legătură cu creșterea păsărilor* de M. Lungușescu, *Din experiența unor cooperative agricole de producție frunțase în dezvoltarea și gospodărirea averii obștești* de I. Chiriac și Cazacu, *Bazele moderne ale alimentației* de Gh. Băia, *Exploatarea tractoarelor U-650 și U-651* de V. Mihătoiu, *Mașini și utilaje agricole, Creșterea industrială a porcilor*.

Simpla enumerare a titlurilor atrage atenția asupra importanței lor pentru îmbogățirea cunoștințelor agrotehnice și progresul continuu al agriculturii socialiste. Desigur că la acestea se adaugă numeroase lucrări de popularizare apărute la Editura politică sau în colecția C.R.C.C.S. Este de așteptat ca efortului editorial să i se adauge strădania difuzorilor voluntari din cooperativele agricole de producție, a vânzătorilor din librăriile satești și a bibliotecarilor de la sate. Recomandările acestora din urmă, modul în care vor ști să explice și să convingă pe cititori asupra utilității parcurgerii unor lucrări privind cultivarea pământului după cele mai moderne metode, va constitui un aport substanțial la reușita întregii acțiuni. Ca și în anii precedenți, în sprijinul popularizării cărții agrozootehnice se vor organiza consfătuiri cu cititorii despre felul în care îi ajută cunoștințele dobândite din cărți.

Neîndoios, că lărgirea climatului cultural la sate — de asemenea un obiectiv de prim rang al „Lunii cărții la sate” — necesită răspîndirea celor mai variate genuri de lucrări, de la literatura pentru preșcolarii pînă la dicționarele enciclopedice. Componența pe profesii a locuitorilor din mediul rural — extrem de variată — ca și numărul mare de specialiști în diverse domenii, fac ca cererile de carte să înglobeze aproape întreaga varietate a producției editoriale.

La ora cînd scriem aceste rînduri există premisa ca pe rețeaua de librării a Centrocoup-ului ca și în cea mai mare parte a bibliotecilor satești să fie prezente, cu prilejul „Lunii cărții la sate”, cantități din titlurile apărute recent sau anunțate de edituri ca apariții certe. Astfel Editura politică a realizat tirajul integral al volumului cu Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R., precum și proiectul de statut al cooperativei agricole de producție, proiectul Uniunii Naționale, uniunilor regionale și uniunilor raionale ale cooperativei agricole de producție, volumul 37 al operelor lui V. I. Lenin.

Dintre lucrările de beletristică originală spicim: *Poezii populare ale românilor* (culegerea V. Alecsandri), *Operele alese* vol. III de M. Eminescu și primele volume de *Opere alese* de B. Delavrancea (în colecția „Scriitori români”), volumele X și XI din *Scrieri* de T. Argezi, două volume de *Pagini alese* de N. Iorga, volume de nuvele semnate de Lucia Demetriu, Nicuță Tănase, I. Alexandru (*Viața deocamdată*), Ion Petrance (*Întîlnire de seară*).

Populara colecție „Biblioteca pentru toți” oferă zecilor de mii de cititori, printre altele, o culegere de *Legende istorice* de D. Bolintineanu, *Jane Eyre* de Charlotte Brönte.

Titluri mult solicitate de elevii școlilor de la sate au văzut lumina tiparului în „Biblioteca școlară”: *Scrieri alese* de Ion Heliade Rădulescu, *Descrierea Moldovei* de Dimitrie Cantemir, *Versuri lungi* de T. Argezi.

Cu aceeași legitimitate nerăbdare ca a cititorilor de la orașe, iubitorii de cărți din lumea satelor își propun să citească valoroase lucrări din literatura universală: *Țărani* de W. Reymont, *Nuvele* de L. Leonov, o culegere de basme sirbești, *Pentru cine bat clopotele* de E. Hemingway, *Don Quijote* de Cervantes, traducerile celor mai frumoase poezii de Heine, Beaudelaire, Seferin. Printre lucrările așteptate cu interes se numără *Dicționarul limbii române moderne*, *Avram Iancu* de S. Dragomir etc.

Am nedreptăți pe micii cititori nesatisfăcîndu-le curiozitatea privitoare la cărțile scrise anume pentru ei. Librăriilor satești le-au fost expediate lucrări ca *Ursul păcălit de vulpe* de I. Creangă, *Bunicul și bunica* de B. Delavrancea, *Bună dimineața primăvară* de T. Argezi, *Obrăznicătura* de M. Șolohov, *Căsuțe și cui-buri* de E. Jianu, *A doua carte a Ralucai* de V. Tulhure ș. a.

Chiar din această enumerare incompletă, efectuată pentru necesități de exemplificare și fără preocupări de ierarhizări rezultă că există baza materială pentru realizarea unui alt obiectiv important al „Lunii cărții la sate” — atragerea unor categorii tot mai largi de cititori în bibliotecile comunale și satești.

Paralel cu aceasta, intensificarea și îmbunătățirea metodelor de informare a cititorilor și de difuzare a cărții (între altele este prevăzută pentru sate tipărirea a 10 materiale de informare și publicitate într-un tiraj total de peste 600 000 exemplare), generalizarea experienței pozitive în ce privește atragerea unor colective obștești în această muncă.

Ca și în anii precedenți, pentru realizarea țelurilor „Lunii cărții la sate” s-a făcut apel și s-a obținut colaborarea tuturor forurilor interesate la reușita acestei manifestări, atât pe plan central cât și la nivelul regiunilor, raioanelor și comunelor. Planuri cu sarcini și răspunderi concrete s-au elaborat sau sînt în curs de elaborare. S-au transmis recomandări și sugestii. Consiliul așezămintelor culturale asigură elaborarea și difuzarea unui material metodic-bibliografic în sprijinul activității pe care urmează s-o desfășoare bibliotecile în cadrul „Lunii cărții la sate”.

Programul manifestărilor ce urmează să se desfășoare pe scenele caselor de cultură și ale căminelor culturale prevede concursuri literare, recitări, discuții despre eroi și fapte din cărți, șezători etc., unele din ele precedate de scenele ale unor formații artistice de amatori etc. Nu detaliem întregul plan de organizare. Vom aminti doar despre cele 90 de consfătuiri ce se vor ține de către redactorii editurilor bucureștene și despre întîlnirile scriitorilor cu cititorii de la sate. Contribuind nemijlocit la asigurarea legăturilor dintre creatori și țărănimea cooperatistă, la cunoașterea cerințelor acestora, nu ne îndoim că aceste manifestări vor obține un binemeritat succes și nu vor întîrzia să dea roade.

Trebuie relevat că planificarea deplasării redactorilor se face în funcție de problemele specifice ale fiecărei regiuni. Punerea în discuție în mod diferențiat a unui număr variat de titluri va evita monotonia pe care o generează dez-baterile tip.

În încheiere îmi permit să atrag atenția că buna organizare a unei manifestări culturale de amploare „Lunii cărții la sate” este o condiție esențială dar nu singura. Inițiativa locală în găsirea unor forme de popularizare și de difuzare a cărții eficace, atractive și interesante, organizarea de manifestări culturale pline de conținut, capabile să suscite interesul participanților joacă un rol hotărîtor. Ea facilitează cărții drumul spre înțelegerea și sufletul cititorilor.

Virgil OLTEANU

director în Centrala Editurilor
și Difuzării Cărții

La biblioteca din comuna Mircești, Regiunea Iași, au sosit cărți noi.

Cu scriitorul Demostene Botez despre „Luna cărții la sate”

Ce ne puteți spune în legătură cu evenimentul care ne preocupă?

„Luna cărții la sate” este doar un episod din revoluția culturală în care cartea la sate constituie unul din mijloacele cele mai eficiente pentru culturalizarea maselor. Aș putea chiar spune că această *Lună a cărții la sate* este o sărbătoare de iarnă atât pentru autori cât și pentru cititori. E luna întâlnirilor dintre aceștia și a unui multiplu dialog între ei.

Și credeți că acest dialog este susținut pe baza unei literaturi destinate mediului rural, diferențiate de literatura orașului, sau există un singur criteriu în apreciere și anume valoarea artistică?

Este o greșală să ne inchipuim că într-un fel trebuie să scriem pentru cei de la oraș și altfel pentru cei de la sate. Dacă e vorba de literatură, trebuie să scriem cel mai artistic cu putință atât pentru sate cât și pentru orașe.

Cînd e vorba de știință, aici toți sîntem mai mult ori mai puțin începători într-un domeniu sau altul. Cartea de știință, deci, trebuie să înceapă de la început, fără ca prin aceasta să facem un pleonasm, să fie clară și explicită fără a fi vulgarizatoare, să prezinte noțiunile progresiv pînă la formarea unui sistem științific.

Ați pomenit de necesitatea difuzării cărții științifice și tehnice în lumea satului, necesitate determinată de progresele culturale înregistrate. Susțineți deci ideea unei mai mari varietăți

tematice a cărților expuse în standul sătesc?

Cărțile care ajung și trebuie să ajungă la sate sînt cit se poate de variate: de beletristică, de tehnică, din toate domeniile de știință. Ele tînd doar să formeze din fiecare cetățean al țării noastre, pînă la cel mai îndepărtat colț al ei, un om conștient de lumea în care trăiește, un om eliberat de superstiție și misticism, un om care să aibă pentru sine însuși răspunsuri juste la toate întrebările pe care și le pune în sinea sa cu privire la viață, la natură, la univers etc. Cerințele impuse cărților sînt și ele variate după preocupările fiecăruia. Pe unul îl interesează cerul și constelațiile, pe altul mașina de calculat sau automatizarea, pe altul rostul îngrășămintelor în agricultură, pe altul viziunea lumii acesteia, cu țări, cu mări și cu oceane, în sfîrșit, pe alții toate acestea la un loc din curiozitate și din dorința de a se lumina în toate privințele.

Proporția în care asemenea cărți sînt citite la țară este greu de apreciat fără o statistică exactă. Mi se pare că ar fi extrem de interesant ca organismele prin care se face difuzarea cărților la sate să prezinte pentru studiul sociologilor și oamenilor de cultură o situație statistică pe cîțiva ani, să arate cum și în ce direcție au evoluat vînzarea cărților la sate și lectura lor prin biblioteci. Stîrpirea analfabetismului ca și învățămîntul obligatoriu de opt ani au făcut să crească imens numărul cititorilor la sate și au ridicat nivelul lor de exi-

gență și înțelegere. Chiar fără statistica despre care am vorbit, am impresia că la sate cartea de știință are o mare căutare, fiindcă, în general, țăranul este realist și sînt prea multe fenomene reale în jurul său pentru care el nu are, dar ar vrea să aibă răspunsuri. Am apoi siguranța că, în ceea ce privește tineretul, școala a îndeplinit cu succes o mare funcție socială, și în ceea ce privește literatura, a deprins elevii cu gustul sigur al clasicilor. Consider aceasta ca un mare bine pentru educarea în general a tinerilor. Să nu mai considerăm astfel nivelul masei cititorilor de la țară sub nivelul celui al cititorilor de la orașe.

Diversitatea cărților trebuie să răspundă integral dorințelor de cunoaștere multiple ale tuturor oamenilor de la țară.

Îmi aduc aminte dintr-un reportaj că un bătrîn țăran din Dăbuleni (Oltenia) întreat cînd o să aibă și televizor a răspuns prompt și sigur: „Apoi cînd o fi releul“. Mie mi se pare că acest răspuns este foarte semnificativ pentru nivelul cunoștințelor oamenilor de la sate.

Deci domeniile variate de care se ocupă cărțile difuzate stîrnesc interesul tuturor generațiilor, răspunzînd diverselor probleme, asigurînd astfel o maximă circulație a cărții și contribuind totodată la răspîndirea și formarea cunoștințelor politico-ideologice și științifice.

În pregătirea acestei manifestări culturale, nu trebuie omis factorul cel mai important, factorul activ al desfășurării ei și anume bibliotecarul. „Luna cărții“ fiind de fapt o continuare a muncii sale în sensul formării cititorului, îndrumării preferințelor și gustului său literar. Numai că și în cadrul programului de iarnă al bibliotecilor sătești luna februarie este o activizare a discuțiilor în jurul unor cărți, a unor teme preferate, o acțiune de popularizare a tinerilor

scriitori, iar animatorul acestora este bibliotecarul.

„Cartea la sate“ nu-i o simplă acțiune comercială. Ea constituie epoca de examene a tuturor bibliotecarilor din sate. Ei sînt îndrumătorii pentru ezitanți, ei trebuie să aibă viziunea justă a valorii fiecărei cărți, nu numai în sine ei, ci și în raport cu cititorul care se prezintă. Bibliotecarul trebuie să fie cronicarul literar al satului, cu toată onestitatea care i se cere unui cronicar literar. Orice carte oricît de nouă poate rămîne mult și bine în raft dacă autorul nu-i o celebritate cu nume deja făcut. Sînt însă atîția scriitori fără celebritate, care nu sînt cunoscuți de masa cititorilor și care merită să fie cunoscuți. Bibliotecarul trebuie să-i ia sub protecția sa, pe garanția sa, el trebuie să fie un om de gust și un om apropiat de semenii săi.

Ce ne-ați putea spune cu privire la eficacitatea întîlnirilor dintre scriitori și cititori?

Desigur că pentru promovarea cărții la sate, întîlnirile acestea constituie întotdeauna un imbold. Ele îi apropie pe cei doi oameni, pe scriitor și pe cititor, unul de altul.

Citeodată ne inchipuim, de acolo de pe scenă, că nu sînt prea mulți cei care ne înțeleg, cînd recităm de pildă versuri. Dar acum doi ani de *Luna cărții* mi s-a întîmplat la Rășinari să văd în sală un moșneag cu plete albe, cu un chip ca dintr-o poveste veche cu arcași de-ai lui Ștefan cel Mare, și stînd pe scenă mă întrebam curios ce-o fi înțelegînd și ce va fi fiind în capul acestui bătrîn. Dar la ieșire am aflat. În piața din fața căminului în care se ținuse șezătoarea moșneagul s-a apropiat cu capul gol și sfios de mine și privindu-mă în ochi mi-a spus doar atît:

— „Domnule poet, ziua de azi e cea mai frumoasă din viața mea“.

Liviu H. OPRESCU

Literatură agricolă în acord cu cerințele

Rolul educativ al bibliotecii se exercită prin propagarea și folosirea largă a colecțiilor de cărți. Structura acestora trebuie să concorde cu nevoile social-culturale generale, cât și cu cele speciale din mediul în care funcționează. În sectorul agricol, cerința obiectivă de cunoștințe profesionale, de carte agricolă în genere, izvorăște din realitățile satului de azi. Congresul al IX-lea al partidului, iar apoi Plenara C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 au definit în profunzime și detaliu configurația agriculturii, cât și direcțiile dezvoltării ei în ritmul și proporțiile cerute de nevoile întregii economii. Este o agricultură bazată pe producția mare, de înaltă productivitate, care tinde la mecanizarea într-un grad înalt a tuturor lucrărilor, la extinderea chimizării și irigațiilor, cu un cuvânt la aplicarea largă a științei și tehnicii în scopul perfecționării proceselor de producție. Se înțelege că practicarea unei astfel de agriculturi presupune oameni cu o pregătire corespunzătoare, teoretică și practică. Profilul profesional al cooperatorilor se lărgeste și se adâncește în procesul muncii, se modifică și se specializează în raport cu exigențele producției. Ca urmare, rolul cărții, al propagandei și difuzării ei crește astăzi considerabil nu numai ca importanță, ci și ca eficiență.

Criteriile de jalonare a propagandei literaturii agricole, de completare a colecțiilor sînt acum de o mare diversitate, rezultată din varietatea pregătirilor și profesiilor cititorilor cooperatori. Unii dintre ei și-au asigurat o bună pregătire agricolă încă pe băncile școlii, iar cei mai mulți și-o aprofundează la învățămîntul agrozootehnic de masă. Diferențierea merge în adîncime dacă avem în vedere numeroșii factori care caracterizează în prezent producția agricolă, cât și profilarea și stabilitatea cooperatorilor în brigăzi permanente de muncă. Este vorba, în esență, de o accentuare a specializării pe ramuri de muncă, impusă de profilarea tot mai pronunțată a producției, de folosirea tehnicii, a mașinilor, de introducerea pe scară largă în producție a științei agrozootehnice potrivit condițiilor și particularităților concrete ale fiecărei unități agricole. De aceasta este legată statornicirea diferitelor îndeletniciri, dar și apariția altora pînă mai ieri necunoscute în sat. Diversitatea condițiilor naturale și economice, gradul diferit de dezvoltare economică și organizatorică a cooperativelor agricole de producție, crearea de zone agricole specializate, profilarea unor cooperative pe anumite culturi reprezintă, de asemenea, elemente de bază în conturarea propagandei cărții agricole.

Plenara C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 evidențiază și alte aspecte privitoare la creșterea randamentului agriculturii. Se relevă astfel cerința sporirii cointeresării materiale a țărănimii în rezultatele muncii sale, aplicării principiilor de retribuire și după calitate și productivitate, stimulării inițiativei creatoare a cooperatorilor, antrenării lor la elaborarea tuturor hotărîrilor și planurilor de muncă, precum și la întreaga activitate gospodărească a cooperativelor agricole. Din aceasta rezultă că propaganda literaturii agrotehnice, privită din punctul de vedere al preocupărilor bibliotecare, al însușirii metodelor, procedeele de muncă, trebuie să fie integrată în ansamblul mijloacelor educative, încît cei

care sînt în măsură să aplice recomandările științei agricole să înțeleagă rostul și rolul efortului lor în slujba colectivității din care fac parte. La urma urmei, este vorba de o educație politică, morală, cetățenească, de cultura generală, pe care se grezează și propaganda cunoștințelor agricole, a cărții agricole.

Satul și cărțile sale

Am examinat componența și mărimea fondului de cărți agricole al unei biblioteci comunale, cu intenția de a stabili gradul în care poate el satisface trebuințele cititorilor. Ne-am oprit apoi la problemele orientării propagandei literaturii din acest domeniu. Pentru a întregi viziunea, am observat și modul cum se răsfrîng aici preocupările metodologice ale bibliotecii regionale. Ne-am edificat, în prealabil, asupra dezvoltării de ansamblu a agriculturii în comună și o analiză care nu va ține seama de acest element fundamental va rămîne fără obiect. Este vorba de comuna Coțofănești din Raionul Adjud, cunoscută prin potențialul său economic. Ramurile de producție sînt, în genere, specifice majorității cooperativelor agricole de producție. Accentul cade pe cultura plantelor de cîmp (grîu, porumb), a plantelor tehnice (în principal a florii-soarelui), a viilor și pomilor, iar la sectorul zootehnic pe creșterea vacilor de lapte și a oilor. Sporirea producției va înregistra mari pași între altele pe baza irigației unor suprafețe întinse. Anul acesta, întreaga suprafață cultivată cu plante prășitoare va fi lucrată mecanic. La cultura cerealelor păioase, mecanizarea se va extinde în procent de 95%. Vor fi folosite toate mijloacele posibile de irigare pînă la intrarea în funcțiune a întregului sistem prevăzut. În domeniul chimizării: vor fi aplicate, pentru început, 150—200 de kg de îngrășăminte pe hectarul arabil. La zootehnie, atenția se concentrează spre îmbunătățirea efectivului de animale prin întreținerea eficientă, și în special, prin ameliorarea prășiei proprii. Dezvoltarea sectorului viticol va fi asigurată prin plantarea a noi suprafețe cu viță din soiurile nobile de vin (Fetească, Riesling, Otonel).

Prin grija Bibliotecii regionale Bacău, care a pus la punct un sistem practic de dirijare a colecțiilor la unitățile de la sate, fondul de cărți agricole al Bibliotecii comunale Coțofănești este îndeajuns de cuprinzător în raport cu procentul populației din centrul de comună (aproximativ 350 de persoane) care participă permanent la procesul de producție. (Un mare număr de locuitori lucrează la Complexul petrochimic din Orașul Gheorghie Gheorghiu-Dej). O analiză a cerințelor cititorilor de la bibliotecile filiale ar putea ridica, totuși, un semn de întrebare. Problema merită însă un studiu anume, care nu a stat în preocupările materialului de față. Se găsesc la bibliotecă 697 de cărți agricole reprezentînd aproape 10% din totalul colecțiilor (7100 de volume). Dintre acestea, 487 de volume sînt utile pentru condițiile satului, 192 sînt depășite de progresul științei agricole, iar 18 volume (de nivel elementar) abordează probleme care nu au contingentă cu specificul agricol al localității. Sub aspectul accesibilității, situația este de asemenea bună: 67% cărți de popularizare; 28% de nivel mediu și 5% de nivel superior. Analiza publicațiilor pe domenii de cunoștințe agricole (avem în vedere numai titlurile utile pentru condițiile satului) consemnează aspecte diverse, pozitive și negative, așa cum rezultă din tabelul de mai jos:

Organizarea muncii	76 vol.	Zooehiale	Lucrări generale	58 vol.	
Mecanizare	32 „		Creșterea taurinelor	23 „	
Construcții agricole	2 „		„ porcinelor	3 „	
Plante de cîmp	Protecția plantelor		4 „	„ ovinelor	16 „
	Cultura plantelor (în general)		35 „	Avicultură	15 „
	Cereale		16 „	Apicultură	12 „
	Tehnice și medicinale		17 „	Creșterea viermilor de mătase	1 „
	Baza furajeră		54 „	Medicină veterinară	9 „
Hortivicultură	39 „		Popularizarea cunoștințelor care au legătură cu agricultura, cu gospodăria casnică	48 „	
Legumicultură	18 „				

Există, în mare, un echilibru între literatura agricolă de nivel teoretic și cea cu caracter practic: 55% din cărțile agricole sînt legate efectiv de practică, de lărgirea experienței și ajută nemijlocit în muncă; 45% dintre ele explică la un nivel popular probleme fundamentale ale agriculturii și au tangență numai în mică măsură cu practica agricolă din sat, dînd o orientare de ansamblu în problemă. Aici au fost incluse, între altele, literatura care se referă la creșterea productivității într-un sector sau altul al agriculturii, cărțile de economie agrară, materialele folosite pentru învățămîntul agrozootehnic de masă.

Am urmărit structura fondului de cărți și cu ajutorul *Catalogului tip pentru bibliotecile raionale și comunale. 63 Agricultură*, editat de Biblioteca Centrală de Stat, în 1964. Numeroase titluri principale recomandate bibliotecilor comunale prin acest catalog se găsesc și aici. Se adaugă apoi 105 cărți de nivel teoretic și 41 de cărți cu caracter practic apărute după tipărirea catalogului.

Opinia agronomului

Ni se pare util să transcriem aprecierile unui specialist în materie agricolă relativ la posibilitatea acoperirii cerințelor cititorilor cu ajutorul cărților agricole din bibliotecă. Este vorba de inginerul agronom Nicolae Păvăloiu, care a participat cu mult interes la cercetarea fondului de cărți agricole: „*Biblioteca comunală trebuie să asigure, într-o măsură sau alta, publicații adecvate tuturor meseriilor practicate în comună. Pe ansamblu și numeric, situația din comuna noastră este destul de bună. Aceasta certifică efortul bibliotecii pentru reala sprijinire a cooperativelor în pregătirea lor agricolă. La detaliu însă, lucrurile nu par a fi mulțumitoare în toate compartimentele. E adevărat, sînt domenii în care se publică mai puțin, dar tocmai lucrările pe care le găsești mai greu prin comerțul de carte trebuie să stea la dispoziție prin bibliotecă. Sînt insuficiente la noi publicațiile referitoare la cultura cerealelor (16 volume) și, în special, la cultura grîului și porumbului. Este foarte redus procentul cărților din domeniul tehnicii și agrotehnicii irigațiilor, al amenajării unor sectoare de irigare. Nu acoperă cerințele nici cărțile despre cultura plantelor tehnice și medicinale, mai cu seamă dacă avem în vedere că cele 17 volume aflate la bibliotecă tratează despre floarea-soarelui și despre sfecla de zahăr (această plantă nici nu se cultivă aici). Ar interesa mult, în comuna noastră, publicații teoretice și practice privind cultura intensivă a pomilor, a viței de vie în condiții de mecanizare și irigare, a inului pentru fuior și pentru sămînță. Nu dispunem de suficiente cărți nici despre creșterea păsărilor, mai ales a păsărilor de apă, deși aici există toate condițiile pentru aceasta, și nici despre îmbunătățirea rasei de ovine. Cred că era bine să se procure mai multe titluri care tratează problemele creșterii și alimentării raționale a porcilor pentru carne (cu trei cărți nu faci aproape nimic), ale întreținerii pășunilor și finețelor naturale. În fondul bibliotecii, ar trebui să se afle mai multe lucrări elementare despre protecția plantelor și de tehnică a securității muncii. Începînd din anul acesta, cooperativele agricole vor primi gratuit insectofungicide, care vor fi mînuite de un număr mai mare de oameni.*

Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii, cit și Proiectul Statutului cooperativei agricole de producție au fost studiate și comentate la noi în mod deosebit. Puține materiale din bibliotecă au înregistrat o circulație atît de rapidă și de intensă. Este clar că o seamă de publicații agricole (despre retribuire, bunăoară) sînt acum depășite. Așteptăm cu toții editarea cît mai urgentă a unor cărți și broșuri care să sintetizeze cele mai noi date ale progresului în agricultură, în lumina cerințelor noastre de acum. La rîndul său, bibliotecă trebuie să selecteze cu mult simț de discernere titlurile pe care le achiziționează, ținînd seama de actualitatea conținutului acelor cărți. Căci, după cum bine se știe, agricultura este o știință în evoluție rapidă; ea renunță la o sumedenie de metode și practici, introducînd cu îndrăzneală altele noi, mult mai eficiente. Iar acest lucru trebuie să se vădească în componența colecțiilor din bibliotecă”.

Ce citesc cooperatorii ?

Prin strădania ei neîntreruptă, fosta bibliotecară Elena Dănilă a reușit să obișnuiască oamenii cu cartea, să creeze în sat un „vad pentru lectură“. Noua bibliotecară, Eufrosina Șerban, ajutată de organele locale, e obligată prin tradiție să mențină ritmul.

În preocupările de studiu ale cooperativelor, cartea agricolă ocupă un loc însemnat. Registrul de activitate consemnează pentru luna octombrie (cînd abia se încheiaseră operațiile de predare-preluare a fondului) 858 de cărți împrumutate, dintre care 161, respectiv 18%, din domeniul agricol. Indicatorii de activitate pe primul semestru al anului trecut relevă că, din totalul cărților difuzate cititorilor, 23%, adică 1272 de volume, sînt din domeniul agricol. Răsfoind fișele cititorilor, am observat un fenomen demn de notat: oamenii care citesc mult solicită în mod proporțional și literatură agricolă. Ceilalți nu împrumută carte agricolă sau o fac cu totul sporadic. De aici concluzia că pregătirea generală trebuie să meargă mină în mină cu însușirea cunoștințelor profesionale. Mă rezum la cîteva exemple pozitive, deși ele sînt numeroase: cooperativorul Ion Tănase a citit anul trecut 21 de cărți, dintre care 8 agricole, cooperatoarea Maria Tănase tot 21 de cărți (9 agrotehnice, 2 de popularizare a cunoștințelor care au legătură cu agricultura), iar cooperatoarea Voica Dumitrașcu 11 cărți, dintre care 5 agricole. Unii cititori au pe fișă în exclusivitate literatură agricolă. Este un lucru bun, firește, dar mult mai bine ar fi dacă biblioteca ar urmări lectura cititorilor pe un plan mai larg.

Ajutat de inginerul agronom, am efectuat o analiză a lecturii cooperativorilor. Am ales, pe numere sîrite, 50 de fișe în care figurau cărți agricole. Numărul acestor cărți era de 126. Pe domeniul agricol, situația arată astfel:

Organizarea muncii	47 vol.	Viticultură	4 vol.
Economie agrară	8 „	Legumicultură	15 „
Mecanizare	13 „	Creșterea taurinelor	9 „
Protecția plantelor	1 „	„ ovinelor	2 „
Cultura cerealelor	16 „	Apicultură	1 „
Baza furajeră	2 „	Popularizarea cunoștințelor legate	
Pomicultură	3 „	de agricultură	5 „

Ca oricare statistică parțială, și aceasta poate fi oarecum relativă. Ea indică însă orientarea lecturii multor cititori din Coțofănești în momentul de față. Locul prim îl ocupă, așadar, literatura despre aplicarea unor forme variate de organizare a muncii, despre folosirea rațională a forței de muncă în scopul obținerii de recolte mari — consecință a interesului cooperativorilor față de aceste probleme, mai cu seamă după publicarea documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii. Urmează, în ordinea intereselor, literatura privind cultura cerealelor, mecanizarea lucrărilor agricole, care, așa cum am văzut, preocupă într-un grad înalt cooperativa agricolă de producție, iar apoi cărțile de legumicultură. Se observă interesul cooperativorilor pentru experiența pozitivă a altor unități, ceea ce denotă preocuparea lor de a-și perfecționa cunoștințele. Celelalte domenii ale agriculturii sînt mai puțin studiate, fie din lipsa unei game mai largi de cărți, fie a învechirii lor. Nu-i mai puțin adevărat că lucrători din anumite sectoare (zootehnie, de pildă) au o lectură restrînsă și nu au devenit încă cititori permanenți ai bibliotecii.

În legătură cu angrenarea populației la lectură, am solicitat părerea instructorului comunal de partid, Manole Savu, pe care o consemnăm aici integral: „Comitetul comunal de partid se interesează îndeaproape de problemele lecturii. Recent, munca bibliotecii a fost analizată în ședință deschisă. Au ieșit la iveală multe lucruri bune, dar s-au cristalizat și cîteva direcții spre care trebuie să se îndrepte noua bibliotecară. Sînt necesare, în primul rînd, îmbunătățirea componenței cititorilor care frecventează biblioteca după vîrstă și profesii, stabilirea unei proporții mai judicioase între cititorii copii și cititorii adulți. Trebuie să

fie întărită munca pentru o atragere mai largă la lectură a femeilor și tinerețului. Cărțile nu se propagă de la sine, numai și numai din considerentul că în comună există o bibliotecă, iar lumea știe despre existența ei. Nu întâmplător avem o bibliotecară anume plătită pentru munca cu cartea. Ei îi revine îndatorirea să descopere și să aplice forme mereu antrenante, mobilizatoare, în stare să stîrnească pasiunea cititorilor, așa cum noi procedăm, în genere, în activitatea politică“.

Formele de muncă

S-a urmărit cu precădere îndrumarea individuală a cititorilor, la sediul bibliotecii, informarea cuprinzătoare, pe nivele și profesii. Bibliotecara a organizat aici un interesant raft tematic, care realizează o informare permanentă pe ramuri complexe de producție agricolă, pe specialități sau pe probleme. Brigadierii și șefii de echipă sînt invitați nominal, prin inscripții mobilizatoare și estetic lucrate, să consulte titlurile incluse în raft. La fiecare secțiune a raftului, sînt expuse liste bibliografice dactilografiate care sînt înprospătate pe măsura intrării în bibliotecă a noilor cărți. Un panou separat este rezervat informării cititorilor din brigada zootehnică.

Recomandarea literaturii agricole este asigurată și prin întocmirea și difuzarea unor bibliografii pe sectoare de producție. Un astfel de mijloc a fost folosit mai intens la brigada zootehnică și la brigăzile din satele aparținătoare comunei. Prezentările de cărți și recenzii, multe din ele redactate de fosta bibliotecară, ajutată de specialiști, ocupă un loc principal în informarea cooperatorilor la un nivel accesibil despre literatura care îi interesează potrivit cerințelor locale. Din categoria acestor materiale, remarcăm: *Primul ajutor la îmbolnăvirea animalelor*; *Prevenirea bolilor la animale*; *Creșterea oilor cu lînă fină și semifină*; *Sfaturi agricole*; *Creșterea și îngrășarea porcilor pentru carne*; *Lucrări de îngrijire a viilor pe rod*; *Cultura legumelor timpurii de cîmp*.

Propaganda vizuală, inteligent concepută, este subordonată în bună parte problematicii agricole. Un panou mare popularizează principalii indici sintetici din planul de producție, iar un alt panou evidențiază cooperatorii frunțași în lectură. Grupajul este întregit de o expoziție permanentă a literaturii agricole din diverse domenii.

Este vorba, deci, de relevarea în felurite chipuri a titlurilor mai însemnate, astfel încît acestea să nu zăcă în rafturi, ci să fie ușor remarcate de ochiul vizitatorului.

Manifestările de masă au fost folosite, la rîndul lor, pentru propaganda literaturii agricole. Prioritate au lecturile în grup, organizate pe echipe sau pe specific de producție, iar în colaborare cu comisia de femei pe circumscripții electorale. Un ciclu de lecturi în grup a fost axat pe tema: *Sporirea producției de cereale*. La intervale mai mari, au avut loc consfătuiri cu cititorii și chiar concursuri între cooperatori, al căror scop era relevarea cunoștințelor din cărțile citite. (*Cit mai multe venituri prin cultivarea legumelor*; *Cum putem obține producții mari de lapte*). În cele mai multe cazuri, manifestările cu cartea agricolă au fost îmbinate cu prezentarea unor filme documentare din domeniul agricol, lucru realizabil prin statornicirea unor legături trainice între Biblioteca regională Bacău și Întreprinderea cinematografică regională. În planul de muncă pentru lunile de iarnă, biblioteca comunală preconizează manifestări pe teme: *Fertilitatea solului*; *Sporirea producției de grîu*; *Producții mari de porumb în culturi neirigate*. Expoziția permanentă din sediul bibliotecii va semna cu prioritate cărțile potrivite pregătirii cursanților la învățămîntul agrozootehnic de masă.

Preocupări metodologice

Există, așadar, o activitate fructuoasă în direcția ameliorării propagandei literaturii agricole. Se simte aici buna orientare a bibliotecarei, urmare a grijei cu care a fost îndrumată de organele locale, dar și efortul metodologic susținut

al Bibliotecii regionale Bacău. Am găsit, în comună, o suită de materiale metodice de o mare utilitate pentru cititori și bibliotecară. Aș nota, în primul rând, *Calendarul trimestrial al muncilor agricole*, care prezintă în detaliu principalele munci agricole din sectoarele: cultură mare, legumicultură, pomicultură și zootehnie. În dreptul fiecărei munci agricole descrie, se adaugă bibliografia cea mai recentă potrivită informării diferențiate a cooperatorilor. Remarcăm, de asemenea, indicele de recomandare pe tema: *Chimizarea agriculturii*, destinat folosinței cursanților de la învățământul agrozootehnic de masă și lista bibliografică adnotată intitulată: *Dezvoltarea sectorului pomicol în regiunile de deal*. Periodic, biblioteca comunală primește liste ale cărților noi, cu descrierea și clasificarea lor corecte. Ar fi, poate, indicat ca aceste titluri, selectate și orînduite, să fie înmănușate în volume separate, care să apară trimestrial. Ar fi un mijloc rapid de informare, mai ales pentru bibliotecile filiale, unde nu există cataloage. S-ar soluționa în acest fel o problemă fundamentală a informării la sate, fără mari cheltuieli de muncă.

În planul de activitate pentru lunile de iarnă, Biblioteca regională a preconizat și alte materiale în ajutorul satelor. Va crește numărul recenziilor difuzate bibliotecilor, cit și al materialelor metodologice în genere la îndemîna localităților din zonele de șes și a celor situate în jurul orașelor. În prezent, metodiștii încheie o culegere de materiale pentru popularizarea cărților recomandate la învățământul agrozootehnic de masă, pe temele: *Dezvoltarea șeptelului; Creșterea păsărilor în cooperativa agricole de producție; Necesitatea dezvoltării sectorului pomicol în regiunea noastră*.

Informarea cadrelor de specialitate din agricultură va ocupa o pondere mai mare în activitatea bibliotecii regionale. Serviciul bibliografic a și întocmit o bibliografie de recomandare, totalizînd 290 de titluri (studii și articole), din domeniul medicinei veterinare.

Biblioteca regională suplinește oarecum și rolul bibliotecilor raionale în informarea inginerilor și tehnicienilor agricoli. Activitatea depusă în această direcție de Biblioteca raională Adjud, în atribuția căreia intră și îndrumarea Bibliotecii comunale din Coțofănești, nu este încă suficient definită. Metodiștii raionali au invitat în scris pe unii ingineri și tehnicieni agricoli să apeleze la serviciile bibliotecii, fără însă a-i informa despre colecțiile pe care aceasta le posedă. Din acest motiv, solicitările de cărți pe calea împrumutului interbibliotecar sînt neînsemnate.

În sfîrșit, despre fondurile de cărți agricole din comuna Coțofănești: Biblioteca regională Bacău are în vedere aspectele invocate mai sus, și pe măsura apariției noilor cărți, le va distribui în mod diferențiat, pe baza evidenței detaliate asupra specificului agricol al comunelor, existente la Serviciul completării colecțiilor. Punctul de vedere al metodiștilor este că o bibliotecă comunală trebuie să dețină literatură de specialitate pentru însușirea cunoștințelor agricole de bază, legată de profesiile practice din cooperativa agricolă de producție, literatura necesară calificării, învățământului agrozootehnic de masă și orientării schimburilor de experiență, cit și o sumă de cărți de popularizare a științei care au tangență cu agricultura sau cu gospodăria casnică (despre apă, sol, despre meteorologie. La biblioteca raională, se trimite lucrări fundamentale privind calificarea medie, lucrări generale de agricultură pentru ingineri, cit și cărțile destinate împrumutului interbibliotecar, iar biblioteca regională achiziționează lucrări speciale teoretice de agricultură, inclusiv din domenii care nu sînt solicitate imediat acolo.

Esențial este ca fiecare cititor să aibă posibilitatea de a lua cunoștință de aceste cărți, la locul său de muncă, indiferent dacă aceste cărți se găsesc în comună, la biblioteca raională sau la cea regională, lucru realizabil printr-o organizare perfectă a activității de informare.

Cîteva concluzii

● Munca bibliotecii în domeniul agricol va fi integrată în ansamblul formelor de propagandă agricolă și va ține pasul cu actualitatea, atît în problemele completării fondului, cît și ale propagandei literaturii. În orientarea activității, bibliotecarii vor porni de la obiectivele trasate agriculturii prin documentele Congresului al IX-lea al partidului și prin documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii.

● Trebuie să fie găsite căi adecvate pentru asigurarea unei mai intense participări a bibliotecarilor comunali la completarea fondurilor. Aceasta depinde însă de organizarea informării prin colectură și nu numai de efortul bibliotecii regionale. Pînă la conceperea și aplicarea unui sistem operativ de informare asupra producției editoriale, bibliotecarii comunali vor consulta curent specialiștii agricoli, căci oricît de amănunțită ar fi evidența folosită la regiune pentru dirijarea cărților sosite la colectură ea nu va putea suplini rolul bibliotecarului comunal.

● O cultură profesională solidă se bazează pe o întinsă cultură generală și pe un bun orizont politic. Lectura nu poate fi, deci, unilaterală și nu poate neglija nici un domeniu de cunoștințe. Cerințele unei agriculturi cu un înalt grad de înzestrare tehnică, precum și interesele profesionale ale cititorilor atrag atenția asupra importanței antrenării la lectură a tuturor cooperatorilor. Va crește preocuparea bibliotecii pentru lectura femeilor și tineretului. Condiții pentru împlinirea acestor deziderate există din plin.

● Baza muncii cu cititorii o formează îndrumarea individuală. Concomitent, vor fi folosite și mijloacele muncii de masă, fără însă a fi rupte de contextul propagandei cărții.

● Bibliotecarul comunal nu are posibilitatea să se informeze în mod cuprinzător asupra cărților, deși soarta propagandei cărții agricole se decide la biblioteca comunală. Aria mijloacelor de informare la sate trebuie să fie lărgită, folosindu-se avantajele rețelei. Biblioteca regională va asigura măsurile convenite pentru ca unitățile comunale să realizeze o informare activă și permanentă a cititorilor nu numai despre cărțile bibliotecii comunale, ci și despre cele existente la bibliotecile raională și regională.

● Bibliotecile publice, inclusiv cele comunale, nu pot refuza cititorilor publicația cerută, chiar dacă nu o posedă. Ele au îndatorirea să și preîntîmpine această cerere. Bibliotecile raionale, al căror rol trebuie să crească și în această privință, vor lua toate măsurile care le stau în putere pentru a informa bibliotecile comunale asupra cărților pe care le posedă și pentru a le pune la îndemîna cititorilor și prin mijlocirea împrumutului interbibliotecar.

Nicolae RAUȘ

Biblioteca și cititorii cresc împreună

Nu intenționez să fac aici o retrospectivă a muncii mele, deși o comparare cu trecutul imediat este necesară, arătând de la ce bază pornesc acum, la început de an. Este a patra iarnă pentru care am pregătit biblioteca din Gloduri, o comună situată la extremitatea nordică a Raionului Bacău. Am primit din timp planul Comitetului pentru cultură și artă, care conține îndrumări clare în ajutorul activiștilor culturali și mi-am întocmit, la rîndul meu, un plan detaliat. Vreau să lucrez în așa fel încît biblioteca să-și facă simțită prezența în întreaga viață și comportare a locuitorilor din Gloduri. Și există indicii sigure că rezultatele vor fi superioare anilor precedenți. Oamenii au crescut, s-au schimbat, s-au dezvoltat, ca urmare a transformărilor care au avut loc în viața lor materială și a muncii ideologice și politico-educative desfășurate de partid. Ei au învățat și învață mereu. Însăși viața i-a îndemnat, i-a obligat, în condițiile în care li se ofereau posibilități multiple și certe. Înainte vreme, cîți dintre ei puteau să se cultive în adevăratul sens al cuvîntului? Acum însă, în satul nostru, există o frumoasă școală, cinematograful, cămin cultural și o bibliotecă bine pusă la punct. Trebuia numai ca această bibliotecă să posede o gamă bogată și variată de cărți, să creeze o tradiție de lectură, pentru ca astfel să-și exercite din plin funcția socială, să influențeze oamenii. Și acest lucru, o afirm din capul locului, nu se putea obține fără o muncă răbdătoare, dar entuziastă, mobilizatoare în același timp.

Cititorii noștri cunosc bine istoricul bibliotecii comunale. În 1958, cînd a luat ființă — pe baza bibliotecii sătești existente — în rafturi se adunară vreo 700 de cărți. Numărul primilor cititori a fost de numai 84. În 1960, se făcuse deja un mare pas, care a „rezumat”, ca să spun așa, o întreagă perioadă de muncă: 2 784 de cărți și 164 de cititori, pentru ca, la sfîrșitul trimestrului penultim al anului trecut, statistica noastră să indice 11 858 de cărți și 1 045 de cititori care au împrumutat 7 341 de cărți. Ponderea o ocupă cititorii maturi (720 de persoane). Evident, acum am de-a face cu alți cititori decît în urmă cu 2—3 ani, ca să nu merg și mai departe cu comparația. Circuitul cărții în sat, invizibil cu ani în urmă, este azi foarte vizibil și la propriu și la figurat.

A existat o opinie potrivit căreia cifrele hotărâsc totul și că activitatea ar fi apreciată după statistică mai ales. Este cert că dacă nu ai un număr de cititori corespunzător numărului locuitorilor, iar cartea nu circulă, nu poate fi vorba de o activitate propriu-zisă. Important este însă (după ce s-a realizat un astfel de lucru), ce înțelege cititorul și ce folosește el din carte, cum se formează și se dezvoltă? Aceasta este, de fapt, principala unitate de măsură a eficienței muncii de bibliotecă în totalitatea ei. În această privință, avem o orientare sigură și clară — Documentele celui de-al IX-lea Congres al partidului — care pun un mare accent pe intensificarea muncii pentru plămădirea omului nou, însuflețit de idealurile nobile ale socialismului, de principiile moralei comuniste, cu un larg orizont cultural. Însușirea culturii nu este un proces în exclusivitate „didactic”, menit să sporească „la rece” cunoștințele oamenilor, ci un act conștient și complex de formare multilaterală, de dezvoltare spirituală și culturală, în scopul creșterii participării lor la întreaga viață a colectivului în care trăiesc.

Biblioteca noastră se mindrește astăzi cu numeroși cititori formați, iar cartea a avut asupra lor o puternică înfrîurire. Nu numai că ei au devenit pildă de lectură, dar s-au dovedit a fi adevărați propagandiști ai cărții și bibliotecii printre cooperatori. Ana DORCU, Constantin VOLENTIRU, Tache RĂU, Constantin CIOBANU și alții au citit anul trecut între 40 și 45 de cărți, iar concomitent s-au preocupat de antrenarea la lectură a altor locuitori.

Metodele folosite de bibliotecă au fost variate și diferențiate de la caz la caz. Am considerat că mijlocul principal de semnalară a cărților este relevarea lor în însăși incinta bibliotecii. Un mare panou atrage atenția permanent asupra literaturii noi. Expozițiile și vitrinele de cărți, de asemenea permanente, popularizează cărți pe diverse domenii de cunoștințe. În sfârșit, mi s-a părut potrivit să invit la bibliotecă grupuri mari de cititori și să desfac coletele de cărți noi în prezența lor. De altfel, eu unul pun mare preț pe convorbirile personale cu cititorii asupra cărților, asupra preocupărilor și preferințelor de lectură ale acestora. Am utilizat pentru propagandă cărții și o gamă largă de manifestări de masă, întărind și pe această cale legătura dintre bibliotecă și locuitori. Mă folosesc și de prilejul pe care mi-l oferă calitatea de corespondent voluntar al postului de radio Bacău și al ziarului regional pentru a desfășura o propagandă activă a cărții.

Normal, oricât de temeinică ar fi munca noastră, ea nu ar avea vreun rezultat fără o circulație continuă a cărții printre cititori. Acest principiu îl consider fundamental în orientarea activității de bibliotecă. Avem, la Gloduri, numeroase cărți bune. Unele publicații le consider numai „la număr“, fie din cauză că sînt depășite din punct de vedere științific, tehnic, fie din cauză că nu se bucură de interesul cititorilor.

Pentru lunile de iarnă, mi-am întocmit un plan amănunțit de activitate și am socotit potrivit să îl fac cunoscut și cititorilor, afișindu-l în sala de lectură, alături de regulamentul interior de funcționare. Vom populariza cărți bune din toate domeniile, orientîndu-ne însă după problemele la ordinea zilei. Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii, Proiectul statutului cooperativei agricole de producție sînt un ajutor prețios pentru jalonarea propagandei literaturii agricole, pentru formarea și cu ajutorul cărții a unui om nou, insuflețit de țelul muncii sale în cooperativa agricolă. În această primăvară vor avea loc Congresul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole, Congresul Uniunii Tineretului Comunist, se vor desfășura acțiuni culturale bogate în cadrul „Lunii cărții la sate“. Fără a transforma și fragmenta munca de bibliotecă în acțiuni pe „campanii“, ne vom strădui să relevăm puternic aceste evenimente, pentru a prilejui o și mai vie activitate cu cartea în comună. Vom folosi intens presa centrală și locală pentru informarea în domeniul politic și în alte domenii (agricol, cultural). Ne vom îndrepta și mai mult atenția spre antrenarea la lectură a femeilor și tineretului. Urmărim acum să menținem la același ritm lectura foștilor cititori copii. Cele 33 de cercuri de citit, organizate pe circumscripții electorale, vor beneficia în continuare de ajutorul și îndrumarea bibliotecii. Sprijinirea învățămîntului de partid și U.T.C., a învățămîntului agrozootehnic de masă va ocupa în cursul acestui an un loc mai mare în activitatea noastră. În fine, vom căuta să organizăm și la filiale cam aceleași activități de propagandă a cărții ca și în centrul de comună și să asigurăm cititorii de aici cu principalele cărți valoroase primite la bibliotecă. Cerințele cooperativelor sînt identice pe raza comunei și nu se poate spune că nivelul celor din satele aparținătoare ar fi mai scăzut decît al celor din centrul de comună. Pentru bibliotecile filiale, am selecționat un număr de cărți de bază, care circulă în mod organizat la aceste unități. Ritmicitatea cu care bibliotecile filiale primesc cărți de la biblioteca comună este bună: 2—3 săptămîni. Acest lucru este important, permițîndu-ne să organizăm operativ și în satele aparținătoare manifestări de masă pe tema cărților nou aparute.

Metodele de muncă ale bibliotecii nu diferă de alte perioade ale anului. În biblioteca noastră, se simte însă nevoia intensificării muncii de informare pe domenii de cunoștințe și pe sectoare de producție agricolă. Folosim în acest scop rafturi tematice, care semnalează cărți pe marile grupe de literatură, liste bibliografice întocmite la bibliotecă sau trimise de forurile metodice, expoziții, prezen-

— Adică ?
— Păi... acțiuni... Nu v-am spus ?
— De pildă ?
— Toate.
(pauză)
— S-o luăm altfel. În ce bibliotecă comunale ați fost mai de curând ?
— În multe.
— În care ?
— În toate.
(pauză)
— Ați notat constatările făcute la vreuna dintre bibliotecile în care ziceți că ați fost ?
— Da. Toate.
— Puteți să-mi citiți și mie câte ceva ?
— Da. (A urmat apoi, realizată magistral, figura cu hîrțile, de la punctul 1, alineatul a. Atîta doar, că nu m-am speriat și n-am plecat înghițindu-mi întrebările. Am lăsat doar o mică pauză și am continuat.)
— Dar, planul de activitate al bibliotecii raionale pentru iarna aceasta, mi-l puteți arăta ?
— Da.
(iarăși pauză)
— Și nu mi-l arătați ? !
— Nu-l am. Noi nu facem !
— Nici pentru trimestrul patru al anului 1965 nu aveți ?
— Ba da. Acesta este.
(pauză de lectură, apoi :)
— Văd că v-ați propus să întocmiți niște liste bibliografice în ajutorul cursanților la învățămîntul agrozootehnic.
— Da.
— Pot să le văd și eu ?
— Da. (Și iarăși, figura de la punctul 1, alineatul a, și iarăși pauză, după care :)
— Renunț la planurile de lectură.
— Bine faceți.
— Dar văd trecută, tot în planul ăsta pe trimestrul patru al anului 1965, o scrisoare metodică intitulată *Activitatea bibliotecilor comunale în lunile de iarnă*.
— Este.
— Și ați făcut-o ?
— Da.
— Arătați-mi-o și mie, dar nu mai începeți iar cu hîrțile alea.
— Nu încep, pentru că nu-i aici.
— Ce nu-i aici ?
— Scrisoarea metodică.
— Dar unde-i ?

— La bibliotecă. La toate cele 36 de bibliotecă comunale.
— La toate ?
— Absolut.
— Și de ce nu rețineți și la bibliotecă raională un exemplar ?
— Nu putem. Multiplicăm la mașină. Batem o dată 9 exemplare. Și batem de 4 ori. Înțelegeți ?
— Nu.
— Înțelegeți cam greu... Păi 4 ori 9 fac 36. Cuprindem exact teritoriul. Ce nevoie avem să stea scrisorile metodice la bibliotecă raională, să zacă prin sertare, să se amestece prin toate hîrțile astea... (Aici, pas hotărît spre hîrtii. Am intervenit însă la timp, de groaza alineatului a de la punctul 1).
— O clipă !! Așteptați numai o clipă !!
— Deși n-ar trebui..., mă rog...
— Vă mulțumesc. Știți, acum plec la Craiova. La bibliotecă regională gădesc un exemplar din scrisoarea asta metodică ?
— Nu. Nu le trimitem.
— De ce ?
— Nu le trimitem pentru că n-avem. Doar v-am mai explicat. 4 ori 9 fac 36. 36 de exemplare...
— A ! Vă rog să mă scuzați... Cuprindeți exact teritoriul. Am înțeles.
— În sfîrșit...
(pauză)
— Atunci...
— Tot n-ați plecat ?
— Plec imediat. Dar mă duc la o bibliotecă comunală din raionul dumneavoastră. La oricare. De pildă, la una care e în drumul spre Craiova. Să zicem la Peșteana. Pot să mă opresc acolo ?
— Puteți. De ce nu ?
— A ajuns oare acolo scrisoarea metodică ?
— Da. Am văzut-o cu ochii mei
— Grozav ! Atunci, am s-o văd și eu, cu ai mei !
— Nu cred !
— De ce ?
— Bibliotecă e închisă. Iar bibliotecara este plecată în concediu...
Nemaiavînd resurse pentru conversație, am plecat. Și m-am dus la Peșteana, să văd măcar pe dinafară o bibliotecă în care a ajuns scrisoarea metodică trimisă de Vasilica Popescu.
Acolo însă, directoarea bibliotecii din Tîrgu-Jiu îmi pregătise o surpriză...

Să vedeți. Biblioteca din Peșteana-Jiu, nu era prea arătoasă pe dinafară, ce-i drept, nici prea pregătită pentru iarnă, dar era deschisă. Avea și cititori înăuntru. Iar bibliotecara Elisabeta Colțescu era și ea de față. Își făcuse concediul de odihnă de mult, cu luni în urmă. Ba era prezentă chiar și directoarea căminului cultural.

Nu mai scrisoarea metodică nu era. Și nici nu auzise nimeni nimic despre ea. Nicăieri în comună. Nici la bibliotecă, nici la căminul cultural, nici la sfat, nici la școală. Numai la grădiniță și la dispensar n-am întreat, dar cred c-ar fi fost de prisos.

Ce s-o fi întâmplat cu scrisoarea metodică pe care Vasilica Popescu a trimis-o la Peșteana și a și văzut-o cu ochii ei în bibliotecă? N-am înțeles. Și regret că nu m-am întors la Tîrgu-Jiu s-o întreb. S-o rog să-mi explice ea. Știe să explice așa de frumos orice... Ce vreți? Inventatoare.

★

La numai 24 de ore de la cele povestite mai sus, am cunoscut-o pe Maria Bărbuceanu, directoarea Bibliotecii raionale Calafat, colegă cu Vasilica Popescu. Tot inventatoare. Iată acum sistemul ei.

Patent M. B.

(tot scurtă descriere)

Punctul 1. *Planul de muncă nu se face.*

(Nu sint alineate).

Punctul 2. *Tot cazuri de forță majoră.*

Alineatul a. *Dacă planul de muncă este cerut de metodistul bibliotecii regionale.*

Nu este cerut.

Alineatul b. *Dacă planul este cerut de comitetul de cultură și artă raional.*

Se ia un plan de muncă vechi și se transformă într-un plan de muncă nou.

(Iată un exemplu, ca să fie mai clar):

În toamna anului 1965, Maria Bărbuceanu a fost într-o situație care se încadrează la punctul 2, alineatul b. Și s-a descurcat ușor, folosind doar o radieră, un creion negru și *Planul de muncă al bibliotecii raionale Calafat*

fat pe perioada 1 octombrie 1964—31 martie 1965.

A șters două cifre. În locul lor, a scris altele două. A transformat 1 octombrie 1964 — în 1 octombrie 1965; iar 31 martie 1965 — în 31 martie 1966.

Din exces de zel, pentru ca planul să fie cât mai „actual”, a mai înlocuit și vreo 3 cuvinte, câte unul de fiecare pagină.

Și a dat apoi planul la comitetul raional de cultură și artă. Acolo a fost stilizat puțin, corectat din punct de vedere gramatical și inclus fără șovăire în *Planul de măsuri privind organizarea muncii politice și cultural-educative de masă la sate în perioada lunilor de iarnă (1 oct. 1965—1 aprilie 1966)*. Un exemplar al acestui *Plan de măsuri*, bătut la mașină, a fost trimis și la biblioteca raională, unde l-am găsit zăcînd pe biroul directoarei.

Dar să termin cu prezentarea *Patentului M. B.*

Punctul 3. *Cazuri grave. (Dacă descoperă cineva „transformarea” planului).*

Alineatul a. *Dacă descoperă cineva de la comitetul raional de cultură și artă.*

Nu descoperă.

Alineatul b. *Dacă descoperă totuși cineva (aiți urmează un pasaj aidoma cu cel de la Punctul 3 al Patentului V.P. din Tîrgu-Jiu): Te orientezi. Totul e să fii deștept și inventiv. Mai ales inventiv.*

Cu Maria Bărbuceanu mi-a fost tare greu să mă întîlnesc.

La biblioteca raională Calafat, în lipsa directoarei, m-am întreținut cu planul „transformat” de care v-am povestit mai sus și cu *Planul de măsuri* al comitetului de cultură și artă raional.

Inspectorul Cocora, de la comitetul de cultură și artă din Calafat, mi-a spus că directoarea Maria Bărbuceanu și metodista Ganea Didona „sint pe teren, cu o acțiune în comuna Bucovicioru”. Unde este comuna Bucovicioru? În partea de nord-est a raionului, la 80 km de orașul Calafat.

Nu puteam pleca fără s-o cunosc pe inventatoarea din Calafat. Cred că mă înțelegeți. Așa că am pornit-o spre

Bucovicioru. Din fericire, fiind încă în oraș, la o răspintie m-am întâlnit cu un alai vesel de nuntași. Și atunci... (Chiotele și celelalte urări fără legătură cu povestirea de față nu le mai reproduc).

— Să ne trăiască directoarea !

— Să trăiască nașa !

— Să trăiască directoarea bibliotecii !

M-am apropiat de un grup.

— Nu vă supărați, oare am auzit eu bine ? Este aici, printre dumneavoastră, o persoană despre care se spune că ar fi directoarea bibliotecii raionale ?

— Este. Nu că — „se spune că ar fi“. Este cu adevărat. Tovarășa Bărbuceanu în persoană. Nașa. Iat-o ! Colo, în fruntea alaiului.

Ce noroc pe mine ! Ce mă făceam dacă, în loc să dau de nunta asta, băteam cei 80 de km pînă la Bucovicioru ?

Mi-am făcut loc printre nuntași și am ajuns lîngă nașă. Adică lîngă directoarea Bibliotecii raionale Calafat. Inventatoarea, descoperirea mea.

— Bună ziua ! De cînd vă caut !

— Și ați nimerit tocmai acum ! Cînd sint ocupată !!

— Vă rog să mă scuzați. Plec imediat. Voiam numai să vă cunosc. Nu puteam pleca din Calafat fără să vă cunosc. Voiam tocmai să mă duc la țară. Mi se spusese că sînteți cu o acțiune...

— Am fost. La Gîrla-Mare. Dar m-am întors.

— La Gîrla-Mare ? !

— Da. În partea de nord-vest a raionului, la circa 60 km de orașul Calafat.

— Gîrla-Mare ? ! Nord-vest ! ! Bine, dar eu înțelesesem Bucovicioru, nord-est...

— Mă rog... Vina dumneavoastră !

Ce mai puteam face ? Am plecat. De metodista Didona Ganea nici n-am mai apucat să întreb...

★

Acum, spuneți și dumneavoastră. Nu-i așa că sînt grozave descoperirile mele, amîndouă ? Nu-i așa că e foarte greu de spus care sistem e mai bun ? *Popescu-Tîrgu-Jiu* sau *Bărbuceanu-Calafat* ? *Patent V. P.* sau *Patent M. B.* ? Înțelegeți acum de ce sînt în incurcătură ?

Cer să fie chemat un arbitru. Sau, mai degrabă, o comisie. O comisie de brevetat invenții. Să fie mai mulți. Să se ducă la Tîrgu-Jiu. Să se ducă la Calafat. Să vadă. Să cerceteze. Să aprecieze. Să spună care sistem este mai bun. Mai economic. Mai comod și mai practic. Și să le răsplătească pe autoare, pe fiecare, după cum li se cuvine.

Eu nu mă pot hotări. Și pentru că nu vreau să nedreptățesc pe nici una, le propun pe amîndouă. Să devină celebre. Să intre împreună deodată, în istorie.

Beatrice ARION

Noul regulament al bibliotecilor școlare

Bibliotecile care funcționează în licee și școli generale, în școli pedagogice, profesionale și tehnice, ca și cele de pe lângă casele de copii, sprijină prin mijloacele lor specifice procesul instructiv-educativ, punând la dispoziția elevilor cărțile și publicațiile care le sînt necesare și asigurînd totodată, informarea cadrelor didactice. De la un an la altul, numărul acestor biblioteci a crescut, ca urmare a generalizării învățămîntului de 8 ani și a altor măsuri menite să ducă la dezvoltarea continuă a învățămîntului și la îmbunătățirea conținutului acestuia. Sînt în continuă creștere și fondurile de cărți ale bibliotecilor școlare; constituirea acestor fonduri se realizează pornind de la necesitățile programei de învățămînt. Iată, în acest sens, cîteva cifre concludente. În anul 1959, în țara noastră existau 5 698 de biblioteci școlare care dețineau 9 382 000 volume; în 1964, numărul bibliotecilor a ajuns la 7 153, cu un fond de publicații de 15 153 482 volume. În anul 1964, de pildă, bibliotecile școlare au înregistrat 1 838 315 cititori, care au cercetat 10 842 484 volume.

S-a ivit necesitatea ca, în conformitate cu stadiul actual de dezvoltare a bibliotecilor școlare și cu sistemul de organizare și funcționare a școlilor de cultură generală, profesionale și tehnice, să se treacă la elaborarea de către Direcția secretariatului și documentării din Ministerul Învățămîntului, unui nou *Regulament privind organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare*. Noul regulament a fost aprobat prin Ordinul Ministerului Învățămîntului nr. 263/1965. În prealabil, proiectul de regulament a fost supus discuției lucrătorilor din cele mai importante biblioteci școlare. Subliniind încă de la început faptul că bibliotecile școlare sprijină pregătirea elevilor și documentarea pedagogică și științifică a cadrelor didactice, regulamentul precizează scopul acestor biblioteci și rolul lor în ridicarea calității învățămîntului, în formarea unui tineret înarmat cu cunoștințe solide și multilaterale.

În cele 9 capitole ale regulamentului, sînt precizate relațiile dintre bibliotecă, conducerea școlii, cadre didactice și elevi. Totodată, sînt enunțate și clarificate diferite probleme în legătură cu organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare.

Capitolul I al regulamentului cuprinde o serie de dispoziții generale deosebit de importante pentru buna desfășurare a procesului de muncă din bibliotecile școlare. Astfel, în articolele 3—5 sînt stabilite relațiile dintre bibliotecă și conducerea școlii, între bibliotecă și organele însărcinate cu îndrumarea și controlul activității pe care o desfășoară (secțiile de învățămînt regionale și raionale, organele de învățămînt ale ministerelor și instituțiilor centrale care au în subordine școli profesionale și tehnice, și Ministerul Învățămîntului). Pentru îmbunătățirea activității bibliotecilor școlare este important și articolul 7 din capitolul 1, care consemnează faptul că bibliotecile din instituțiile de învățămînt superior și Biblioteca centrală pedagogică — au datoria să ajute din punct de vedere metodologic bibliotecile școlare. În continuare, stabilește și necesitatea existenței unor preocupări permanente pentru perfecționarea profesională a cadrelor de bibliotecari din școli. Aceste dispoziții lipseau de asemenea din vechiul regulament.

Sarcinile principale ale bibliotecilor școlare, sînt expuse în cel de-al II-lea capitol al regulamentului. Acestea sînt mai cuprinzătoare decît sarcinile indicate în vechiul regulament. O atenție deosebită se acordă muncii de completare rațională a fondurilor de publicații cu lucrări necesare elevilor și cadrelor didactice și muncii de îndrumare a lecturii elevilor. În acest scop s-a prevăzut obligativitatea pentru conducerea unităților de învățămînt respective, de a organiza pe lângă bibliotecă, un colectiv de cadre didactice, pe specialități, care să ajute efectiv la îndeplinirea acestor activități.

O importanță deosebită se acordă în actualul regulament problemelor completării și organizării fondurilor de publicații și cataloagelor (capitolele III și VIII). Sînt enumerate formele de evidență necesare în bibliotecă (registru de mișcare a fondurilor, registrul inventar, caietul de evidență zilnică a activității, fișa cititorului) și cataloagele pe care bibliotecile școlare au datoria să le pună la dispoziția cititorilor. Se precizează necesitatea existenței, alături de cataloagele alfabetic și sistematic a unui catalog tematic, cuprinzînd bibliografia necesară procesului de învățămînt. Regulamentul stabilește termene pentru verificarea fondurilor, în funcție de mărimea acestora.

În capitolul IV, pe lângă acțiunile de instruire și pregătire tehnico-profesională a bibliotecarilor, menționate mai sus, se fac referiri și la problema încadrării bibliotecilor cu personal corespunzător, în conformitate cu normele stabilite de Ministerul Învățămîntului, cu precizarea ca unitățile de învățămînt și de educație care nu îndeplinesc condițiile prevăzute pentru acordarea acestor posturi, să încredințeze sarcina de bibliotecar unui cadru didactic.

Sarcinile ce revin bibliotecarilor din școli în problemele de completare a fondului de publicații, în problemele de organizare a colecțiilor, în relațiile cu conducerea unității, cu cadrele didactice, cu elevii, sînt cuprinse în capitolul V. Sînt precizate metodele de îndrumare a lecturii elevilor potrivit cerințelor procesului de învățămînt, particularităților individuale, intereselor și aptitudinilor cititorilor elevi. Este menționat faptul că bibliotecarul are datoria de a face propaganda cărții în rîndurile elevilor și a personalului didactic, prin liste bibliografice și planuri de lectură, vitrine, expoziții, prezentări de cărți, seri literare, simpozioane, concursuri etc. În munca de îndrumare a lecturii elevilor, bibliotecarii trebuie să colaboreze cu cadrele didactice, în primul rînd cu diriginții.

Tot în capitolul V se stabilește pentru conducătorul bibliotecii obligația de a organiza puncte de bibliotecă pe clase. Alte sarcini se referă la lărgirea împrumutului interbibliotecar în scopul unui sprijin cît mai eficient din partea bibliotecii la desfășurarea procesului de învățămînt; la faptul că bibliotecarul întocmește planul de muncă anual al bibliotecii, care face parte din planul de muncă general al unității; și, în sfîrșit, precizează că bibliotecarul participă la consiliul pedagogic al școlii și, în general, la ședințele în care se analizează situația la învățură a elevilor.

Publicațiile bibliotecii pot fi consultate în sala de lectură sau pot fi împrumutate de elevi și cadre didactice la domiciliu în condițiile prevăzute la capitolul VI. Tot acest capitol deschide calea unei mai strînse colaborări între bibliotecă și organele administrative din unitățile de învățămînt, indicînd măsurile cele mai eficace în vederea asigurării restituirii împrumuturilor de cărți de către elevi și cadre didactice.

Se precizează faptul că lichidarea drepturilor bănești ale cadrelor didactice și eliberarea actelor de studii ale elevilor trebuie să se facă numai după ce aceștia își rezolvă obligațiile față de bibliotecă.

Cu privire la asigurarea bazei materiale a bibliotecilor școlare, regulamentul actual conține o serie de prevederi importante. Sînt precizate formalitățile de efectuare a contractelor cu colecturile și de înregistrare cu publicații și material tehnic a bibliotecilor școlare de diferite categorii. În regulament (capitolul VII), sînt instrucțiuni precise cu privire la localul și mobilierul necesar unei bibliotecii școlare. Se accentuează faptul că localul bibliotecii nu poate fi folosit pentru alte scopuri.

Dispozițiile finale cuprinse în capitolul IX subliniază necesitatea ca analiza activității bibliotecii să se facă în consiliul pedagogic al școlii. Aceste analize vor contribui substanțial la îmbunătățirea muncii în bibliotecile școlare, la stabilirea unor legături mai strînse între activitatea bibliotecară și activitatea didactică.

Aplicarea și respectarea dispozițiilor *Regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecilor școlare* din 1.IV.1965, creează și posibilități mai mari pentru elevi și cadre didactice să folosească din plin fondurile de publicații existente în bibliotecă. Regulamentul ridică la un nivel superior rolul bibliotecii școlare în desfășurarea procesului de învățămînt și în activitatea de informare a cadrelor didactice.

Dialogul

— BIBLIOTECAR — CITITOR

Nu spunem o noutate cînd afirmăm că, alături de presa literar-artistică, bibliotecarul este un activ propagandist al valorilor culturale. Pentru el cititorul nu este un simplu amator de frumos, care îl consumă nediferențiat. Bibliotecarul cultivat vede în cititor un tovarăș de drum, cum privește și călăuză grupul de excursioniști pe care îi conduce spre ținta propusă. Ca atare ce problemă majoră își cere rezolvarea în relația bibliotecar-cititor, relație cu vădite implicații social-culturale? Cred că cea mai importantă este: ce citim.

S-a observat și nu o dată atașarea unor cercuri largi de cititori la un singur gen de lecturi, ceea ce denotă un gust exclusivist. Evidențele unor biblioteci raionale pe care le-am consultat indică fixații de-a dreptul îngrijorătoare. Tehnicienii care apelează exclusiv la tratate și lucrări de tehnologie; persoane amatoare de șocuri, prea puțin dornice să se instruiască, pentru care primează chestiunea: „dă senzații tari sau nu” etc. Dar e de prisos să spun cît de regretabile sînt atari preferințe, cît de păgubitoare prin sărăcirea lăuntrică pe care o provoacă. Nici specialistul n-are de cîștigat lășindu-se „prins” doar de obligațiile profesionale, nici ceilalți citind numai isprăvi care te lasă cu răsufierea tăiată. Este foarte amuzant să stai din cînd în cînd cu sufletul la gură, dar cu siguranță este necesar să te cultivi, să te îmbogățești sufletește cunoscînd cît mai multe lucruri din patrimoniul literaturii naționale și universale.

Ca un genist care curăță terenul de obstacolele create de predecesiile înguste, limitative, bibliotecarul militează pentru diversificarea lecturii. Să nu uităm sau să trecem cu vederea faptul că pe lângă experiența de viață care e primordială, asigurarea unui orizont bogat de preocupări oferă cheazășic unei trăiri interioare bogate, deschisă înțelegerii faptelor de cultură.

Din acest punct de vedere activitatea de orientare a cititorului capătă o complexitate ce nu trebuie să ne scape. În principiu recunoaștem cititorului un fond de gusturi stabilite și capacitatea alegerii. Cum funcționează ele este însă o chestiune asupra căreia vom reveni. Deocamdată să observăm că atît gustul cît și capacitatea de a alege un titlu sau altul trebuie ajutate, sprijinite prin recomandări avizate. Am mai consemnat problema, pe scurt se impune să prospectăm prin discuții natura intelectuală a cititorului, ceea ce bibliotecarul face din clipa în care își înscrie cititorul în evidențele sale, lămurindu-se pe parcurs destul de repede.

Desigur că în cazul bibliotecilor mari, cu personal numeros, munca de îndrumare e posibilă în forme evaluate. Mă refer la bibliotecarii astfel profilați încît ei nu deservesc cum se nîmerește masa solicitanților, ci răspund fiecare cîte unei grupe de cititori, diferențiate după pregătirea de cultură generală sau alte criterii. Se înțelege că procedînd așa bibliotecarii reușesc să-și cunoască oamenii și să le fie de folos cu alt randament, superior. Am amintit exemplul de mai sus pentru că am impresia că practica raftului liber trebuie privită cu toată atenția dacă vrem să-și atingă scopul.

În principiu raftul liber e conceput ca să favorizeze accesul spre valorile literaturii. Cititorul ia cartea în mînă, o frunzărește, se ține la curent cu noile titluri intrate, optează pentru ce i se pare că l-ar putea interesa. Cu o condiție: raftul liber să cuprindă cărți selectate, mereu improspătate și comparatitate potrivit regulilor de biblioteconomie. Dacă lucrurile stau așa raftul liber lărgește aria de cunoaștere, răspunde pozitiv sarcinii pentru care a fost creat. Numai că în numeroase biblioteci raionale și de cartier raftul liber e greșit înțeles. Aici, depozitul e trecut în raftul liber, împrejurare

care anulează posibilitatea pentru cititorul neavizat (categoria cea mai răspândită) de a face o bună alegere. Lăsînd liber pe cititor să opteze pentru ce i se pare să i-ar place acceptăm conștient toate riscurile inspirației spontane și transformăm munca de orientare în curată improvizație. Nu e cu puțință să ne bizuim fără distincție pe faptul că cititorul culege el singur în prealabil informații despre ce anume să caute. Deseori el nu e sfătuit prea bine, iar sfătuitorii, oricare ar fi ei, pot fi, la rîndul lor, prost sfătuiți. Ca atare bibliotecarul poate atît prin bibliografii, recomandări orale cît și prin vitrine de noutăți, panouri cu decupări din presă etc. să influențeze cerințele și doleanțele cititorilor. Îmi amintesc cum de curînd, cuiva care voia să citească un contemporan de-al lui Voltaire bibliotecarul i-a sugerat romanul lui Diderot: Le neveu de Rameau, îndemnîndu-l să iscat următoarea replică: „Vai ce titlu plicticos!” Și în cazul unor scriitori de-ai noștri am detectat o nejustificată reținere în fața unor lucrări valoroase (așa da ca exemplu romanul lui N. Crișan: Caietele cunoscuților mei) numai fiindcă nu-și deconspiră încă din titlu conținutul. Situații de acestea nu cred că sînt cu totul și cu totul accidentale. Dar asta înseamnă că trebuie luptat împotriva mentalității care face din titlul unei cărți unicul criteriu pentru desemnarea volumului ce urmează a fi cerut. Cu norme atît de vulnerabile în selecționarea cărților de citit înțeleg cum se explică ocolirea unor scriitori în favoarea altora, dar mai ales în defavoarea cititorilor.

Cercetarea pe care am întreprins-o sub acest raport relevă cum printr-un concurs de împrejurări, din manifestarea cărora bibliotecarii nu pot fi excluși de fel, mari autori cad în uitare, numele lor ne mai fiind readdy, cum se cuvine, în atenția celor interesați. Exemple? Din foarte numeroasele notate rețin citeva. Cervantes, G. Meredith (al cărui roman Rhoda Fleming e remarcabil, Manzoni (cu Lo-

godnicii), Turgheniev, Matei Caragiale. Firește că enumerînd scriitorii și opere trebuie făcută o distincție între consonanța lor cu epoca (cînd există) și popularizarea, răspîndirea lor. În primul caz dacă în însăși substanța scrierii nu există motive suficiente de receptare, contemporaneitatea o va trece cu vederea. Însă pentru a readdy în circuitul audienței publice un Cervantes, un Meredith sau un Turgheniev se pot face multe. Bibliotecarii nu trebuie să uite să reamintescă, cînd e cazul, cît grotesc trist și acuzator sălășluiește în actele lui Don Quijote și cîtă poezie vaporosă, bucurie calmă în paginile pe care Turgheniev le consacră naturii rusești, stepelor înecate în dogoarea amiezii sau pădurilor de mesteceni fremătînd în bătaia vîntului.

Cu aceasta abordăm chestiunea destul de spinoasă a cerințelor bibliotecarului față de sine ca și a cerințelor noastre față de bibliotecari. Va trebui să convenim că nu e posibil omeneste ca bibliotecarul să citească tot ce îi intră în depozit. Dar va trebui să-i dorim să citească cele mai importante opere pe măsură ce ele îi stau la îndemînă. În sfîrșit va trebui să fie luate unele măsuri spre a-i ușura eforturile proprii. Mă refer la utilitatea rezumatelor inserate pe suprapertă, a metodelor sistematice de recenzare (direcție în care și „Revista bibliotecilor” ar putea face mai mult, selecționînd lucrări și prezentîndu-le adecvat), a recenziilor inteligente și constructiv alcătuite, din expunerea cărora seminariile lunare cu bibliotecarii să profite cu rezultate sporite față de trecut. În general trebuie înmulțite instrumentele de informare iar cele existente îmbunătățite.

Dialogul bibliotecar-cititor poate fi plăcut și fecund. Strădaniile îndreptate spre acest țel merită deplină încurajare așa cum merită toate inițiativele menite să deschidă oamenilor muncii porțile spre tezaurul de cultură al lumii.

H. ZALIS

CATALOAGELE CUMULATIVE ALE FONDURILOR ISTORICE LA BIBLIOTECA REGIONALĂ BRAȘOV

Serviciul bibliografic al Bibliotecii regionale Brașov se preocupă încă din anul 1963 cu întocmirea cataloagelor cumulative ale cărților rare și prețioase păstrate în bibliotecile tradiționale din regiune. Ca primă operație, s-a întocmit un material monografic despre bibliotecile care dispun de fonduri istorice. În acest sens, au fost cercetate bibliotecile publice din rețeaua așezămintelor culturale (Biblioteca regională Brașov, Biblioteca orașenească Sibiu), bibliotecile muzeelor istorice (Muzeul regional din Brașov și Sf. Gheorghe, Muzeul raional Agnita), bibliotecile școlare (Liceul nr. 1 și nr. 5 din Brașov, biblioteca Liceului nr. 1 din Sf. Gheorghe, biblioteca Școlii agricole din Tg. Secuiesc) și cele aparținătoare bisericilor (biblioteca Bisericii Negre din Brașov, biblioteca de pe lângă Biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului, biblioteca Bisericii evanghelice din Medias). Cu ocazia întocmirii materialului documentar, s-au urmărit problemele legate de proveniența cărților rare, de istoria fiecărei biblioteci în parte, s-au studiat condițiile de păstrare a publicațiilor, metodele de aranjare a cărților în raft, registrele inventar. De asemenea, au fost cercetate cataloagele bibliotecilor, s-a stabilit mărimea fondului istoric, componența lui aproximativă, probleme de compactare, inscripții și note marginale în cărți. Cu ocazia descrierii bibliotecilor documentare au fost identificate incunabulele, cărțile vechi românești, cărțile vechi transilvănene și străine din secolele XVI—XVIII.

În scopul creării unei evidențe centrale a cărților vechi și rare, au fost întocmite următoarele categorii de cataloage cumulative: catalogul incunabulelor, catalogul cărților vechi românești, catalogul cărților vechi transilvănene, catalogul cărților vechi străine.

În toate cataloagele cumulative, fișele sînt aranjate cronologic și conțin următoarele date importante:

1) biblioteca în care se păstrează lucrarea (desigur, prescurtat: B.R.B. — Biblioteca regională Brașov, Sighiș. Biblioteca documentară Sighișoara, Ag. — Biblioteca Muzeului raional Agnita, B. Neagră — Biblioteca Bisericii Negre din Brașov etc.) și cota la care poate fi găsită cartea în biblioteca respectivă;

2) descrierea cărții;

3) anul apariției care se trece în vedetă, în partea din dreapta sus a fișei.

Iată un exemplu:

B. R. B. Erasmus, Desiderius Roterodamus 1521

42.607 Epistolae. Basileae, Apud

Frobenium, Anno MDXXI /1521/ 672 p.

Fiecare dintre cataloagele cumulative amintite mai sus prezintă anumite caracteristici distincte, în funcție de natura publicațiilor la care se referă. Le prezentăm pe scurt în cele ce urmează:

Catalogul incunabulelor

În urma cercetărilor întreprinse, s-au găsit 29 de incunabule volume întregi și fragmente. Acestea, desigur, în afara celor existente la biblioteca Muzeului Brukenthal din Sibiu, unitate care a fost în afara cercetării la care ne referim. Numărul inițial al fragmentelor de incunabule a sporit prin prepararea unor coperte de legătură a volumelor de incunabule. Dintre tipăriturile dinaintea anului 1500, 18 sînt date iar 11 nedatate. O parte din incunabule au putut fi identificate cu ajutorul catalogului lui Ludovic Hain: *Repertorium Bibliographicum in quo libri omnes ab arte typographica inventa usque ad annum MD. Typis Expressi*

ordine alfabetic. Sumtibus I. G. Cottae, Stuttgartiae et Yul Renonard Lutetiae Parisorum, MDCCCXXVI/1826/4 vol.

Data fiind valoarea și importanța deosebită a incunabilelor, la descrierea acestor tipărituri a fost folosită următoarea schemă :

1. Numărul curent în cifre latine.

a) Numărul în catalogul lui Hain.

b) Simbolul incunabilului (biblioteca unde se păstrează, cota cărții, anul tipăririi, dacă este volum sau fragment).

Date descriptive (titlul, locul, editura și anul tipăririi). S-a insistat la descrierea completă mai ales în cazurile care nu au fost identificabile în catalogul lui Hain.

2. Cota cărții.

3. Mențiuni privind integritatea, felul de păstrare a exemplarului.

4. Date cu privire la lucrările legate împreună (dacă este cazul).

5. Date privind legatul cărții.

6. Posesori, notițe, manuscrise pe cărți.

Iată un exemplu de descriere a unui asemenea incunabil :

a) Hain : 6693.

b) Sighișoara IV.921, 1482, volum.

1. Euclides : Liber elementorum.

Colofonul de pe ultima pagină : Opus elementoru(m) euclidis megarensis in geometria(m) arte(m) Jn id quoq. Lampani pspicacissimi La (m)mentationes finit(u)t. Erhardus raddolt Augustensis impressor // Solertissimus Venetijs impressit. Anno salutis MCCCCIXXX ij /1481/...

2. Cota IV 0924.

3. Exemplar întreg, conține 17 coli cu cite 8 file.

4. Legat împreună cu incunabilul : Prospectiva Iohannis arhiepiscopi Lanuariensis.

5. Cartea a fost legată în hirtie presată învelită cu piele. Coperta era intens deteriorată. În 1965 incunabilul a fost relegat.

6. Ex Bibliotheca Francisc Mertlick Suis adposuit D. D. Febr. 1836 Vindobonae : M. Adolphus Schuster SS, Thed. Candid. Schuster Saxo-Franss.

Acest incunabil a fost adus în țară de teologul sas Adolf Schuster în anul 1836 din proprietatea căruia ulterior cartea a ajuns în posesia bibliotecii gimnaziului evanghelic din Sighișoara.

Un alt exemplu :

a) Hain : 6693.

b) Sighișoara, folio 2, 1486.

1. Calendar mural german lipit pe coperta de lemn din față a volumului II a bibliei latine Colofon : Gedruckt vud gemacht ist dieser Calend. von Conrat Zeniger vom Eberck 1486 iar am stagi august vollendet.

2. Cota : Folio 2.

3. Conține singura filă a calendarului mural german tipărit pe o singură parte.

6. Calendarul nu conține însemnări.

Catalogul cărților vechi românești

În catalogul cărților vechi românești sînt cuprinse exemplarele păstrate în primul rînd de Biblioteca regională Brașov, Biblioteca Sf. Nicolae din Scheii Brașovului și Biblioteca orășenească Sibiu.

Cărțile vechi românești au fost identificate cu ajutorul celor patru volume ale *Bibliografiei românești* vechi întocmită de I. Bianu, N. Hodoș și D. Simonescu. (Prescurtat B.R.V.). Pentru tipăriturile românești din secolul al XVI-lea s-a folosit lucrarea lui Veturia Jugăreanu : *Bibliographie der siebenbürgischen Frühdrucke*. Herausgegeben vom Hermannstädter Brukenhalmuseum. Baden, Baden, Heitz

GMBA, 1959. Pe fișa fiecărei lucrări, după descrierea la toate titlurile identificabile, este specificată și cota de la bibliografiile folosite. Dăm mai jos trei exemple :

1)	Bibl. Schei
Cv. 86	Coresi
Evanghelia cu învățătură. Brașov,
B. R. V. I. nr. 29, V. Jugăreanu: nr. 141.	1581
1580—1581
2)	B. R. B.
35.929	Mărgăritare
Mărgăritare, tradusă de Șerban și Radu Greceanu
București, 1691.
B. R. V. I. nr. 91	
3)	Sighiș.
6808	Cîntece
Cîntece cîmpenești cu glasuri românești. (Ciuj) 1768
B. R. V. IV. nr. 142 p. 83—86.	

Lucrările de întocmire a catalogului cumulativ al cărților vechi românești nu sînt terminate. Urmează să fie descrise minuțios exemplarele nedatate și cele nesemnalate în B.R.V. De asemenea se va face descrierea fiecărui exemplar și vor fi transcrise notițele de pe cărți.

În catalogul cumulativ al cărților vechi românești au fost incluse și cărțile apărute între anii 1830—1860, adaptînd astfel metoda folosită de Ion Colan în întocmirea catalogului cărților vechi românești de la Biblioteca Sf. Nicolae din Schei Brașovului.

În perioada 1830—1860, la Brașov și Sibiu au apărut foarte multe cărți românești importante. Unele dintre acestea, păstrate în bibliotecile noastre, par a fi unice. Desigur, acest lucru se poate afirma cu certitudine numai după publicarea catalogului cumulativ al cărților vechi românești.

Catalogul tipăriturilor vechi transilvănene

În bibliotecile tradiționale din Regiunea Brașov sînt multe exemplare — chiar unice — din tipărituri vechi brașovene și sibiene. Cercetările recente au dovedit necesitatea studierii legăturilor existente între tipografiile românești conduse de Filip Moldoveanu, Diaconul Coresi sau diacul Lorinț și atelierele tipografice înzestrate cu litere latine din Sibiu, Brașov și alte orașe ardelen.

Pentru identificarea acestor tipărituri cu caracter orientativ s-a folosit bibliografia veche maghiară întocmită de Karoly Szabó (*Régi Magyar Könyvtár III vol., prescurtat R.M.K.*). A fost folosită această lucrare deoarece în țara noastră nu a mai fost întocmit nici un alt instrument de lucru în afara bibliografiei semnată de V. Jugăreanu, referitoare la tipăriturile transilvănene din sec. XVI. În cadrul cercetării întreprinse la Biblioteca regională Brașov, s-a insistat îndeosebi asupra descrierii titlurilor nesemnalate în bibliografia lui Szabó, deoarece acestea sînt unicele din vechile tipărituri ardelen, păstrate în bibliotecile din Regiunea Brașov. Pe fișele cărților descrise, pe lângă datele obișnuite a fost trecută și cota din R.M.K. — după analogia cu B.R.V., ca în exemplele următoare :

1)	Sighiș.
XVI—9	Imagines 1557
Imagines mortis selectiones. Corone /Brașov/ in
Transilvania, Valentinus Wagner, Anno MDLVII /1557/
R. M. K. II. nr. 75, Jugăreanu nr. 374
2)	Sighiș.
XVI—215	Karoli (Petrus) 1622
Elementa Graecae Gramatices, Cibinii /Sibiu/ Apud
Benjamin Fiebick, Anno 1622.
R. M. K. II. nr. 426 Unicat.
3)	B.R.B.
20.851	Tröster Iohannes 1666
Das Alt und Neu /Teutsche/
DACIA... Nürnberg, In Verlegung Iohann Kramers
Gedruckt bey Christoph Gerhard, 1666
R. M. K. III/—1 nr. 2356

În catalogul tipăriturilor vechi transilvănene, întocmit la Biblioteca regională Braşov, alături de semnalări ale titlurilor menţionate în bibliografia lui Szabó, (lucrări apărute între anii 1539—1711), au fost redactate fişe şi pentru cărţi datînd din sec. XVIII şi chiar pentru unele apărute pînă în 1848, dacă era vorba de lucrări deosebit de interesante.

Cartea veche străină

Lucrarea cea mai vastă şi care va comporta un efort de durată din partea cercetătorilor braşoveni este întocmirea catalogului cumulativ al cărţilor vechi tipărite în străinătate. Numai la Biblioteca documentară Sighişoara, de pildă, se păstrează cîteva mii de cărţi străine tipărite în sec. XVI—XVII.

Şi în cazul catalogului cărţii străine vechi, lucrările înaintează cronologic. Mai întîi se va termina fişarea tipăriturilor apărute în sec. XVI. După terminarea catalogului cumulativ cronologic, se va trece la întocmirea unor cataloage speciale.

★

În cadrul lucrărilor, paralel cu fişarea cărţilor vechi şi rare, au fost copiate inscripţiile şi exlibrisurile de pe cărţi. Pe baza acestor note vor putea fi reconstituite bibliotecile unor cărturari de seamă. În fostele biblioteci ale ASTRA-ei (azi Biblioteca regională Braşov şi Biblioteca orăşenească Sibiu), se găsesc multe cărţi signate şi semnate de renumiţi cărturari români, ca Dimitrie Eustatievici, George Bariţiu, Iacob Mureşianu, Avram Iancu etc. La Sighişoara, Sibiu şi Agnita au fost reconstituite bibliotecile unor cărturari ardeleni ca Valentin Franck, Schell, Jung şi Kelp, Iosif Szeli senior şi junior etc. În viitorul apropiat vor fi fişate unele biblioteci personale, care apoi, completate cu date obţinute de la alte biblioteci, vor putea servi la cercetări monografice şi istorice.

Desigur că operaţii de prelucrare şi organizare a fondurilor istorice, similare celor începute la Biblioteca regională Braşov, se efectuează şi în alte biblioteci din ţară. Este necesar însă ca această lucrare să fie coordonată. După terminarea cataloagelor cumulative pe regiuni, ele ar trebui să fie multiplicare (eventual şapirografiate). Aceste cataloage ar servi pentru publicarea unui *corpus* despre toate cărţile vechi şi rare tipărite şi păstrate în România. În acest scop ar trebui publicate următoarele *corpusuri*:

1. Catalogul cronologic al cărţilor tipărite în România. În acest catalog ar trebui să fie cuprinse tipăriturile în toate limbile, cu indicaţia locului de păstrare al fiecărui exemplar.

2. Catalogul cronologic al cărţilor scrise de autori originali din România tipărite însă în străinătate.

Aceste două *corpusuri* ar constitui pentru cercetători un catalog naţional cumulativ despre producţia veche de tipar din România şi despre munca editorială a românilor peste hotare.

3. Catalogul cronologic al cărţilor despre români, despre România sau despre una dintre provinciile istorice ale ţării noastre, scrise de străini şi apărute în străinătate.

Pentru a fi complete, aceste cataloage ar trebui să conţină şi tipăriturile din România sau referitoare la români păstrate în bibliotecile din străinătate.

4. O altă categorie de *corpus* ar trebui să cuprindă incunabulele şi cărţile vechi străine păstrate în bibliotecile din România.

Planurile schiţate mai sus vor necesita o muncă uriaşă. Ele se vor putea realiza desigur treptat, eşalonat pe etape. Împrospătarea şi îmbogăţirea monumentalei lucrări întocmită de bibliograful român Ion Bianu, Nerva Hodoş şi Dan Simonescu este însă o datorie de cînte a bibliotecarilor din ţara noastră, operă care se poate realiza numai prin colaborare pe plan naţional.

Pavel BINDER

Documentarea didactică și științifică în învățământul superior

Recenta Hotărâre cu privire la înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice constituie un nou și puternic imbold în dezvoltarea cercetării științifice fundamentale și aplicative potrivit marilor cerințe ale operei de construire a socialismului în țara noastră. Asigurarea bazei materiale, a cadrului de activitate și a condițiilor de organizare, planificare și coordonare a cercetărilor, precum și crearea climatului atât de favorabil investigațiilor, dezbaterilor și aplicării rezultatelor în producția națională adaugă vechilor tradiții garanția unei rodnice înfloriri a gândirii științifice din țara noastră. Bineînțeles că atât problemele învățământului superior, cât și cele ale transferului și folosirii informațiilor științifice s-au bucurat de atenția cuvenită în bogatul plan de măsuri cu privire la organizarea activității de cercetare științifică.

Noi sarcini revin acum și bibliotecilor de învățământ superior ca auxiliare ale cercetării științifice. Se conturează necesitatea integrării organice a bibliotecilor de învățământ superior, a sistemului lor de informare științifică în rețeaua națională de documentare. Se vor adânci și se vor specializa totodată, formele și metodele specifice de activitate, determinate atât de scopurile și obiectivele învățământului superior, cât și de nevoile categoriilor de beneficiari cărora se adresează aceste biblioteci. Elaborarea unui program corespunzător de măsuri pentru îmbunătățirea acestei activități urmează să se întemeieze pe principiul că *informarea științifică este o componentă indispensabilă a învățământului superior și că trebuie manifestată o grijă sporită față de sarcinile ce revin documentării didactice, modalitate specifică a documentării universitare*. De obicei, se socotește că, prin întocmirea cataloagelor de bibliotecă sau prin furnizarea unor informații bibliografice orale, la cerere, s-ar putea epuiza nevoile de documentare ale studenților. Unii bibliotecari, printre care și V. Ordenlich*), susțin un asemenea punct de vedere eronat. Autorul afirmă bunăoară că Biblioteca Institutului politehnic din Cluj a renunțat la elaborarea bibliografiilor pentru lucrările de an și de diplomă ale studenților, din considerentul că asemenea bibliografii ar *dădăci pe studenți* și i-ar împiedica să se inițieze în munca de documentare. Părerea noastră în această privință este că inițierea studenților în documentare trebuie să înceapă din primul an și să continue în fiecare an școlar, prin câteva lecții, ținute imediat după deschiderea cursurilor. Experiența Bibliotecii Institutului de arhitectură „Ion Mincu”, care a organizat trei ani consecutiv asemenea lecții cu *toți studenții Institutului*, precum și experiența unor biblioteci universitare din străinătate demonstrează eficiența metodei.

În privința îndrumării studenților în folosirea curentă a instrumentelor de informare, există, în practica bibliotecară, două puncte de vedere opuse: unul consideră că studentul trebuie să fie îndrumat pas cu pas, prin indicații bibliografice stricte, ceea ce ar duce însă la limitarea orizontului său de cunoștințe, iar altul pretinde ca studentul să fie lăsat să cerceteze singur toate sursele de informații existente în bibliotecă și să-și selecteze documentele necesare studiului. Noi optăm pentru *metoda îndrumării flexibile*, de altfel impusă de însuși sistemul actual de instruire universitară. Dacă, la volumul actual de informații, studentul ar putea regăsi cu ușurință adresa documentelor adecvate programului său didactic, ar fi el însuși un specialist. Să presupunem, bunăoară, că studenții anului al III-lea de la Institutul de arhitectură ar avea de elaborat un proiect de locuință. Literatura este deosebit de bogată pentru acest program (chiar mii de fișe). Tema *locuință* poate figura în program și la anul I și la anul al V-lea, urmărindu-se, în fiecare caz, aspecte diferite. Ținând seama de bugetul de timp al studentului, este oare folositor pentru el să-l lăsăm să cerceteze toți indicii catalogului privitor la *locuințe*,

* Călăuza bibliotecarului: 18, nr. 2, febr. 1965, p. 77-80.

să răsfoiască apoi numeroase materiale selectate de el după titlu și abia apoi, găsiindu-le pe cele adecvate temei, să studieze conținutul? Nu este mai firesc să economisim la maximum timpul studentului, al tuturor studenților, pentru toate disciplinele? Nu ar fi mai eficient ca biblioteca să selecționeze, împreună cu cadrele didactice, documentele corespunzătoare, să pună bibliografia la dispoziția studenților, urmînd ca fiecare dintre ei, pe măsura capacității personale de asimilare, să folosească și surse mult mai largi, furnizate de bibliotecă? Același procedeu ar fi indicat și în pregătirea temelor de seminar, de laborator, a referatelor etc. Este mai util ca studentul să folosească timpul său pentru studiul cuprinsului documentației și cît mai puțin pentru descoperirea surselor. *Îndrumarea flexibilă* asigură și îndeplinirea scopurilor didactice urmărite de program, prin indicarea selectivă a exemplelor și a materialelor accesibile nivelului de pregătire al studenților.

Greutăți deosebite apar și atunci cînd biblioteca nu alcătuieste cataloage sistematice pentru articolele din reviste sau cînd nu acordă importanța cuvenită catalogului bibliografic al planului de învățămînt. Poate că ar trebui să se analizeze în ce măsură bibliotecile alcătuiesc acest catalog după principii minuțios studiate, sau în ce măsură reușesc să-l țină la curent. Pe de altă parte, multe biblioteci au organizat cataloage sistematice numai la unitatea centrală, în timp ce bibliotecile de facultate au nevoie în egală măsură de aceste instrumente.

Elaborarea lucrărilor de diplomă reclamă o *asistență documentară complexă*, similară celei indicate în cercetarea științifică. Astfel de lucrări presupun abordarea originală a unui subiect, cunoașterea stadiului existent de soluționare a problemei. Dacă este firesc să indicăm bibliografiile gata elaborate sau instrumente de informare pe profil, nu ar fi tot atît de folositor ca atunci cînd nu avem o bibliografie pe temă aceaștia să fie alcătuită de serviciul de informare al bibliotecii? Nu trebuie să ținem seama de același principiu al operativității? O îndrumare documentară complexă pentru lucrarea de diplomă presupune nu numai indicarea publicațiilor, ci și lărgirea informației cu datele furnizate de producție, procurarea documentației nepublicate, elaborată în institutele de cercetări și la sesiunile tehnico-științifice, a documentelor foto, efectuarea de traduceri etc.

În articolul lui V. Ordentlich, se recomandă alcătuirea unor „...fișiere care să cuprindă informații asupra celor mai noi publicații privind disciplinele ce se predau în cadrul Institutului...” (p. 79). Aceste informații apar, în mod normal, cît mai curînd, în sistemul de cataloage al bibliotecii, alcătuit pe profilul instituției. Dar fișierul pe care îl propune autorul — în realitate o *bibliografie deschisă* pentru diferite discipline — este necesar la catedre și poate fi întocmit de cadrele didactice tinere, cu ajutorul bibliotecii. El nu trebuie să repete catalogul sistematic al bibliotecii, ci să îndeplinească funcții deosebite și anume: să aibă caracter bibliografic pe discipline, inclusiv pentru zonele de cunoștințe conexe disciplinei; să fie adnotat; să cuprindă informații la zi; să înregistreze nu numai titlul publicațiilor, ci să consemneze ideile noi, conținutul util disciplinei, capitole din tratate și lucrări fundamentale, informații din producție, experimente noi, indicații din cursuri similare predate la alte facultăți din țară și de peste hotare. Un astfel de fișier trebuie să fie folosit de cadrele didactice la elaborarea cursurilor, la îmbogățirea permanentă și la analiza lor științifică. Părerea noastră este că fișierul nouăților pe discipline poate fi organizat după sistemul indexării coordonate, care dă rezultate bune pe domenii restrînse și care are calitatea de a explora în profunzime documentele primare.

Documentarea didactică are și sarcina de a organiza selectiv, pentru studenți, *informarea curentă privind realizările din producție*, mai cu seamă din țară; în acest sens, poate fi întocmit un *fișier tematic special*.

Din cele citeva observații expuse, se desprinde ideea că documentarea didactică dobîndește o importanță crescîndă în cadrul universitar, că trebuie să fie atent studiată în toate implicațiile ei și, mai ales, în raport cu cerințele actuale ale învățămîntului superior. Dezbaterile care au loc în presa de specialitate cu privire la perfecționarea programelor din învățămîntul superior duc la concluzia că *documentarea didactică* trebuie să intervină eficient, cu mijloace specifice, în rezolvarea a două deziderate principale:

— lărgirea sferei de cunoștințe a studentului, prin depășirea informației furnizate numai de cursuri; completarea foarte selectivă a cunoștințelor, consolidarea cu informații și publicații a noilor discipline și, mai ales, a științelor de limită (apărute la interferența unor discipline existente); pătrunderea activă a cunoștințelor moderne în cultura studenților;

— asigurarea și pe calea documentării a unui judicios raport între cele trei zone specifice de cunoștințe: fundamentale, de strictă specialitate și de cultură generală. În această direcție, instrumentele de informare ale bibliotecilor de învățământ superior trebuie să extindă prelucrarea literaturii fundamentale (în domeniul matematicii, fizicii, chimiei etc.), în raport cu profilul institutului și, în același timp, a indicilor literaturii de specialitate.

O metodă care ar aduce îmbunătățiri substanțiale în informarea studenților o constituie, cu siguranță, organizarea accesului liber la raft și crearea sălilor specializate, astfel dispuse ca flux încit să realizeze un acces comun la un fond unic de referință și de lucrări fundamentale existente într-un singur exemplar. Contactul direct al studentului cu conținutul documentelor economisește timpul de informare în favoarea timpului destinat lecturii și extinde aria de informare utilă.

Cît privește activitatea de documentare destinată cercetării științifice a cadrelor didactice, a specialiștilor din producție și a studenților, socotim binevenite propunerile din articolul lui Valeriu Moldoveanu *).

O atenție sporită va trebui să se acorde documentării lucrărilor pentru obținerea titlurilor superioare (doctor, doctor docent) și, în aceeași ordine de precupărire, cursanților postuniversitari. Bibliotecile institutelor unde vor avea loc asemenea cursuri urmează să analizeze cu seriozitate programele cursurilor de specializare și să deschidă bibliografii adecvate, pe elemente foarte detaliate, pentru disciplinele urmărite (cu atît mai mult cu cît aceste cursuri au ca obiect discipline noi, iar scopul lor este tocmai adîncirea cunoștințelor de specialitate).

Pentru îmbunătățirea informației științifice, V. Ordentlich propune perfecționarea instrumentelor existente și crearea altora noi. În ultima vreme, se constată că buletinele centrale de informare curentă (de semnalare și abstracte) ale Centrului de documentare științifică al Academiei Republicii Socialiste România, ale Institutului de Documentare Tehnică și ale centrelor de documentare departamentale preluorează cu mai multă promptitudine literatura românească și străină. Viteza de semnalare a crescut astfel încît s-a redus decalajul dintre apariția documentelor primare și informarea secundară la 5—3 luni, uneori și mai puțin (*Buletinul de informare științifică* editat de C.D.S.). Chiar și *Repertoriul periodicelor străine din Republica Socialistă România (Abonamente)* și *Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din Republica Socialistă România*, elaborate de Biblioteca Centrală de Stat, au ajuns aproape la zi. Ca volum de semnalare însă, ele au rămas la un nivel necorespunzător. Se impune, de aceea, sporirea volumului de informații în diverse ramuri de cunoștințe, în raport cu creșterea volumului editorial pe plan mondial; lărgirea gradului de selectare a informațiilor; asigurarea continuității în elaborarea instrumentelor; o mai strînsă coordonare pe plan național (în sensul centralizării instrumentelor) și o *concepție unitară* în privința editării lor; introducerea metodelor moderne de prelucrare. O însemnată economie de timp și de muncă s-ar obține prin prelucrarea centralizată a periodicelor de specialitate și prin editarea, într-un timp scurt a fișelor I.D.T. și C.D.S., astfel încît, pe baza lor, bibliotecile de învățământ superior să poată întocmi la timp cataloage sistematice ale articolelor din periodice.

Dar înmulțirea publicațiilor de semnalare nu este totdeauna un simptom de îmbunătățire a informării. În prezent, cantea străină intrată în țară este semnalată în următoarele publicații: buletinele de creștere a colecțiilor diferitelor biblioteci, buletinele regionale de informare (Iași, Cluj), buletinele de informare ale centrelor de documentare, în *Catalogul colectiv al cărților străine*

* Valeriu Moldoveanu, *Cerințe actuale în informarea și documentarea specialiștilor. Cpinii. Căluza bibliotecarului*, 18, nr. 7, iul. 1965, p. 429—431.

intrate în bibliotecile din Republica Socialistă România și în Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile universitare, editat de bibliotecile institutelor de învățământ superior. Risipirea informațiilor dintr-un domeniu în puțumul specialităților, micșorează instrumentelor de informare, în condițiile către cei interesați. Un exemplu: cu 2-3 ani în urmă, Centrul de Documentare în Buletinul de informare tehnică publicațiile de specialitate din domeniul arhitecturii și construcțiilor (inclusiv articolele din cele 900 de titluri de perioadă primite de centru). Astăzi, semnalarea se realizează cu ajutorul a două buletine: aspectele tehnice ale domeniului în buletinul *Documentarea tehnică* (editat de I.D.T. și C.D.C.A.S. în trei serii), iar aspectele teoretice și istorice în *Buletinul de informare științifică* (editat de C.D.S.). Pe lângă aceste publicații, specialistul trebuie să consulte revistele de abstracte internaționale pe profil, precum și alte surse secundare care apar în țară: *Revista de rezumate*, *Revista de referate și recenzii* (ambele editate de C.D.S.), *Caietele selective* (I.D.T.) și, evident, buletinele de informare ale institutelor de învățământ superior pe profil, plus instrumentele de informare centrale.

În consecință, socotim că a sosit momentul să se întreprindă pași reali în direcția coordonării, pe baza analizării științifice a instrumentelor de informare care apar în diferite rețele și pe plan național. Ar trebui să se stabilească mai rigurose zonele specifice de informare, viteza de prelucrare și editare, calitatea abstractelor, repartizarea geografică a instrumentelor de informare, structura tematică a buletinelor, eficiența economică și informațională etc. O atare analiză ar scoate în lumină noi rezerve interne de sporire a operativității informării. Oricum, analiza trebuie să aibă în vedere că informarea științifică în învățământul superior cere, prin profilul complex și multilateral al preocupărilor acestuia, instrumente specifice, astfel integrate în instrumentele centrale încât să întrunească laolaltă, pe câteva ramuri mari de specialități, cunoștințele atât de diverse cuprinse în programele didactice, de cercetare științifică, de specializare postuniversitară și de susținere a lucrărilor pentru titlurile superioare. Ele trebuie să comaseze informațiile necesare cercetării fundamentale și celei aplicative. Pentru sprijinirea acțiunii de planificare și coordonare a cercetării științifice pe plan național ar fi indicată editarea unor instrumente de informare centrală pentru: teme de cercetare științifică elaborate în institutele de învățământ superior; teme de doctorat; lucrările de diplomă; lucrările științifice ale studenților; traduceri efectuate în bibliotecile universitare; cercetările bibliografice mai importante elaborate sau deschise.

În vederea procurării materialelor documentare, V. Ordentlich propune înființarea, la Biblioteca Centrală de Stat, a unui serviciu care să indice adresa diferitelor publicații existente în țară și să mijlocească schimbul interbibliotecar. În parte, acest deziderat poate fi soluționat, deoarece Biblioteca Centrală de Stat are o evidență centralizată a publicațiilor străine intrate recent în țară. Organizarea pe principii moderne, mecanizate a acestei evidențe poate să o facă întru totul operativă. Dar fără completarea și editarea cataloagelor colective ale publicațiilor și colecțiilor vechi aflate în țară, nu poate fi vorba de optimizarea sistemului de informare tehnico-științifică. Nu înțelegem de ce Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România nu este sprijinită în îndeplinirea acestei sarcini de importanță națională, atât de acută în cercetarea științifică.

Împrumutul interbibliotecar este grevat atât de cauze subiective, care trebuie să fie o dată reglementate, cât și de lipsa unui fond de publicații cu suficiente exemplare. Cercetînd împrumutul interbibliotecar la câteva centre de documentare, ne-am dat seama că acestea asigură cu publicații întreaga rețea de biblioteci tehnice din întreprinderi și șantiere, organele superioare de îndrumare, institutele de proiectări și cercetări și, uneori, unitățile învățământului superior, ceea ce, practic, este deosebit de dificil, în condițiile în care bibliotecile respective dețin un singur exemplar din publicațiile străine solicitate. Metoda microfilmării, fotocopierii și dotarea principalelor biblioteci cu aparate Telex ar ușura mult circulația informațiilor și publicațiilor.

Paul CARAVIA

Legarea și repararea cărților

Prelungirea vieții publicațiilor din biblioteci, protejarea lor împotriva diversilor dăunători reclamă crearea unor condiții igienice și tehnice permanente de păstrare și îngrijire. Măsurile de apărare, preventive și curative, sînt numeroase și variate. În articolele precedente*), au fost expuse cîteva mijloace privind mai ales asigurarea condițiilor de microclimă, de depozitare etc. În materialul de față, prezentăm aspectele legate de îngrijirea propriu-zisă a publicațiilor.

Cu ocazia servirii și restituirii cărților, la controlul și verificarea fondurilor, cum și în alte împrejurări, bibliotecarii constată deteriorări mai ușoare sau mai grave ale unor volume, datorate fie uzurii, fie accidentelor. Pentru a se evita degradarea continuă și apoi distrugerea lor, se impune o intervenție imediată și eficientă. Mijloacele de apărare recomandate sînt: *legarea și repararea*, iar la nevoie *restaurarea*. În principiu, aceste operații se efectuează în legătorii sau în laboratoare amenajate anume și încadrate cu lucrători specializați.

Prevenirea unor deteriorări este asigurată și de către micile ateliere de legat și reparat organizate în biblioteci, care acordă „primul ajutor” publicațiilor vătămate. Executarea în condiții corespunzătoare a operațiilor de îngrijire presupune însă cunoașterea de către bibliotecari, fie și în linii mari, a tehnicii legatului și reparatului, a instrumentelor și materialelor utilizate în acest scop. Orientarea în tehnica legătoriei, adăugată la pregătirea bibliotecară de specialitate, le permite să stabilească ei înșiși sau să indice legătorilor modalitățile de legare și reparare, materialele care urmează a fi folosite în aceste operații, în funcție de situația fiecărei cărți. Cunoșcînd tehnica legătoriei, bibliotecarii devin, totodată, păstrători mai exigenți ai colecțiilor.

Legatul cărților

Principalul scop al legatului este să asigure cărții o protecție traicică și o înfățișare frumoasă. În vremea noastră, legătoria a devenit o ramură anexă a industriei și tehnicii grafice și a luat o dezvoltare deosebită. În mare, ea poate fi împărțită în trei categorii:

— *legătoria de asortiment* (Legatul cărților se efectuează manual și după tehnica clasică. În această categorie, intră și legatul din nou al cărților cu legătură veche și deteriorată);

— *legătoria de editură* (Legatul se efectuează în serie, cu ajutorul mașinilor și agregatelor perfecționate. Într-un timp scurt, sînt legate traicic sute de mii de exemplare, într-o ținută artistică);

— *legătoria de artă* (Acest fel de legătură se aplică numai cărților editate în mod special, de o factură grafică ce iese din comun. O carte legată artistică capătă valoarea unei lucrări plastice și poate figura în orice colecție sau expoziție de artă. Legătura de artă pretinde o execuție de înaltă tehnică, mai ales în ceea ce privește decorarea copertilor).

În principiu, toate cărțile bibliotecii ar trebui să fie legate. Cum, în momentul de față, acest lucru nu este realizabil, foarte indicat ar fi ca publicațiile difuzate bibliotecilor prin colectură să fie din categoria celor legate, iar editurile să le asigure în mod special o legătură cit mai traicică. În acest mod, s-ar prelungi viața cărților și s-ar economisi însemnate fonduri bănești afectate legării lor ulterioare.

*) *Bolile cărților și combaterea lor*. Căluza bibliotecarului, 13, nr. 9, sept. 1965, p. 556—561; *Păstrarea colecțiilor în depozite*. Căluza bibliotecarului, 18, nr. 10, oct. 1965, p. 612—613.

De regulă, cărțile bibliotecilor se trimit la legat imediat după ce le-a fost fixat locul în raft. Se va acorda, totuși, prioritate cărților deteriorate și uzate, cărților de mare circulație. Înainte de a fi predate la legat, ele vor fi controlate cu atenție, pentru a se constata starea foilor și succesiunea lor, eventuala lipsă a foii de titlu, a ilustrațiilor, a tablei de materii, a copertilor etc. Cu această ocazie, bibliotecarul va determina și felul legăturii (în carton, pînză, carton-pînză, piele, pergamoid, material plastic), ținînd seama de posibilitățile bănești ale bibliotecii, cum și de tradiția creată în această privință la biblioteca respectivă.

Se indică legarea separată a fiecărei lucrări, evitarea culegerilor factice. Dacă lucrarea este compusă din mai multe volume, fiecare volum va fi legat aparte. Bibliotecarul va alcătui, în fiecare caz, textul care urmează a fi aplicat pe cotorul cărții legate. Revistele și ziarele ale căror colecții depășesc grosimea obișnuită a unui volum vor fi legate de la caz la caz, pe volume lunare, trimestriale sau semestriale. Numerele care lipsesc vor fi menționate pe o listă, inclusă în interiorul publicației, la primul număr al periodicului. Legătorul va trebui să rezerve, în interior, la locul convenit, falțuri, la care vor putea fi atașate numerele procurate ulterior.

Este util, de asemenea, ca bibliotecarul să recomande legătorilor următoarele :

— cărțile și periodicele să fie tăiate cît mai puțin la margini, încît să permită legări ulterioare : cartea veche, cartea de artă, edițiile de lux, ziarele nu vor fi tăiate pe nici o margine ;

— copertile să fie păstrate și legate o dată cu cartea ; ele conțin date prețioase pentru identificarea cuprinsului publicației legate, iar adesea sînt adevărate lucrări de artă ;

— cărțile nu vor fi presate prea mult, deoarece fibrele hîrtiei se strivesc și se deformează. Cărțile legate trebuie să se deschidă complet, altfel cititorii le forțează și le deteriorează ușor ;

— cărțile nu vor fi cusute cu sîrmă ; oxidarea metalului distruge cotoarele și transmite rugină în depozit.

Publicațiile pregătite pentru legat vor fi consemnate într-un registru special, care conține următoarele rubrici : numărul curent, data, cota, numărul de inventar, numele autorului, titlul cărții, prețul legăturii, observații. Pentru a se ușura munca de control, publicațiile vor fi indicate în registru în ordinea numerelor de inventar sau în ordinea alfabetică a autorilor.

În interiorul cărților selectate pentru legat, va fi introdusă cîte o fișă (foaie de hîrtie) pe care bibliotecarul va menționa numărul de ordine din registrul de legătorie și eventuale recomandări privitoare la efectuarea legăturii.

La preluarea cărților de la legătorie, vor fi controlate cu atenție : calitatea legăturii, succesiunea paginilor, a fasciculelor și a numerelor (la periodice), exactitatea textului de pe cotor, calitatea cusutului, falțurilor etc.

Legătoriiile vor întrebuița numai materiale capabile să reziste influenței diferiților factori de distrugere și să asigure astfel cărților o protecție și o durabilitate îndelungate. O atenție specială se va acorda alegerii cleiurilor, deoarece substanțele pe care acestea le conțin pot favoriza procesele de descompunere și distrugere. Cleiurile de legătorie, indiferent de natura lor (vegetală sau animală), sînt sensibile la umezeală, se înmoaie ușor, mucegăiesc. Se recomandă, deci, ca în aceste cleiuri să se adauge substanțe dezinfectante, care le apără de acțiunea dăunătoare a microorganismelor și insectelor. Au fost experimentate, cu rezultate pozitive, substanțe ca : beta-naftolul, alaunul (piatra acră), fenolul. În ultimul timp, industria chimică românească a produs soluția *Adevinul P.*, un adeziv pe bază de emulsie de acetat de polivinil, cu proprietăți de înleiere superioare cleiurilor de oase, care poate fi folosit în toate lucrările de legătorie.

Micile ateliere de legătorie din biblioteci. Aici pot fi executate diverse lucrări mai mult sau mai puțin complexe : legarea simplă a unei cărți, confecționarea de legături reparare, confecționarea scoarțelor și a mapelor pentru publicațiile periodice, repararea cotoarelor și a foilor deteriorate sau deslipite, restaurarea unor foi cărora le lipsește o parte din text, înlăturarea petelor etc. Punerea în stare de funcționare a unor astfel de mici ateliere este relativ simplă, cu condiția să se asigure utilajele necesare :

— *mobilier* (o masă de dimensiuni normale, cu sertare pentru păstrarea instrumentelor și a materialelor. Pe un spațiu de 40—60 de cm. scîndurile de

la suprafața mesei vor fi înlocuite cu sticlă transparentă de 5—10 mm grosime, sub care va fi instalat un bec electric. Prin sticla luminată, vor putea fi observate destul de clar defecțiunile cărții supuse tratamentului);

— *instrumente* (cuțit, foarfeci, pensulă, gherghef, o presă, perii, linii, o spatulă, o sulă, ace de cusut);

— *diverse vase* (pentru apă, pentru antiseptice și cleiuri etc.);

— *materiale* (hîrtie, carton de diferite grosimi, hîrtie celofan, ață, percal, șiret);

— *un reșou electric*.

Cu ajutorul acestui utilaj, pot fi executate toate operațiile cerute de legarea simplă și de repararea cărților.

Legarea simplă se poate asigura prin două metode: prin înclieiere și prin cusut.

Metoda înclieierii cu Adevin P. Fasciculele cărții se curăță bine, îndepărându-se așa sau sirmele cu care au fost cusute și se așază unele peste altele, în ordine numerică. Se constituie astfel un bloc, care se strînge la presă, în așa fel încît porțiunea dinspre cotor să rămînă în afară cu 4—5 mm. Această porțiune se răzuiește pînă cînd se desprind toate foile, iar apoi foile se respiră. Prin pensulare, se așterne un strat de Adevin P, care formează cotorul cărții. Cotorul se strînge la presă, pînă la întărirea cleiului. La suprafața lui, se încrustează mai multe adîncituri, în care se aplică din nou un strat gros de Adevin P. În acest mod, se formează o legătură compactă și trainică a întregului bloc. Pe verticala cotorului, se aplică mai multe fișii de tifon și se adaugă din nou un strat de Adevin P., care încorporează și fișii de tifon. Capetele de tifon rămase libere de o parte și de alta a cotorului se lipeesc pe părțile interioare ale copertilor, sub hîrtia forșat.

Metoda cusutului. Fasciculele se curăță una cîte una de ațele vechi și de clei, se așază în ordinea numerică și se presează, lăsîndu-se afară, cu aproximativ 2 cm, porțiunea dinspre cotor. Cu ajutorul unui ferăstrău, cotorul se crestează în mai multe locuri. Primele două creștături se fac la o distanță de 2 cm de capetele cotorului. Cusutul începe de la ultima fascicolă a cărții cu ajutorul unui gherghef, pe care sînt întinse 3 sau mai multe fire de ață, potrivite să pătrundă în creștăturile fasciculelor. La sfîrșit, ațele se leagă, iar cotorul se încliează, după care cartea se așază la presă.

Confecționarea copertilor. Marginile de sus și de jos ale copertilor vor depăși conturul cărții cu 2—3 mm, iar marginea din față cu 1 mm. La cotor, se lasă un spațiu de 5 mm între falț și marginea copertii, pentru a se asigura articulația copertilor. Cotorul se croiește dintr-un material mai subțire, în formă dreptunghiulară și se lipește pe un ștaif de pînză, care trebuie să fie mai lung decît cotorul. Pe marginile laterale ale ștaifului, de o parte și de alta a cotorului, se aplică copertile, apoi marginile de sus și de jos ale ștaifului se îndoaie spre interior și se lipeesc peste copertii. Colțurile copertilor se îmbracă cu același material ca și cotorul. După uscare, copertile se îmbracă cu hîrtie de legat sau cu pînză, iar apoi se procedează la asamblarea cărții. Cartea se așază din nou la presă.

Celelalte categorii de materiale se păstrează astfel:

broșurile — în cutii de carton; *colecțiile de ziare* — pot fi legate prin înclieiere sau cusut; *microfilmele, atlasele, hîrțile și planurile* — în cutii, tocuri sau suluri; *notele muzicale* — în mape; *documentele și manuscrisele* — se leagă în pachete și se păstrează în cutii de carton *).

*) Despre tehnica amănunțită a legăturilor simple, despre confecționarea mapelor și a copertilor. *Călduza bibliotecarilor* a publicat, în ultimii ani, mai multe articole:

Cruher, Anatolie. *Cum se leagă o carte*. 14, nr. 1, ian. 1961, p. 41—42.

Cruher, Anatolie. *Cum se confecționează copertile pentru cărți*. 14, nr. 3, marț. 1961, p. 42.

Mic manual de legătorie. 15, nr. 11, nov. 1962, p. 28—31; 16, nr. 2, febr. 1963, p. 79—80; 16, nr. 3, mart. 1963, p. 120; 16, nr. 5, mai 1963, p. 218—219; 16, nr. 8, aug. 1963, p. 372—374; 16, nr. 12, dec. 1963, p. 560—563.

Crețu, Coșca. *Cum putem păstra în bune condiții colecțiile de reviste*. 17, nr. 9, sept. 1964, p. 561—562;

Crețu, Coșca. *Cum se poate confecționa o mapă pentru păstrarea colecțiilor de ziare*. 17, nr. 10, oct. 1964, p. 627—628.

Crețu, Coșca. *Confecționarea unei mape pentru păstrarea colecțiilor de reviste*. 17, nr. 11, nov. 1964, p. 686—687.

Crețu, Coșca. *Confecționarea scoatelor de protecție pentru broșuri*. 17, nr. 12, dec. 1964, p. 746—747.

La confecționarea copertilor, se întrebunțează o gamă variată de cartoane: mate sau satinat, rigide sau flexibile. Calitatea superioară a acestor cartoane asigură copertilor rezistență și aspect plăcut. În ultimii ani, materialele plastice, îndeosebi policlorura de vinil, rezistente la uzură și indoire, înlocuiesc cartonul la copertile unor lucrări supuse folosinței intense: dicționare de buzunar, manuale etc. În legătură cu folosirea maselor plastice, menționăm și lăcuirea (acetofanarea) copertilor cu rășini sintetice.

Editurile confecționează și învelitori de apărare (supracoperte). Dacă, inițial, supracopertele aveau rolul de a proteja cartea de eventuale deteriorări, astăzi ele au devenit un instrument de propagandă vizuală. Prin execuția lor grafică, supra-copertele sugerează problematica respectivei cărți și conțin, deseori, rezumate sau aprecieri critice la adresa volumului pe care îl însoțesc. Valoarea artistică a supra-copertelor a determinat unele biblioteci să le colecționeze și să le păstreze separat, grupându-le după numele autorului cărții sau al graficianului. Se asigură în acest fel o evidență clară a acestor materiale. În plus, ele pot fi folosite ușor la organizarea unor expoziții.

Repararea cărților

Una dintre principalele condiții pentru asigurarea păstrării îndelungate a cărților este și înlăturarea imediată a vătămarilor constatate. Prin „micile reparații” se înțeleg, de obicei: lipirea copertilor și a foilor, a fasciculelor detașate sau rupte, îndreptarea colturilor indoite, întreținerea legăturilor (mai ales a legăturilor din piele), consolidarea hîrtiei și a textului, înlăturarea petelor etc. Aceste mici reparații împiedică procesul de degradare a cărților și le prelungesc viața.

Înainte de reparare, cartea va fi examinată cu atenție, pentru depistarea oricărei defecțiuni. Dacă e mucegăită va fi supusă fumigațiilor de formol, dacă prezintă urme de insecte va fi dezinfectată, iar foile indoite vor fi ușor umezite, netezite și puse la presă, de obicei între două coli de sugativă ude.

Diferitele vătămări mecanice ale cărților se înlătură astfel:

— copertile desprinse se lipesc cu ajutorul unui falț. Falțul se coase de cotorul primei și ultimei fascicole a cărții. O jumătate din falț se lipește de cotorul cărții, iar cealaltă jumătate de fața interioară a copertei;

— foile sau fasciculele desprinse se așază la locul lor, prin lipire sau cusut;

— foile deteriorate se repară prin lipire cu hîrtie transparentă (pelur), în așa fel încît textul acoperit să poată fi citit;

— textul foilor pierdute se înlocuiește cu un altul dactilografiat sau copiat cu mijloace foto.

— Consolidarea hîrtiei. O foaie veche, cu hîrtie slabă, poate fi consolidată cu hîrtie pelur, prin lipire. Trebuie urmărit ca aderența, cit și transparența să fie uniforme.

Pentru a se mări trăinicia hîrtiei, rezistența la indoituri și elasticitatea, foile cărților pot fi tratate și cu substanțe protectoare, ca de pildă, soluția de polimetilacrilat, care se găsește în comerț. Foile vor fi tratate prin cufundarea în soluție sau prin pensulare. După uscare, stratul protector devine transparent și elastic.

În genere, consolidarea și refacerea materialului este o operație delicată, mai ales atunci cînd foile cărților sînt rupte, perforate sau slăbite prin folosire îndelungată. Pentru a reda fibrelor celuloza pierdută, se folosesc procedee variate. Cel mai obișnuit este lipirea (cu clei de amidon) a unui petec de hîrtie pelur peste porțiunea respectivă. Perforațiile mici se astupă în întregime cu același clei. Tot astfel se asigură și consolidarea porțiunilor sfîșiate sau zgîriate. Pentru această „consolidare” au fost încercate diverse cleiuri: animale (gelatina), vegetale (coca de faină, de amidon), minerale (zapon — un lac cu bază de nitrat de celuloză), cellit, acetilceluloză etc. Astuparea perforațiilor mici ale hîrtiei se realizează și cu ajutorul unei paste alcătuite din răzătură de hîrtie fiartă și amestecată cu puțin amidon. Pentru repararea deteriorărilor de pe marginea filelor (în cazul că nu

conțin text), pot fi întrebuințate fișii de hirtie de aceeași calitate și culoare. Dacă foaia este ciuruită de umezeală, de insecte sau de acțiunea cernelii, se va întrebuința un vâl transparent de mătase sau pînză, care va ține la un loc porțiunile de foi rupte sau gata să se desprindă.

Scoaterea petelor

Petele de pe cărți sînt de origine și natură foarte felurite. Vom insista asupra celor produse accidental. Rețetele în această privință sînt diferite. Indicăm numai cîteva folosite la înlăturarea petelor întîlnite mai des pe filele cărților din biblioteci.

— Petele de cerneală

Pe hirtie : se spală cu o soluție concentrată de acid oxalic. Se poate adăuga, uneori, și alcool denaturat (o parte acid oxalic, 4 părți alcool denaturat). În lipsa acidului oxalic, se va folosi acidul citric. Cu unele precauții, poate fi folosită și soluția *Pic*, care se găsește în comerț.

Petele de cerneală tipografică se șterg cu miez de piine; peste porțiunea respectivă se trece apoi un burete ușor îmbibat cu apă.

Pe pînză : se întrebuințează un amestec de alcool și oțet concentrat, după care urmele se șterg cu alcool.

— Petele de noroi

Pe hirtie : se frecționează ușor ca să se desprindă noroiul. Dacă noroiul nu cedează, pata se spală cu o soluție de săpun și se clătește cu apă curată, folosindu-se în acest scop un burete.

Pe pînză : porțiunea pătată se spală cu o soluție de carbonat de sodiu.

Pe piele : porțiunile pătate se șterg cu o bucată de flanelă muiată în benzină diluată în alcool.

— Petele de praf

Pe hirtie : se șterg cu miez de piine sau cu o radieră. Dacă nu cedează, pe porțiunea respectivă se presară clorură de calciu, se acoperă apoi cu o hirtie și se ține astfel 24 de ore.

Pe pînză : porțiunea pătată se perie cu o perie aspră.

Pe piele : petele se șterg mai întîi cu o flanelă, apoi se umezesc cu benzină diluată în apă și se usucă, înlăturîndu-se totul cu o cirpă sau cu o bucată de piele moale.

— Petele de grăsime

Pe hirtie : se șterg cu o soluție preparată din magneziu și neofalină; fila pătată se așază între două coli de sugativă, peste care se trece cu un fier de călcat ușor încins. Pe măsură ce foile de sugativă absorb grăsimea, trebuie înlocuite cu altele curate.

Pe pînză : se șterg cu benzină și se clătesc cu săpun.

Pe piele : se umezesc cu benzină diluată în alcool, apoi se usucă cu ajutorul unei bucăți de pînză.

— Petele de degete

Pe hirtie : se așterne pe filă un strat de săpun alb; după cîteva ore, se șterge cu un burete muiat în apă caldă. Hirtia se usucă apoi între două foi de sugativă curate.

Pe pînză : pînză se îmbibă cu o soluție slabă de sodă caustică, amestecată cu carbonat de sodiu, apoi se săpunește; petele se spală cu benzină și se clătesc cu apă curată.

Pe piele : peste porțiunea pătată se trece cu un burete îmbibat în apă și săpun alb. Se spală apoi cu un burete muiat în apă curată, rece.

— Petele de rugină, de funingine și de tutun

Pe hirtie : se spală cu o soluție caldă de acid citric sau oxalic. După îndepărtarea petelor, filele se spală ușor cu apă și se usucă, intercalîndu-se hirtie sugativă între foi.

Pe pînză : pata se acoperă cu picături de seu de la o luminare aprinsă; se spală apoi cu apă caldă tratată cu o soluție de fosfat de sodiu.

— Urmele de muște

Pe hirtie : fila se îmbibă în apă rece, iar petele se spală cu săpun, se clătesc și se lasă să se usuce. Petele pot fi înlăturate și în contact cu o soluție de oțet concentrat.

Pe pinză și pe piele : se spală cu apă oxigenată, apoi cu hipoclorit de calciu și la urmă cu benzină.

Întreținerea legăturilor de piele

Pielea nouă conține între 10%—12% substanțe grase. Cu timpul, ea pierde aceste substanțe, care sînt absorbite în parte de praf, în parte sub acțiunea factorilor fizico-chimici, care le descompun prin oxidare. Ca urmare, legăturile se scorojesc, își pierd elasticitatea, devin casante sau se degradează. Pielea atrage de asemenea umiditatea. Pentru tratarea corespunzătoare a legăturilor din piele și pentru creșterea rezistenței lor împotriva uscării sau umidității, se recomandă prepararea unor substanțe speciale folosite cu succes în marile biblioteci din străinătate. Astfel, Biblioteca „V. I. Lenin” din Moscova folosește o substanță alcătuită după următoarea rețetă :

Ulei de oase	100	gr
Ceară de albine	30	gr
Timol	5,2	gr
Paraoidifenilamin	0,15	gr

La British Museum din Londra, se întrebuițează un amestec pregătit după formula :

Lanolină	210	gr
Ulei de cedru	30	gr
Ceară de albine	15	gr
Hexan	330	gr

Compoziția rezultată are proprietatea de a pătrunde ușor în piele și de a o face moale. Ceara de albine contribuie la crearea unor suprafețe netede și lucioase de care nu se prinde praful.

Înainte de ungere, legăturile se curăță de praf, se spală cu apă (cu ajutorul unui burete) și se șterg cu alcool și glicerină. După uscarea perfectă a legăturilor (în medie după 24 ore), se întinde peste ele substanța protectoare. În decursul altor 24 de ore, substanța pătrunde în piele, iar grăsimea dispare. În aceste condiții, legăturile pot fi șterse și lustruite. Tratamentul trebuie să se repete după 2—3 ani.

Substanțe ca : uleiul de ricină, untura de pește, uleiurile minerale (vaselina) și, mai ales, substanțele care conțin terebentină dăunează și nu sînt recomandate pentru tratarea legăturilor de piele.

Restaurarea cărților

Obiectul restaurării este fie refacerea unor părți degradate, fie reconstituirea în întregime a cărții (este vorba numai de cărți rare și prețioase), care au ajuns, în parte sau în totalitate, la un grad înaintat de degradare. Restaurarea urmărește să redea materialului însușirile lui pierdute : trănicia și elasticitatea hirtiei, repararea sau refacerea legăturii, completarea porțiunilor care lipsesc din foi sau din coperte etc. Aceste operații pretind o riguroasă execuție artistică și tehnică. De aceea, restaurarea cărților se încredințează numai specialiștilor și se efectuează în ateliere sau în laboratoare dotate cu aparatură corespunzătoare. În anumite cazuri, operațiile de restaurare pot fi executate și în atelierele de legătorie obișnuite. Lucrîndu-se atent, pot fi refăcute întocmai legăturile și foile degradate, cu condiția să se folosească materiale de aceeași calitate și culoare ca cel degradat.

Indiferent de condițiile în care se execută lucrările de restaurare (în laboratoare speciale sau în legătorii obișnuite), este absolut necesară respectarea citorva principii de bază : restaurarea să excludă întinderea deteriorărilor, să salveze tot ceea ce se poate salva, să corespundă cerințelor estetice și să dea cărții o înfățișare cît mai apropiată de forma ei originală, în concordanță însă cu transformările pe care le-a suferit de-a lungul timpului.

Nicolae OANCEA

BIBLIOTECA „V. A. URECHIA” A ÎMPLINIT

Spre sfârșitul anului 1890, profesorul universitar și academicianul Vasile Alexandrescu Urechia deputat de Covurlui, pune la Galați bazele unui așezământ de cultură format dintr-o bibliotecă și un muzeu de istorie gălățean.

Ce l-a determinat pe V. A. Urechia să prefere orașul Galați pentru așezarea fundației sale? Fiind reprezentantul județului Covurlui în parlament, s-a dovedit a fi un bun cunoscător al problemelor locale și un om de acțiune. În scrisoarea de donație adresată Ministerului Instrucțiunii, Urechia scria: „Am avut fericirea în diferite situațiuni și împrejurări ale vieții mele să dobândesc pentru Galați diverse școli și în genere instituțiuni de cultură”. (Una dintre instituții a fost liceul „Vasile Alecsandri”). „Doresc ca în noul palat al liceului să existe o bibliotecă publică, instituție indispensabilă unui centru cultural cum a devenit Galați”.

Inaugurarea bibliotecii s-a făcut în ziua de 11 noiembrie 1890. În cuvântul său, V. A. Urechia își exprima adinca prețuire pe care o acorda cărții: „Cărțile nu sînt făcute pentru anume om, ci pînăru toți de la oaltă, că precum văzduhul nu-l închide omul numai pentru sineși, ci din el trăiesc cu toții, așa și de carte, cade-se, a se împărtași tot neamul românesc”.

Donația lui V. A. Urechia a constat din 4531 de volume, 1065 de broșuri, 66 de foi volante, 179 de manuscrise, 27 de atlase și hărți și peste 150 de stampe. În majoritatea lor lucrările sînt din domeniul istoriei, aceasta fiind și specialitatea donatorului. Un loc important îl ocupă lucrările de pedagogie, psihologie și organizare a învățămîntului, folosite pentru a sa *Istorie a școlilor*, unul din capitolele istoriei României, elaborat de el. Din studiul efectuat asupra colecțiilor bibliotecii din perioada vieții lui Urechia se poate trage concluzia că donațiile și achizițiile făcute de el au un caracter enciclopedic, depășind sfera intereselor personale ale colecționarului.

Inaugurînd biblioteca gălățeană, V. A. Urechia, își exprima intenția de a organiza la Galați un „depozit național”, drept care la 5 aprilie 1894 a obținut o decizie a Academiei Române de a se trimite la Galați cite un exemplar din tot ce primea Biblioteca Academiei în depozit legal. Înceroarea de reglementare a

acestei probleme prin acte normative statale (1922) a rămas fără beneficii pentru Galați din cauza enormelor greutăți pe care le-a întîmpinat biblioteca, îndeosebi după primul război mondial, privind localul, fondurile și personalul.

Îmbogățirea colecțiilor a fost o preocupare permanentă a fondatorului și atîta vreme cît s-a ocupat personal de bibliotecă, între anii 1890—1901, aceasta s-a dezvoltat în mod vizibil, mai ales prin donații. Între donatori, alături de instituții ca Academia Română, figurau nume de seamă ale culturii noastre — A. D. Xenopol, M. Kogălniceanu, M. Sadoveanu, N. Iorga — și principali editori și tipografi ai vremii — Frații Șaraga de Iași, Ralian S., Samitca de la Craiova, Constantin Müller și I. V. Sococ din București etc. Încă din timpul vieții donatorului se stabilesc schimburi de publicații cu instituții din țară și de peste hotare. De asemenea, se uzita schimbul de publicații cu colecționarii particulari.

Existența unui puternic centru muncitoresc la Galați, atragerea în sfera de activitate a bibliotecii a unor socialiști ai vremii (C. Z. Buzdugan și Z. Filotti) au determinat pătrunderea în colecțiile bibliotecii a unor lucrări ale socialiștilor de la sfârșitul veacului trecut, a unor periodice ca *Munca*, *Lumea nouă* ș.a., precum și statutele primelor organizații muncitorești gălățene.

Aproape întreaga colecție de carte românească veche a bibliotecii noastre, provine din Banat — prin intermediul mai puțin cunoscutului bibliofil Emilian Micu — și nu din Principate unde se tipărea și de unde ne-am fi așteptat avînd în vedere așezarea orașului Galați. Studiul cărții¹⁾ românești vechi din colecția bibliotecii gălățene ar putea duce la concluzii interesante pentru circulația acesteia pe teritoriul țării noastre.

Colecțiile bibliotecii conțin și alte lucrări valoroase cum ar fi cele zece incunabule (menționăm citeva din

¹⁾ Vezi Hincu Gh. *Cartea românească veche în Biblioteca regională „V. A. Urechia” Galați*, 1965, 150 p.

REGIONALĂ DIN GALAȚI 75 DE ANI

ele: Crescentiis, Petrus de: *Ruralia commoda*. Löwen, Johann von Paderborn, 1474; Poggius, Johannes Bracciolinus: *Historia fiorentina*. Venezia, Jac. Rubeus, 1476; *Valerius maximus: facta et dicta memorabilia*. Milano, Ph. de Lavagna, 1478; Statius: *Sylvae Opera*. Venezia, B. de Zanis, 1494, cărți tipărite în secolele 17—18; Nicolay, Nicolas de Dauphinois, *Les quatre premiers livres des navigations et pèrègrinations orientales*. Lyon, 1568; *Vocabolario degli accademici della Crusca*. 5 vol. Veneția, tipărit de Francesco Pitteri, 1741; *Platonis opera*, 1522; *Opera Q. Horatti Flacci poetae cum quator commentariis*. [Paris], 1519; *Evangheliar slavonesc*, tipărit de Diaconul Coresi. Brașov, 7070 (1562); Cantemir, Dimitrie. *Istoria Imperiului Otoman*. Paris, 1743. Traducere franceză de Jonquiers; Șincai G. *Elementa linguae daco-romanae. Sive valahicae*. Buda, 1805; Samuel Klein (Micu). *Istoria Românilor*. Buda, (1807), reproduceri de gravuri ale lui Rembrandt, Norblin, Gourdain și Poullain sau cele două lucrări ale lui Lehman și Israeles.

Interesante și valoroase sînt și unele manuscrise din colecțiile noastre din care amintim: Vasile Alecsandri, *Ovidiu*, varianta în patru acte, publicată numai în *Convorbiri literare* din martie 1884, cu abateri de la textul manuscris și schița *Papagalul simpatic*, care a intrat ulterior în nvela *Margarita*, versuri ale lui Vlahuță și Coșbuc (o poezie închinată lui Urechia, inedită), manuscrise ale lui I. Ionescu de la Brad, Al. Odobescu, A. D. Xenopol.

Un loc important îl ocupă scrisorile autografe aparținînd unor oameni de știință și cultură ai secolului 19 și 20.

Cunoscător al principiilor de organizare din marile biblioteci europene din acea vreme, V. A. Urechia a tipărit încă de la înființarea bibliotecii un catalog al fondului inițial, completat ulterior cu două suplimente. Catalogul, destinat informării cititorilor, servea în același timp și ca mijloc de organizare a schimbu-

lui de publicații, cuprinzînd la sfîrșitul fiecărui volum o listă a dubletelor existente în bibliotecă. După moartea fondatorului publicarea catalogului a încetat.

Timp de 11 ani, cît biblioteca a fost condusă efectiv de V. A. Urechia, aceasta a cunoscut o dezvoltare rapidă. Prestigiul de care se bucura fondatorul a suplini în parte lipsa de interes manifestată de autoritățile de atunci față de bibliotecă. În primul an de existență cheltuielile de întreținere a bibliotecii-muzeu au fost suportate exclusiv de V. A. Urechia. În anii următori, sumele alocate au fost infime. După moartea fondatorului conducerea bibliotecii revine unui comitet alcătuit din conducătorii principalelor instituții din orașul Galați. Valeriu Surdu, cel care-l ajutase pe V. A. Urechia la organizarea bibliotecii, rămîne pe mai departe să se ocupe de activitatea acesteia.

Adăpostită într-un spațiu insuficient, nesubvenționată de către autoritățile vremii, biblioteca a trăit prin devotamentul iubitorilor de cultură.

Cu toate condițiile critice în care a funcționat biblioteca, după cincisprezece ani de existență s-a ajuns la o frecvență anuală de 11 235 cititori și 16 613 cărți citite.

Primul război mondial a redus dar nu a însemnat o încetare a activității bibliotecii. Merită consemnate cele douăsprezece biblioteci mobile organizate de biblioteca „V. A. Urechia” pentru răniții și bolnavii din spitalele gălățene.

De la sfîrșitul anului 1918 și pînă la jumătatea anului 1919, biblioteca cunoaște o afluență considerabilă de cititori, explicabilă prin numărul mare de refugiați din orașul Galați și reducerea simțitoare a activității editoriale.

Nota dominantă rămîne însă aceea a unei activități reduse cauzată de lipsă de spațiu, de lipsa fondurilor necesare achizițiilor de publicații. Starea bibliotecii atrage atenția unor oameni de cultură ai vremii dar intervențiile lor rămîn fără rezultat.

În raportul adresat Comitetului pe anul 1923, bibliotecarul menționează „Situația materială a bibliotecii „V. A. Urechia” nu numai că a rămas la fel cu cea prezentată la finele anului 1922, dar așa putea zice că s-a înrăutățit... Lipsa de local s-a făcut și mai viu simțită prin sporirea cărților și

periodicelor ce intră în bibliotecă. Haosul este enorm”.

În anul 1940, biblioteca se mută în noul local, construit prin stringerea de la particulari a fondurilor necesare. Începutul celui de-al doilea război mondial pune capăt existenței zbuciumate a acestei biblioteci, prin evacuarea ei la Caracal.

După eliberare, o dată cu organizarea unei rețele de biblioteci publice pe întreaga țară, biblioteca „V. A. Urechia” se transformă în bibliotecă regională. Fosta bibliotecă orășenească se conturează acum ca instituție culturală cu serioase preocupări de cercetare bibliografică și de conducere metodică, principal coordonator a celor 7 biblioteci raionale, 229 comunale și sătești și 280 de biblioteci sătești afiliate din regiune.

Pentru prima oară apare un buget al bibliotecii în care se prevăd sume pentru procurarea publicațiilor, pentru organizarea cercetărilor bibliografice și activității metodice, pentru dotarea bibliotecilor de la sate, pentru salariile bibliotecarilor, pentru perfecționarea de mobilier etc.

Ceea ce nu s-a îndeplinit în șazecei de ani s-a îndeplinit în cincisprezece ani.

Atenția principală a fost îndreptată spre reorganizarea, completarea colecțiilor, constituite până atunci mai mult prin donații.

O proporționare din punct de vedere tematic se impunea ca o măsură imediată. Fondul de publicații trebuia să răspundă cerințelor dezvoltării economice, sociale și culturale a orașului și regiunii.

În condițiile actualei dezvoltări a culturii noastre și beneficiind de o producție editoarială structural modificată din punct de vedere tematic și cantitativ, a fost posibilă realizarea unei proporționări științifice și echilibrate a colecțiilor bibliotecii, elaborarea unei concepții care să orienteze constituirea colecțiilor bibliotecii. Astăzi, literatura contemporană, imprimă o atmosferă de actualitate totalității fondurilor. Ritmul mediu anual de creștere, este astăzi 10 000 volume. Creșterea colecțiilor bibliotecii de peste 3 ori în ultimii 15 ani s-a reflectat, fără îndoială, și asupra valorii lui.

Paralel cu achizițiile de carte curentă se urmărește cu stăruință completarea retrospectivă a colecțiilor tradiționale ale bibliotecii. Acest fond s-a îmbogățit cu peste 30 000 volume, iar colecțiile iconografice și de scrisori, prin donația Emiliei Schwartz, institutoare pensionară, care ca elevă a participat la inaugurarea bibliotecii din 1890, cu peste 600 piese.

În primii 30 de ani de activitate s-a practicat sistemul de organizare cronologică a colecțiilor; după primul război mondial aceasta se face la întâmplare și cu o oarecare nepriecere. Pentru o parte a fondului nostru s-a adoptat acum așezarea sistematico-alfabetică, iar pentru restul cea tradițională, după numărul de inventar. Astăzi cataloagele alfabetice și sistematice bazate pe clasificarea zecimală, au fost organizate aproape pentru întregul nostru fond.

Sistemul de cataloage care se conturează la noi tot mai precis, compus din cataloage principale, sistematic și alfabetic, un catalog ale fișelor tipărite de I.D.T., cataloagele secțiilor, ale colecțiilor speciale, ale periodicelor, și în început promițător de cataloage tematice, poate servi ca sursă principală de informare pentru diferitele categorii de cititori care frecventează biblioteca noastră.

Aprecierea activității bibliotecare de către partidul și statul nostru, se

Afișul editat de către Biblioteca regională „V. A. Urechia” din Galați, cu ocazia împlinirii a 75 de ani de existență.

reflectă și în instituția noastră. De la situația descrisă de Surdu într-o scrioare în care evoca bunăvoința autorităților de a i se acorda posibilitatea să lucreze numai ca bibliotecar, fără să mai cumuleze și funcția de secretar al școlii, s-a ajuns astăzi ca biblioteca să beneficieze de aportul unui colectiv numeros și calificat.

Numărul și pregătirea cadrelor în comparație cu perioada anterioară face ca și indicii de activitate ai bibliotecii să fie net superiori.

Utilajul preluat de la vechea bibliotecă publică, necorespunzător din punct de vedere utilitar și uzat fizic, a fost înlocuit astăzi cu mobilier modern, care îmbină utilul cu esteticul, creînd un mediu ambiant corespunzător studiului și conservării fondurilor de cărți. Sumele investite pentru dotarea bibliotecii — numai în anii 1964—1965 fiind de 750 000 lei — depășesc tot ceea ce își putea închipui cel mai optimist bibliotecar din trecut. De domeniul fantasticului ar părea pentru Surdu și Panaitiu, primii noștri bibliotecari, și bugetul de astăzi al bibliotecii, care numai pentru anul 1965, s-a ridicat la suma de un milion și jumătate lei.

Reorganizată, cu colecțiile îmbogățite, cu o bază materială substanțială, dotată cu utilaje moderne de multiplicat, cu laborator foto și legătorie, dispunînd de un personal calificat biblioteca și-a deschis ușile pentru întreaga populație gălățeană.

Antrenarea la lectură sistematică a unui mare număr de oameni ai muncii a făcut ca frecvența cititorilor să sporească an de an, ajungîndu-se la cifra de 143 797. Corespunzător s-a mărit și numărul cărților citite (350 047). Zilnic trec pragul bibliotecii aproape 500 de cititori.

Politică culturală promovată de statul socialist, fenomenul de masă al lecturii, au impus bibliotecii noastre o organizare științifică.

Cercetările noastre bibliografice se desfășoară astăzi pe trei planuri. Bibliografia de informare curentă, pentru care am elaborat catalogul colectiv regional al publicațiilor tehnice, catalogul selectiv al fondului propriu de literatură economico-agrară, agro-tehnică și silvică și buletine ale nou-țaiilor tehnice din periodice. Acestea i se mai adaugă și bibliografia tematică avînd o sferă tot mai largă de cuprindere. Cel de-al doilea plan al cercetărilor a fost îndreptat către bibliografia regională, fiind în curs

de realizare o bibliografie a periodicelor apărute pe teritoriul regiunii pînă astăzi, o serie de bio-bibliografii ale oamenilor de știință și cultură, care s-au născut sau au activat pe teritoriul regiunii, o bibliografie a cărților tipărite pe teritoriul regiunii, și, în viitor, o bibliografie a publicațiilor despre Regiunea Galați. În sfîrșit, cel de-al treilea plan al cercetărilor noastre s-a îndreptat către bibliografia retrospectivă generală din care am realizat un catalog al cărților românești vechi existente în colecții proprii și, unul al cărții prețioase străine. În curînd vom elabora un catalog al manuscriselor, scrisorilor, iconografiei și cartografiei noastre. Publicarea acestora într-un timp relativ scurt o considerăm sarcina noastră principală în domeniul bibliografiei.

Paralel cu aceasta, informarea bibliografică a căpatat contururi tot mai precise. Cererile ce ni se adresează sînt din ce în ce mai numeroase, din cele mai variate domenii de cunoaștere. Dificultatea pe care au prezentat-o multe din cererile de informare ne-au impus o muncă intensă de cercetare a colecțiilor. Ne străduim să valorificăm pe planuri cît mai largi colecțiile bibliotecii noastre, creînd instrumente de informare pentru uzul cercetătorilor și specialiștilor, pentru publicul larg. Am inițiat și vom dezvolta relațiile cu institutele de cercetări, cu bibliotecile tehnico-științifice.

Rezultatele de astăzi ale organizării lecturii la sate nu suferă comparații cu încercările făcute în trecut. Astăzi în regiunea noastră avem 225 biblioteci cu bibliotecari salariați și, care au atras spre lectură 270 000 de cititori, eliberîndu-se 2 120 000 publicații.

Am parcurs trei sferturi de veac, o întreagă epocă istorică, încercînd să marcăm momentele cele mai importante ale unui vechi așezămint de cultură gălățean. Elanul constructiv care animă astăzi întregul nostru popor, încrederea pe care ne-au însușit-o documentele și hotărîrile celui de-al IX-lea Congres al partidului ne dau convingerea că bilanțul pe care l-am făcut la cea de-a 75-a aniversare a bibliotecii va fi îmbogățit în anii care urmează cu realizări la înălțimea viitorului spre care năzuim.

N. OPREA
directorul Bibliotecii
regionale Galați

SESIUNE FESTIVĂ LA GALAȚI

Împlinirea a trei sferturi de veac de la înființarea Bibliotecii regionale „V. A. Urechia” din Galați a fost sărbătorită în ultima lună a anului trecut în cadrul unor manifestări cu o dublă semnificație: aceea a omagiului adus unor tradiții culturale constituite într-o perioadă relativ îndelungată din istoria regiunii și aceea a dezbaterii științifice consacrate unor teme din domeniul bibliologiei.

Bucurându-se de sprijinul organelor locale și de participarea reprezentanților unui mare număr de biblioteci și alte instituții de cultură din întreaga țară, precum și a numeroși intelectuali gălățeni, manifestările prilejuite de această aniversare au întrunit toate atributele unei reuniuni de cert prestigiu cultural.

În ședința festivă, desfășurată sub auspiciile Comitetului regional de cultură și artă, au fost evocate momentele cele mai importante din activitatea bibliotecii ce poartă numele inimosului cărturar care a fost V. A. Urechia. Intemeiată pe documente aflate în arhiva bibliotecii și pe date care marchează evoluția mai recentă a acestei instituții, expunerea tovarășului N. Oprea, directorul bibliotecii, a condensat un bilanț care pune în lumină aportul bibliotecii la viața social-culturală a regiunii și a realizărilor statului nostru socialist pe tărîmul culturii. În cuvinte calde, directorii Bibliotecii Centrale de Stat, Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România, Bibliotecii centrale universitare din Iași și ai bibliotecilor regionale din Constanța, Oradea, Iași au felicitat colectivul gălățean și au adresat urări pentru noi succese în efortul comun de propagare a cărții.

Ordinea de zi a Sesiunii de comunicări și referate, ce a avut loc cu prilejul aniversării, a relevat potențialul științific al bibliotecilor din țara noastră.

Lucrările sesiunii, desfășurate pe două secții, au programat un mare număr de comunicări interesante. În secția Istorie limbă și literatură, în cadrul căruia au fost abordate aspecte mai generale ale dezvoltării culturii gălățene, cu referiri speciale

la activitatea lui V. A. Urechia, au întrunit aprecieri deosebite comunicările conf. univ. Emil Boldan (Universitatea București), *Cîteva manuscrise inedite ale lui Costache Negri*, lectorilor univ. Maria Itu și Elena Potorac (Institutul pedagogic Galați) *Contribuția lui V. A. Urechia la organizarea unor societăți și instituții culturale*, Octav Iliescu (Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România), V. A. Urechia numismat, Mircea Avram (Biblioteca orașenească Sibiu) *Cîteva date cu privire la relațiile lui Urechia cu Transilvania și altele*.

În cadrul secției Bibliologie, comunicări ca cele ale prof. dr. Dan Simonescu (Institutul de istorie „Nicolae Iorga”) *Cartea românească veche în Biblioteca regională „V. A. Urechia”*, Constanța Bădic (Biblioteca regională Galați) *Preocupări bibliografice și bibliofile în activitatea lui V. A. Urechia*, Ion Ciotloș (Biblioteca regională București) *Lectura populației la sate*, Corneliu Dima-Drăgan (Institutul pedagogic din București) *Inceputurile primei biblioteci orașenești din Brăila. 1840—1848*, Ion Stoicescu (Biblioteca regională Dobrogea) *Înțelegerea de către copii a conținutului de idei al literaturii — factor important în dezvoltarea gustului pentru citit* etc. au suscitat un viu interes prin ineditul materialului faptic și al concluziilor pe care le-au relatat.

O expoziție de cărți, manuscrise, stampe, fotografii și alte documente valoroase din colecțiile bibliotecii gălățene au completat tabloul retrospectiv și imaginea actuală ale bibliotecii de la a cărei înființare s-au împlinit 75 de ani.

Eveniment remarcabil în viața bibliotecilor românești, aniversarea Bibliotecii regionale „V. A. Urechia” din Galați va constitui în mod neîndoiebnic un imbold pentru realizarea unei prezențe tot mai susținute a bibliotecilor publice în oîmpul activității culturale și științifice din țara noastră.

W. AUERBACH

ROMAIN ROLLAND

(1866 — 1944)

Din ultimul deceniu al secolului trecut și pînă în anii celui de-al doilea război mondial, creația lui Romain Rolland a parcurs un impresionant drum, a cunoscut mutații importante, dar a rămas fidelă propriilor sale principii călăuzitoare. În epoca marilor tentații decadente, Rolland a știut să-și păstreze imunitatea, să rămînă firesc și consecvent optimist, constructiv. Alții denunță violent raielele, el urmărește și calea înlăturării lor. Într-o vreme cînd scriitorii înfățișau cu precădere monștri, cinici, insensibili sau cinstiți mediocri, conturînd arareori personalități integre, Rolland exaltă cu o consecvență nestrămutată idealuri etice majore. Eroismul constituie axa esteticii sale, eroul este nucleul determinant al fiecăreia dintre cărțile sale.

Dramele, romanele, eseurile lui Rolland se inscriu, aproape fără excepție, în această zodie a eroicului. Orientarea respectivă o mărturisește, de la început, *Teatrul Revoluției*. Viziunea unei dramaturgii despre și pentru popor, inspirată din trecutul de luptă al maselor, însemna, în atmosfera estetizantă a sfîrșitului de veac, un act de curaj aproape singular. Pentru un tînăr absolvent al Școlii Normale, crescut în mediul strîmt al intelectualității burgheze, simpla intenție era remarcabilă; cu atît mai mult realizarea sa (parțială) prin tetralogia *Lupții*, *Victoria rațiunii*, *Danton* și *14 Iulie*, cu care proaspătul dramaturg a întîmpinat secolul nostru.

Rolland nu va trăda niciodată manifestul prin care și-a făcut intrarea în artă. Peste mai bine de două decenii, tezei i se va alătura antiteza, sub forma altor trei drame consacrate revoluției franceze (*Jocul dragostei și al morții*, *Duminica Floriilor*, *Leonizii*), iar în 1938 va fi construită, în sfîrșit,

sinteza — sinteza temei și a însăși dramaturgiei rollandiene: *Robespierre*.

Danton și *Robespierre* reprezintă începutul și desăvîrșirea unei sinuoase — dar mereu ascendente — evoluții artistice. Titlurile au valoare de simbol: Rolland însuși a trebuit să-și înfrîngă iluziile girondiste pentru a se convinge de superioritatea idealului iacobin. Umanismul său militant s-a conturat treptat dintr-un umanism abstract, meditativ, intelectualist. Robespierre este izbînda finală a acestei maturizări și în acest sens ne apare revelatoare remarcă din finalul tragediei: „Și aș fi dorit ca în muzica lui Darius Milhaud sau a lui Honneger, în contrapunctul liber, pasionat și înflăcărât, *Marseieza* să treacă în acordurile puternice ale *Internaționalei*, care, născîndu-se din *Marseieză*, crescînd tot mai mult, s-o umbrească și s-o cuprindă pe aceasta”.

Într-o impresionantă unitate cu idealurile dramaturgului evoluează și cele ale biografului-eseist. În primul deceniu al secolului, după abandonarea temporară a dramei și paralel cu elaborarea primului său roman, Rolland scrie succesiv patru din seria proiectatelor *Vieți eroice*. Cărților consacrate lui Millet, Beethoven, Michelangelo și Tolstoi trebuiau să le urmeze volume despre Mazzini, Garibaldi, Schiller ș. a.; atît planul cit și elementele sale realizate sînt din nou extrem de semnificative. Rolland se simte atras de către titanii gîndirii și ai creației, de personalitățile care au revoluționat arta universală, modelînd conștiința multor generații de umaniști. Dintre toți, Beethoven și Tolstoi au exercitat asupra lui influența cea mai covîrșitoare. Și a fost firesc ca după o pasiune trecătoare pentru doctrinele etice indiene (căreia i se datoresc biografiile lui Ghandi, Ramakrishna și Vivekananda), eseistul să se lase din nou și pînă la

capătul vieții captivat de titanul muzicii universale, făurind monumentala sa exegeză în șapte volume *Beethoven. Marile epoci creatoare*, terminată abia în anii celui de-al doilea război mondial și apărută integral după moartea scriitorului.

Paralel cu cercetările muzicologice, Rolland elaborează în ultimii ani biografia fostului său prieten Charles Péguy. Firele se înnoadă între ele: *Jean-Christophe* fusese publicat în *Les cahiers de la quinzaine* a lui Péguy (din 1904 până în 1912), fiind și cea mai semnificativă dovadă artistică a influenței exercitate de Beethoven și Tolstoi asupra lui Rolland. Autorul își definește cartea când „roman muzical”, asemănător unei simfonii în patru părți, când *la geste Jean-Christophe* — „o nouă epopee”, inspirată din exemplul nemuritor *Război și pace*. La rîndul său, Beethoven îi împrumutase lui Johann-Cristophe Krafft unele trăsături și detalii de viață — referitoare mai ales la copilăria acestuia — dar și atunci când asemănările directe dispar, continuă să existe corespondențe spirituale mai largi (și mai importante) — titanismul neasemuitului prototip.

Cele zece cărți ale romanului se constituie și ele într-o impresionantă „viață eroică”. O atare viață presupune, după convingerea lui Rolland, opoziția permanentă față de filistinismul meschin și spiritul agresiv burghez. *Iarmarocul din piață*, cartea a cincea, înfățișează antagonismul dintre burghezie și cultura autentică — lucru pe care critica oficială nu i l-a putut niciodată ierta lui Rolland. Nu i-a iertat de asemenea nici gestul ostentativ de a-și fi ales un erou german și de a fi militat pentru înfrățirea popoarelor francez și german. Această idee călăuzitoare a romanului culminează în prietenia dintre Christophe și Olivier, legătură menită să dezbată și o preocupare filozofică permanentă a autorului: raportul dintre practică și teorie, dintre acțiune și gândire. Polarizînd calitățile în două caractere — antiteză, scriitorul își mărturisește implicit neputința de a rezolva chinuitoarea sa dilemă, incapacitatea de a găsi calea revoltei eficiente; neînțelegerea tentativelor practice întreprinse pe atunci în acest sens se vedește cu deosebire în ultimele cărți ale romanului, în accentele sale individualiste, moralizatoare.

Evoluția lui Rolland nu a fost în realitate simplă, ea cunoaște succesiuni enigmatice sau chiar situații simultane disonante. Astfel, imediat după ce în *Jean-Christophe* rezolvă în plan ideal tot ce nu rezolvase în mod real, hipertrofiînd latura etic-spirituală în detrimentul celei sociale, practice, Rolland scrie *Colas Breugnon*, în care, dimpotrivă, exaltă într-un spirit rabelaisian teluricul. Poem popular, țîșnit din cea mai realistă vină a tradițiilor franceze, *Colas Breugnon* e replica la adresa unui intelectualism aristocratic și izolat. Elaborînd în perioada primului război mondial satira dramatică *Liluli*, povestirea *Pierre et Luce* și romanul *Clerambault*, mai tîrziu, cercetătorul misticii indiene scrie concomitent primele cărți ale noii sale epopei, *Inimă vrăjită* (primul volum apare în 1922, ultimul în 1933). Frescă a citorva decenii de viață politică și spirituală, *Inimă vrăjită* istorisește totodată o nouă viață sublimă. Annette Rivière este sora spirituală a lui Jean-Christophe, o personalitate integră și luminoasă ca el, antifilistină și antiburgheză prin întreaga țesătură a ființei sale. Annette este un căutător al adevărului și un creator de valori umane. În revoltele sale, ea parcurge o cale lungă și reușește în cele din urmă să-și subordoneze gîndirea acțiunii practice. Maturizarea ei e posibilă datorită maturizării autorului, care la sfîrșitul deceniului al treilea și începutul celui următor — perioadă hotărîtoare pentru opțiunea intelectualului occidental — devine un militant antifascist și prosocialist. Revelator pentru progresele romancierului și ale eroinei sale este mai ales volumul ultim al cărții. Marc e răpus de cuțitul fascistului italian, iar Annette își dedică toate puterile popoarelor care suferă, luptă și vor învinge — cum spusese Rolland încă în motoul lui *Jean-Cristophe*.

Eroii lui Rolland devin tot mai mult gînditori gata de acțiune și luptători cu o conștiință lucidă. Victoriile sale supreme sînt indiscutabil Robespierre în dramaturgie, Beethoven în esecistică, Annette Rivière în proză. Legați între ei prin înflăcărarea cu care se consacră umanității, ei se înrudesc îndepărate ca încă un erou, poate principalul erou al lui Rolland: Rolland însuși. Sînt scriitori a căror personalitate și activitate personală se dizolvă integral în opera lor, a căror viață ca atare nu ne interesează decît în mă-

sura în care ea se subliniază în cărți. La alți autori, dominantă devine personalitatea și chiar la lectura cărților ea este aceea care ne fascinează în primul rând. Rolland face parte dintre aceștia din urmă. Chiar dacă am putea aduce unele reproșuri paginilor scrise de el, nu rămânem indiferenți în fața copleșitoare personalități care le-a conceput, în fața supremei pilde etice și intelectuale pe care Rolland a intruchipat-o, decenii de-a rândul, într-o lume măcinată de incertitudine, depresiuni, cinism și morbiditate. În literatura franceză din prima jumă-

tate a secolului, au fost scriitori a căror influență artistică Rolland nu a putut s-o egaleze; n-a fost însă nici unul care să fi rivalizat cu influența umană nemijlocită pe care a exercitat-o Rolland. Viața lui a fost opera sa cu cea mai profundă și mai febrilă înriurire, opera din care s-au înspirat și se inspiră generații de intelectuali. Și va apare desigur scriitorul care să transfigureze cu imagini nepieritoare această operă măreață, așa cum a procedat Rolland cu viața marilor săi înaintași.

Ion IANOȘI

Doi deschizători de drumuri:

ARON PUMNUL

(1818 - 1866)

ANASTASIE FĂTU

(1816 - 1886)

Filolog, publicist și profesor, crescut în ideile latiniste ale școlilor din Blaj, Aron Pumnul a făcut parte, împreună cu Timotei Cipariu și August Treboniu Laurian, din ultima generație de învățați transilvăneni, care a militat și a căutat să ducă mai departe, cu devieri și exagerări, principiile curentului care încerca o latinizare forțată a limbii noastre. Activitatea, care se cere reliefată, a lui Aron Pumnul, nu trebuie deci căutată în aceste rătăcirii lingvistice, care au putut avea, la vremea lor, un oarecare răsunet, dar care repede s-a risipit, deoarece alți scriitori și oameni de cultură văzuseră mai clar și mai devreme felul cum trebuia să se înfățișeze limba românească scrisă.

Evocarea pe care o încercăm astăzi, la o sută de ani de la moartea lui Aron Pumnul, o facem pentru a-i recunoaște meritul de-a fi fost cel dintâi autor modern de manuale didactice și de istorie literară românească și un înflăcărat îndrumător al tineretului școlar, căruia i-a insuflat simțăminte patriotice și entuziasmul revoluționarului de pe Cîmpia Libertății de la Blaj.

Aron Pumnul s-a născut în 1818, la Cuciulata, din țărani săraci. A învățat cu mari greutăți și lipsuri materiale, la școlile din Odorhei, Blaj, Cluj și Viena. În 1847 a fost numit profesor de filozofie la liceul din Blaj. A participat la revoluția de la 1848, fiind unul din principalii organizatori ai marii adunări populare de pe cîmpia Blajului. Silit să părăsească Transilvania, a căutat refugiu mai întâi în Țara Românească, la București, apoi în Moldova, la Iași. De aci a trecut în Bucovina, unde, cu sprijinul fraților Hurmuzachi, a intrat în redacția ziarului românesc „Bucovina“, ce apărea la Cernăuți. La începutul anului 1849 a obținut catedra de limba și literatura română la liceul din Cernăuți, pe care a deținut-o timp de șaptesprezece ani. Moare la 24 ianuarie 1866.

Cînd și-a început Pumnul cariera didactică, nu existau manuale pentru limba și literatura română. Cu conștiința că îndeplinește o operă de deschizător de drumuri, el întocmește un manual de gramatică, în limba ger-

mană¹⁾, după care se angajează la munca grea și migăloasă a redactării manualelor de lectură și de istoria literaturii române, pentru toate cele opt clase de liceu, publicate între 1862 și 1865, cu titlul (în ortografia autorului): *Lepturariu rumînesc cules de'n scriitorii rumîni...* (Carte de citire românească culesă din scriitorii români...) ²⁾, Manualele pentru cursul inferior (tom. I pentru clasele I și II și tom. II, partea 1 pentru clasa a III-a și partea a 2-a pentru clasa a IV-a, cuprind bucăți în proză și în versuri din scriitorii români sau din periodice românești, texte privitoare la istoria, literatura, la viața și obiceiurile poporului românesc de pretutindeni, iar manualele de curs superior (tom. III pentru clasele a V-a și a VI-a și tom. IV partea 1 pentru clasa a VII-a și partea a 2-a pentru clasa a VIII-a, alcătuiesc o adevărată istorie a literaturii române, cu largi reproduceri de texte reprezentative, cu biografii și bibliografii, cu caracterizări și aprecieri asupra operelor și scriitorilor citați. Este prima antologie de texte literare românești din cultura noastră, în care sînt prezentați aproape toți scriitorii români, de la Coresi și cronicari pînă la Petru Maior și G. Șincai, de la G. Asachi și I. Eliade-Rădulescu pînă la scriitorii din epoca sa: G. Creșeanu, C. Aricescu, G. Sion, G. Tăutu, Atanasie Mărescu, H. Grădeanu, Aron Denusianu și alții. Mulți dintre scriitorii citați devin cunoscuți numai prin *Lepturariul* lui Pumnul, iar pentru unii — ca I. Prălea, Al. Hădeju, Teodor Racoccea, Gavril Munteanu — *Lepturariul* constituie și astăzi un izvor bibliografic.

Carte de căpătîi a citorva generații de tineri pentru cunoașterea istoriei și literaturii române, *Lepturariul* lui Pumnul a avut deosebită asupra unuia din cei mai străluciți elevi ai săi — poetul M. Eminescu, — o înrîurire covârșitoare: de aci a căpătat Eminescu acea adîncă orientare în istoria literaturii naționale; de aci a pornit înflăcărutul său patriotism; din eoul studierii *Lepturariului* s-a născut poezia sa *Epigonii*. Dacă la acest merit deosebit, mai adăugăm pe acela că

Aron Pumnul a adăpostit în casa sa și a ținut la dispoziția elevilor săi o bogată bibliotecă de scrieri românești — Biblioteca gimnaziștilor români din Cernăuși, la care elevul M. Eminescu (el însuși adăpostit în casa profesorului) a fost cîțiva ani bibliotecar, — credem că evocarea de azi a scriitorului Aron Pumnul este pe deplin îndreptățită. De altfel, dascălul bucovinean trăiește prin versurile marelui său elev, pe care acesta i le-a închinat la moarte, cînd poetul avea numai 16 ani:

Îmbracă-te în doliu, frumoasă
Bucovină,
Cu cipru verde 'ncinge antică
fruntea ta.
C-acuma den pleiada-ți auroasă
și senină
Se stinse un luceafăr, se stinse
o lumină
Se stinse-o dalbă stea !

★

Anastasiu Fătu a fost una dintre personalitățile de seamă ale culturii românești din secolul trecut. El a activat ca medic și naturalist dar, mai presus de toate, înțelegînd că în tinăra cultură românească de atunci nu științele pure și abstracte era necesar să predomină, el a aceluia „ale căror aplicațiuni imediate la arte, industrie și agricultură fac mai sensibile rezultatele și foloasele lor în ochii mulțimei“, Anastasiu Fătu s-a dedicat, ca și alți pionieri ai științei românești, operei de creare, de stimulare și de sprijinire a instituțiilor care să asigure, pe lângă activitatea individuală, înaintarea științelor: societăți și asociații pentru organizarea și promovarea studiilor științifice; școli de toate gradele pentru răspîndirea cunoștințelor științifice și formarea tinerilor; instituții publice și particulare pentru popularizarea științelor; muzee, laboratoare, biblioteci, grădini botanice și zoologice.

Anastasiu Fătu s-a născut la 2 ianuarie 1816 — acum 150 de ani — în satul Mușata, ținutul Fălciului din Moldova. Și-a făcut studiile la școlile din Iași, apoi la Viena, ca bursier al Statului, unde a obținut în 1842 diploma de doctor în drept. Atras spre studiul științelor naturii, el pleacă la Paris, de unde se întoarce, în 1847, doctor în medicină. A funcționat, la Iași, ca epítrop și apoi ca medic șef al Casei Spitalului Sf. Spiridon, și ca profesor de botanică și zoologie la universitatea din acel oraș, unde a înființat și o gră-

¹⁾ *Grammatik der rumänischen Sprache für Mittelschulen*. Wien 1964. 194 p.

²⁾ *Lepturariu rumînesc cules de'n scriitorii rumîni...* Viena. Tom I, 1862, 272 p.; tom. II, partea I, 1863, 202 p.; tom. II, partea a 2-a, 1863, 274 p.; tom. III, 1862, 532 p.; tom. IV, partea I, 1864, 416 p.; tom. IV, partea a 2-a, 1865, 324 p.

dină botanică. A contribuit cu averea sa la înzestrarea unui spital de copii în capitala Moldovei. A murit la 3 martie 1886.

Ales membru activ în secțiunea științifică a Societății academice române, Anastasie Fătu și-a ținut discursul de recepție la 27 august 1872. Acest discurs este o trecere în revistă a încercărilor făcute pentru dezvoltarea științelor naturale în România³⁾ și constituie, între celelalte lucrări de medicină, igienă și botanică ale autorului, opera de bază în care Anastasie Fătu, spirit clarvăzător, și-a turnat întreaga sa concepție asupra dezvoltării progresului intelectual și material în țara noastră. El analizează, întemeiat pe o largă documentație, încercările făcute de către învățați români și străini pentru cunoașterea domeniului românesc al științelor naturii și realizările obținute până în epoca sa, aducând elogii acelor care, în mod benevol, neajutați și uneori neapreciați, au deschis drumurile cercetării științifice asupra pămintului românesc. Dar știința modernă pretinde ca aceste cercetări să se continue și să se organizeze în mod sistematic și cu concursul statului, pentru că, spune el: „dacă o inițiativă privată este un lucru laudabil pentru acei ce întreprind investigațiuni științifice, ea însăși nu dispune de surse suficiente pentru a le face să dea toate fructele ce oamenii luminați așteaptă de la propaganda științelor. Rolul și răspunderea statului sînt cu atât mai mari, cu cît el dispune de mijloacele colective ale societății, și cu cît el poate întrebuința resurse puternice, pe care nici individul, nici chiar asociațiunile voluntare nu le pot avea vreodată”.

Discursul de recepție al lui Anastasie Fătu este completat cu o anexă de 135 pagini, în care sînt înregistrați (și realizările lor analizate), toți autorii care au contribuit la studiul solului și subsolului românesc, toate instituțiile care au inițiat și sprijinit aceste

cercetări (societăți, muzee), toate școlile existente pe atunci pentru formarea tinerilor, toate bibliotecile mari, pe care le descrie cu istoricul și conținutul lor, cu date statistice la zi. Domeniile de care se ocupă Anastasie Fătu sînt: A. *Geologia. Apele minerale*; B. *Flora României*; C. *Fauna României*; D. *Mijloacele de popularizarea științelor naturale în România*, a) private: societăți, asociații, institute, tratate, cărți și periodice; b) publice: școli rurale, școli primare urbane, gimnazii și licee, școli normale, școli speciale (agricole, comerciale, de bele arte); E. *Depozite de cultură privată și publice*: muzee, biblioteci, colecții arheologice și numismatice, grădini botanice. În bibliografia cărților despre științele naturii în țara noastră, prima bibliografie științifică românească, sînt citate și uneori analizate peste 140 scrieri de autori străini și români, printre aceștia din urmă: D. Cantemir, dr. St. Episcopescu, dr. Paul Vasici, dr. Const. Virnav, T. Stamatii, Ion Ionescu, dr. G. Cucuraru, dr. G. Polizu, dr. N. Crețulescu, dr. J. Baras, P. S. Aurelian, dr. J. Felix, Gr. Ștefănescu, Gr. Cobălcescu, P. Poni, Emanoil Bacaloglu, St. C. Michailescu, dr. D. Brandza și alții.

Dintre biblioteci, se descriu și se dă conținutul (pe materii și volume) bibliotecilor centrale de stat din București și din Iași și bibliotecii societății de medici și naturaliști din Iași. Cea dintîi avea, în 1870: 26 618 volume cărți, 273 manuscrise și 411 stampe (între care erau scotite și hărțile și atlasele); cea de-a doua: 25 794 volume cărți. Este interesant de remarcat că autorul, atunci cînd a avut date, semnaleză și existența bibliotecilor școlare de pe lângă gimnazii și licee, dînd și numărul volumelor. Aflăm astfel că liceul din Iași avea o bibliotecă de 577 volume; liceul din Craiova, 1 599 volume, iar gimnaziul din Ploiești, 1 382 volume.

Pentru istoricul culturii științifice românești la începutul celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, lucrarea lui Anastasie Fătu, analizată aci, este folosită și azi ca un prețios izvor bibliografic.

George BAICULESCU

³⁾ *Despre încercările făcute pentru dezvoltarea științelor naturale în România*. Discurs de recepție al d-lui dr. Anastasie Fătu în Societatea academică română. Urmat de răspunsul dat în numele Societății de d. V. A. Urechia. Buc., 1873 (pe copertă, anul 1874), 175 p.

CONDIȚIILE UNIRII MOLDOVEI ȘI ȚĂRII ROMÂNEȘTI

de prof. Vasile MACIU,
membru corespondent al Academiei
Republicii Socialiste România

Despărțirea pământului românesc în evul mediu în câteva state, între care Moldova, Țara Românească și Transilvania, a fost determinată de cotopirea străină a unor părți însemnate ale teritoriului românesc, precum și de fărâmițarea caracteristică orînduirii feudale. Vasalitatea Țării Românești și a Moldovei față de Imperiul otoman a constituit, de asemenea, o frînă puternică în calea unirii acestor principate într-un singur stat.

Cu toate că românii n-au trăit într-un singur stat pînă în 1918, încă de la apariția lor în istorie ei au format un popor unitar prin limbă, moravuri și conștiința de neam. Nu poate fi vorba deci de un popor român și unul moldovean sau transilvănean, cum nu poate fi vorba de un popor german, unul saxon sau bavarez, ci numai de ramurile aceleiași popor român.

În secolele XV—XVIII românii au ajuns, în special prin lucrările lui Miron Costin, ale lui Constantin Cantacuzino și ale lui Dimitrie Cantemir, și la conștiința că se trag cu toții din romani, ceea ce i-a umplut de mîndrie pentru niște strămoși așa de străluciți, dar și de profundă mîhnire din cauza dominației străine care-i apăsa.

Apariția relațiilor capitaliste și a germeților burgheziei române în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea a făcut să se trezească conștiința națională a românilor. Istoricii și filologii Școalei Ardelene nu s-au mulțumit să constate, în scrierile lor, unitatea etnică și de origine a românilor, ci au recomandat românilor, în special muntenilor și moldovenilor, ale căror țări erau autonome, să se unească spre a scăpa de asuprirea străină.

Limba franceză începînd a fi destul de bine cunoscută în Principate în jurul anului 1800, ideile puse în circulație de revoluția burgheză de la 1789 din Franța au fost contopite cu ideile Școalei Ardelene și au format împreună ideologia mișcării naționale antif feudale a românilor în ajunul revoluției din 1848.

Revoluția din 1848 a avut în vedere, ca țintă supremă, atît răsturnarea orînduirii feudale, cît și înfăptuirea unității politice a tuturor românilor într-un singur stat național. Tactica adoptată cerea să se înceapă înfăptuirea unirii deplină prin unirea Moldovei și Țării Românești, care putea fi realizată mai ușor. Revoluția a fost însă înăbușită prin intervenția armată a Rusiei țariste în Moldova, a Imperiului otoman și a Rusiei țariste în Țara Românească și a Ungariei, a Imperiului habsburgic și a Rusiei țariste în Transilvania.

Înăbușirea revoluției a făcut, peste cîțiva ani, să izbucnească cu violență contradicțiile dintre Rusia țaristă și Imperiul otoman sprijinit de Franța, Anglia și de Sardinia. În războiul Crimeii, Rusia feudală a fost înfrîntă de forțele armate superioare tehnic ale statelor capitaliste occidentale. Congresul de pace din 1856, la care au participat în afară de Rusia, statele aliate, precum și Austria și Prusia, deși acestea rămăseseră neutre, a dezbătut și revendicările românilor.

Revoluționarii români emigrați și unioniștii din țară, în special moldovenii, au dus o viguroasă și complexă campanie pentru ca la Congres să se hotărască Unirea Principatelor în cadrul unui singur stat burghez. Întreaga opinie progresistă europeană a susținut justele revendicări ale românilor. În Congresul de la Paris, Franța sprijinită de Rusia, Sardinia și Anglia, a propus unirea celor două principate sub un principe ereditar străin. S-au împotrivit Imperiul otoman și cel habsburgic, pretinzînd că populația celor două țări nu ar fi voit unirea. S-a hotărît deci consultarea voinței moldovenilor și muntenilor în cadrul unor Adunări ad-hoc compuse din deputați ai tuturor stărilor societății.

Adunările ad-hoc au revendicat Unirea. Doar în Adunarea moldoveană doi deputați — un mare boier și un locțiitor de episcop — au votat împotriva.

Cu toate că moldovenii și muntenii arătaseră cu atîta energie voința lor de unire deplină, Conferința de la Paris din 1858 a hotărît numai o jumătate de unire. Cele două țări formau Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești.

nești, care trebuiau să aibă aceleași legi și aceeași organizare, dar fiecare cite un domn, un guvern și o Adunare.

Românii au hotărât însă să ajungă la unirea deplină a Principatelor, alegând, prin lupta maselor sub conducerea Partidei naționale, același domn, pe Alexandru Ioan Cuza, atît în Moldova, cit și în Țara Românească.

După înfringerea Austriei de Franța și Sardinia în războiul din 1859 din Italia, puterile favorabile Unirii, în frunte cu Franța, au impus recunoașterea lui Alexandru Ioan Cuza ca domn al ambelor Principate. Unirea Moldovei și Țării Românești era înfăptuită. Ea a servit, mai tîrziu, ca pivot pentru desăvîșirea, în 1918, a unității politice depline a României.

Luptînd cu entuziasm pentru desăvîșirea construcției socialismului în patria noastră, oamenii muncii din Republica Socialistă România își amintesc cu dragoste și mîndrie lupta pentru Unire încununată cu succes a moldovenilor și muntenilor de acum 107 ani, care au pus bazele statului românesc modern.

UNIREA ȚĂRILOR ROMÂNE

(bibliografie selectivă)*

UNIREA, EVENIMENT DE SEAMA IN ISTORIA POPORULUI ROMAN

- CHERESTEȘIU, VICTOR. *O pagină glorioasă a luptei pentru libertate și progres. România liberă*, 17, nr. 4443, 24 ian. 1959, p. 2.
- CIACHIR, NICOLAE. *100 de ani de la Unirea Principatelor*. Buc., Editura militară, 1958. 164 p. cu ilustr.
- CURTICĂPEANU, VASILE și POPESCU, GRIGORE. *100 de ani de la Unirea Țărilor Române*. Buc., Editura politică, 1959. 64 pag.
- GEORGESCU-BUZĂU, GH. *24 ianuarie 1859. Unirea Țării Românești cu Moldova*. Buc., [f. e.], 1959. 92 p. cu ilustr. și portr.
- GIURESCU, CONST. C. *Bucureștii și alegerea lui Alexandru Ioan Cuza*. În: *Studii privind Unirea Principatelor*. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 347—386.
- MALINSCHI, VASILE. *Aspecte economice ale Unirii Țărilor Române*. Probleme economice, 12, nr. 1, ian. 1959, p. 16—24.
- MALINSCHI, VASILE. *Premisele social-economice ale Unirii*. Contemporanul, nr. 3, 23 ian. 1959, p. 7.
- OȚETEA, ANDREI. *Insemnătatea istorică a Unirii*. Studii. Revistă de istorie, 12, nr. 1, ian.-febr. 1959, p. 21—41.
- OȚETEA, ANDREI. *O sută de ani de la Unirea Principatelor*. Lupta de clasă, 39, nr. 1, ian. 1959, p. 18—38.
- OȚETEA, ANDREI. *Unirea Principatelor*. În: *Studii privind Unirea Principatelor*. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 11—31.
- RALEA, MIHAI. *Aspecte social-culturale ale Unirii*. În: *Studii privind Unirea Principatelor*. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 5—9.
- RĂDULESCU, N. *O mare sărbătoare a poporului român: Centenarul Unirii*. Știința, 27, nr. 4419, 11 ian. 1959, p. 2—4.

FRĂMINTĂRI POLITICE ȘI SOCIALE IN AJUNUL UNIRII

- BERINDEI, DAN. *Frământări politice și sociale în jurul alegerii domnitorului Cuza în Țara Românească*. Studii. Revistă de istorie, 8, nr. 2, mart.-apr. 1955, p. 51—74.
- BERINDEI, DAN. *Introducere*. În: *Documente privind Unirea Principatelor*. [vol.] I, Buc., Editura Academiei R.P.R., 1961, p. IX—XLV.
- CORIVAN, N. *Acțiunea antiunionistă în timpul cămăcâmiei lui Teodor Bals*. Studii și cercetări științifice. Istorie — Iași, 10, fasc. 1—2, 1959, p. 119—140.

*) Bibliotecarii vor întregi bibliografia de față cu materialele recente apărute în preajma aniversării evenimentului.

- Documente privind Unirea Principatelor.* [Vol.] 1. Documente interne. (1854—1857). Buc., Editura Academiei R.P.R., 1961. XCVI+783 p.+ 8 f. tab. și [Vol.] 2. Rapoartele Consulatului Austriei din Iași (1856—1859). Buc., Editura Academiei R.P.R., 1959. LIX+552 p.
- GEORGESCU-BUZĂU, GH. *Aspecte ale dezvoltării manufacturilor în Țara Românească și Moldova în perioada premergătoare Unirii celor două țări.* (1829—1859). În : Studii privind Unirea Principatelor. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 95—123.
- GONȚA, ALEXANDRU I. *Firmanul pentru convocarea Divanului ad-hoc și problema Unirii Principatelor Române.* În : Studii privind Unirea Principatelor. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 281—296.
- Istoria României.* [Vol.] 4. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1964.
Cap. V. : *Perioada de reacțiune după 1848. Continuarea luptei pentru înlăturarea puterii politice și economice feudale din Moldova și Țara Românească,* p. 243—260.
Cap. VI. : *Adunările ad-hoc. Lupta pentru Unire în anii 1856—1858,* p. 261—294.
- MACIU, VASILE. *Organizarea mișcării pentru Unire în anii 1855—1857 în Moldova și Țara Românească.* Studii. Revistă de istorie, 12, nr. 1, ian.-febr. 1959, p. 43—76.
- PLATON, GHEORGHE. *Frământări țărănești în Moldova în preajma Unirii.* În : Studii privind Unirea Principatelor. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 297—336.
- POPOVICI, VALERIAN. *Probleme sociale în dezbaterile Divanului ad-hoc al Moldovei.* Studii și cercetări științifice. Istorie — Iași, 10, fasc. 1—2, 1959, p. 1—35.

ACTUL UNIRII

- BERINDEI, DAN. *Lupta diplomatică a Principatelor Unite pentru desăvîrșirea Unirii.* (24 ianuarie 1859—24 ianuarie 1862). În : Studii privind Unirea Principatelor. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 413—449.
- BODEA, CORNELIA C. *Actul original al alegerii prealabile a lui Alexandru I. Cuza, domn al „Principatelor Unite“.* Studii. Revistă de istorie, 12, nr. 1, ian.-febr. 1959, p. 263—274.
- BODEA, CORNELIA C. *Introducere.* În : Documente privind Unirea Principatelor. [Vol.] 3. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1963, p. IX—XLVIII.
- CORIVAN, N. *Informații din rapoartele diplomatice străine referitoare la alegerea lui Cuza în Țara Românească.* Studii și cercetări științifice. Istorie — Iași, 9, fasc. 1—2, 1959, p. 47—54.
- CORIVAN, N. *Lupta diplomatică pentru recunoașterea dublei alegeri a lui Al. I. Cuza.* În : Studii privind Unirea Principatelor. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 387—412.
- CORIVAN, N. *Lupta pîntru desăvîrșirea Unirii și acțiunea diplomatică europeană.* Studii și cercetări științifice. Istorie — Iași, 10, fasc. 1—2, 1959, p. 37—80.
- CORIVAN, N. *Unirea Țărilor Române în cadrul politicii europene.* Studii. Revistă de istorie, 12, nr. 1, ian.-febr. 1959, p. 159—190.
- CUZA VODĂ. *Proclamația Înălțimii Sale Domnitorul către nația română.* În : *Mărturiile despre Unire.* Buc., Editura tineretului, 1959, p. 360.
- Documente privind Unirea Principatelor.* [Vol.] 3. Corespondență politică 1855—1859). Buc., Editura Academiei R.P.R., 1963 [La nota tipografică 1964]. XLVIII+703 p.
- GÖLLNER, CAROL. *Ecoul Unirii Principatelor în presa germană din Transilvania.* În : Studii privind Unirea Principatelor. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 467—476.
- Istoria României.* [Vol.] 4. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1964.
Cap. VII. : *Unirea Moldovei cu Țara Românească. Formarea statului național român.* (1859—1862), p. 295—340.
- MESROBEANU, ANTON. *Ecoul Unirii Țărilor Române în presa transilvăneană.* Studii și cercetări științifice. Istorie — Iași, 10, fasc. 1—2, 1959, p. 175—185.
- PASCU, ȘTEFAN. *Ecoul Unirii Țării Românești și Moldovei în Transilvania.* În : Studii privind Unirea Principatelor. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 451—466.

UNIREA, OPERA MASELOR POPULARE

- ADANILOAIE, N. *Tărănimea și Unirea*. In: Studii privind Unirea Principatelor. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 225—280.
- ADANILOAIE, N. și VLAD, M. D. *Rolul maselor populare în făurirea Unirii Tărilor Române*. Studii. Revistă de istorie, 12, nr. 1, ian.-febr., 1959, p. 77—106.
- GEORGESCU-BUZĂU, GH. *Aspecte ale luptei țărănimii pentru pământ în vremea Unirii*. Știința, 28, nr. 4 430, 24 ian. 1959, p. 3—4.
- POPOVICI, VALERIAN. *Problema țărănească și Unirea*. Gazeta literară, 6, nr. 4, 22 ian. 1959, p. 1 și 6.
- RALEA, MIHAIL. *Opera poporului*. Contemporanul, nr. 3, 23 ian. 1959, p. 1 și 7.

FIGURI DE LUPTĂTORI PENTRU UNIRE

- BABICI, ION. *Luptători de frunte pentru Unire*. Știința tineretului, 15, nr. 3 013, 20 ian. 1959, p. 3.
- BĂLAN, D. I. *Imaginea lui Alexandru Ioan Cuza în tradiția poporului nostru*. Viața românească, 12, nr. 1, ian. 1959, p. 31—32.
- BODEA, CORNELIA C. *Lupta pentru Unire a revoluționarilor exilați de la 1848*. In: Studii privind Unirea Principatelor. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 125—166.
- EFTIMIU, VICTOR. *Intellectualii și Unirea*. Gazeta literară, 6, nr. 4, 22 ian. 1959, p. 1 și 6.
- KOGĂLNICEANU, MIHAIL. *Discursuri parlamentare din epoca Unirii*. 22 septembrie 1857—14 decembrie 1861. Buc., Editura științifică, 1959. XVII+424 p. + 1 f. portr.
- NETEA, VASILE. *Nicolae Bălcescu — un mare precursor al Unirii Principatelor*. România liberă, 24, nr. 6 606, 12 ian. 1966, p. 2.

UNIREA ȚĂRILOR ROMÂNE OGLINDITĂ ÎN LITERATURĂ ȘI ARTA

- BREAZU, GEORGE. *Unirea Țărilor Române și muzica*. Muzica, 9, nr. 2, febr. 1959, p. 14—24.
- CĂLINESCU, GEORGE. *Scritorii și Unirea*. Contemporanul, nr. 3, 23 ian. 1959, p. 1 și 4.
- CIOCULESCU, ȘERBAN. *Literatura Unirii*. Gazeta literară, 6, nr. 4, 22 ian. 1959, p. 1 și 6.
- CONSTANTIN FLOREA. *Muzeul Unirii*. [Iași, f.e., f.a.], 48 p. cu ilustr.
- CONSTANTINESCU-IAȘI, P. *Unirea Țărilor Române în artele plastice*. In: Studii privind Unirea Principatelor. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 33—42.
- COSMA, VIOREL. *Cum au colaborat scriitorii și muzicienii. Unirea și cîntecul*. Gazeta literară, 6, nr. 4, 22 ian. 1959, p. 5.
- FLOREA, MIHAIL. *Insemnări despre prezența teatrului în actul Unirii*. Teatrul, 4, nr. 1, ian. 1959, p. 20—31.
- FRUNZETTI, ION. *Epoca Unirii în plastică*. Contemporanul, nr. 3, 23 ian. 1959, p. 6.
- Lupta artiștilor plastici pentru Unirea Țărilor Române*. Buc., E.S.P.L.A., 1959. [8] p.+37 f. p^l.
- POP, AUGUSTIN. Z. N. *Hai să dăm mină cu mină...* Tribuna, 3, nr. 4, 24 ian. 1959, p. 7.
- POPESCU, DANIEL. *Unirea și plastica noastră clasică*. Tribuna, 3, nr. 4, 24 ian. 1959, p. 9.
- RIMAN, EMIL. *Unirea în pagini dramatice*. Teatrul, 4, nr. 1, ian. 1959, p. 32—36.
- SIMONESCU, DAN. *Cuza Vodă în folclor*. Contemporanul, nr. 3, 23 ian. 1959, p. 3.
- URSU, HORIA. *Momente din istoria României în creația literară*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1963, p. 181—215.
- VIANU, TUDOR. *Literatura Unirii Principatelor*. In: Studii privind Unirea Principatelor. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 43—53.

Versuri

- ALECSANDRI, VASILE. *Cuza Vodă*. În: Vasile Alecsandri. *Poezii*. Vol. 2. Buc., E.S.P.L.A., 1957, p. 195—196.
- ALECSANDRI, VASILE. *Hora lui Cuza Vodă*. În: Vasile Alecsandri. *Poezii*. Vol. 2. Buc., E.S.P.L.A., 1957, p. 309—310.
- ALECSANDRI, VASILE. *Hora Unirii 1857*. În: Vasile Alecsandri. *Poezii*. Vol. 1. Buc., E.S.P.L.A., 1957, p. 226—267.
- ALEXANDRESCU, GRIGORE. *Mării Sale Domnului Alexandru Ioan I. Anul 1859. Pentru ziua intrării sale în București*. În: Grigore Alexandrescu. *Opere*. Vol. 1. Buc., E.S.P.L.A., 1957, p. 262—263.
- ALEXANDRESCU, GRIGORE. *Unirea Principatelor*. În: Grigore Alexandrescu. *Opere*. Vol. 1. Buc., E.S.P.L.A., 1957, p. 259—261.
- BĂNUȚA, ION. *De vorbă cu moș Ion Roată*. *Gazeta literară*, 6, nr. 4, 22 ian. 1959, p. 4.
- BOLINTINEANU, DIMITRIE. *La Unire*. În: Dimitrie Bolintineanu. *Opere alese*. Vol. 1. Buc., E.P.L., 1961, p. 186.
- BOLLIAC, CEZAR. *La România*. În: Cezar Bolliac. *Pagini alese*. Buc., Editura tineretului, 1961, p. 106.
- BOLLIAC, CEZAR. *Răsunet la Hora Unirii de V. Alecsandri*. În: Cezar Bolliac. *Pagini alese*. Buc., Editura tineretului, 1961, p. 100.
- BOLLIAC, CEZAR. *Țara Românească către Moldova*. În: Cezar Bolliac. *Poezii și articole*. Buc., Editura tineretului, 1957, p. 90—92.
- BOȚEZ, DEMOSTENE. *Evocări*. *Gazeta literară*, 6, nr. 4, 22 ian. 1959, p. 1.
- BOUREANU, RADU. *Jalea. Poemul festiv: Unirea*. *Lucafașul*, 5, nr. 2, 15 ian. 1959, p. 1.
- DAN, GEORGE. *Unirea norodului. (1859—1959)*. *Gazeta literară*, 6, nr. 4, 22 ian. 1959, p. 4.
- DONICI, ALEXANDRU. *Racul, broasca și știuca*. În: Alexandru Donici. *Fabule*. Buc., Editura tineretului, 1963, p. 41.
- FUNDESCU, IOAN C. *24 Ianuarie 1859*. În: Mărturiile despre Unire. Buc., Editura tineretului, 1959, p. 169—172.
- GRANDEA, GR. H. *24 Ianuarie*. În: Mărturiile despre Unire. Buc., Editura tineretului, 1959, p. 183—184.
- MUREȘANU, ANDREI. *O privire de pe Carpați*. În: *Patrie și libertate*. Din poezia anilor 1840—1880. Vol. 1. Buc., E.S.P.L.A., 1958, p. 190—192.
- NEGRI, COSTACHE. *Hora de la Răducăneni*. În: *Patrie și libertate*. Din poezia anilor 1840—1880. Vol. 1. Buc., E.S.P.L.A., 1958, p. 315—316.
- NICOLEANU, NICOLAE. *La patrie*. În: Mărturiile despre Unire. Buc., Editura tineretului, 1959, p. 201—205.
- PAPU, LETIȚIA. *Deputatul clăcașilor*. *Gazeta literară*, 6, nr. 4, 22 ian. 1959, p. 4.
- RANETTI, GEORGE. *24 Ianuarie*. În: George Ranetti. *Versuri*. Buc., E.S.P.L.A., 1956, p. 111.
- SION, GEORGE. *La Unire*. În: *Patrie și libertate*. Din poezia anilor 1840—1880. Vol. 2. Buc., E.S.P.L.A., 1958, p. 285—286.
- SION, GEORGE. *Marșul Unirii*. În: Mărturiile despre Unire. Buc., Editura tineretului, 1959, p. 235—237.
- STĂNESCU, NICHITA. *Rînduri la aniversarea Unirii*. *Gazeta literară*, 6, nr. 4, 22 ian. 1959, p. 3.
- TĂUTU, GHEORGHE. *Milcovul*. În: *Patrie și libertate*. Din poezia anilor 1840—1880. Vol. 2. Buc., E.S.P.L.A., 1958, p. 72—73.
- TULBURE, VICTOR. *Clăcașii către Divan*. *Contemporanul*, nr. 3, 23 ian. 1959, p. 1.
- TULBURE, VICTOR. *Cuza Vodă*. *Viața românească*, 12, nr. 1, ian. 1959, p. 3.
- VĂCĂRESCU, IANCU. *La Milcov*. În: *Poezii Văcărești. Versuri alese*. [Pe copertă: Scrieri alese]. Buc., Editura pentru literatură, 1961, p. 241.
- VĂCĂRESCU, IANCU. *Marșul românesc*. În: *Poezii Văcărești. Versuri alese*. [Pe copertă: Scrieri alese]. Buc., Editura pentru literatură, 1961, p. 109—111.

Proză

- BOLINTINEANU, DIMITRIE. *Alexandru Cuza*. În: Dimitrie Bolintineanu. *Opere alese*. Vol. 2. Proză. Buc., E.S.P.L.A., 1955, p. 302—304.

- BOLINTINEANU, DIMITRIE. *Principatele Unite. București, 24 Ianuarie.* In : Mărturii despre Unire. Buc., Editura tineretului, 1959, p. 317—319.
- CARAGIALE, ION LUCA. *Peste 50 de ani.* In : Mărturii despre Unire. Buc., Editura tineretului, 1959, p. 330—331.
- CREANGĂ, ION. *Moș Ion Roată și Cuza Vodă.* In : Ion Creangă. *Opere.* Buc., E.S.P.L.A., 1957, p. 124—129.
- CREANGĂ, ION. *Moș Ion Roată și Unirea.* In : Ion Creangă. *Opere.* Buc., E.S.P.L.A., 1957, p. 119—123.
- FILIMON, NICOLAE. [*Intrarea lui Cuza în București.*] In : Mărturii despre Unire. Buc., Editura tineretului, 1959, p. 331—332.
- GANE, NICOLAE. *Din timpurile „Unirii”.* In : Mărturii despre Unire. Buc., Editura tineretului, 1959, p. 383—395.
- GRIGORESCU, NICOLAE. [*Bucuria unui popor.*] In : Mărturii despre Unire. Buc., Editura tineretului, 1959, p. 396.
- ORĂȘANU, NICOLAE. *O pagină a vieții mele sau 22, 23 și 24 ianuarie 1859.* In : Mărturii despre Unire. Buc., Editura tineretului, 1959, p. 469—491.
- SADOVEANU, MIHAIL. *Cuza Vodă.* In : Mihail Sadoveanu. *Opere.* Vol. 4. Buc., E.S.P.L.A., 1955, p. 485—492.
- SADOVEANU, MIHAIL. *Domnul poporului. Legenda lui Cuza Vodă.* In : Mihail Sadoveanu. *Opere.* Vol. 6. Buc., E.S.P.L.A., 1956, p. 303—313.
- SCRIBAN, NEOFIT. *O salutare României în 1859 Ian. 24!* In : Mărturii despre Unire. Buc., Editura tineretului, 1959, p. 492—496.

Teatru

- ȘOIMARU, TUDOR. *Vodă Cuza și Unirea.* Fragment din actul al 3-lea. *Gazeta literară*, 6, nr. 4, 22 ian. 1959, p. 3.
- ȘTEFĂNESCU, MIRCEA. *Cuza Vodă.* Actul IV, Tabloul VIII. *Luceafărul*, 2, nr. 2, 15 ian. 1959, p. 10—11.

Arte plastice

- AMAN, THEODOR. *Votul de la 24 ianuarie.* [Pictură]. Reprodus în : Radu Bogdan. *Theodor Aman.* Buc., E.S.P.L.A., 1959, pl. 9.
- AMAN, THEODOR. *Votul de la 24 ianuarie.* [Pictură]. Reprodus în : Radu Bogdan. *Theodor Aman.* Buc., E.S.P.L.A., 1955, p. 33.
- GRIGORESCU, NICOLAE. *Unirea Principatelor.* (Schiță). Reprodus în : Lelia Rudașcu. *Nicolae Grigorescu.* Buc., E.S.P.L.A., 1955, pl. 39—40.
- PACIUREA, DIMITRIE. *Proiect pentru Monumentul Unirii Principatelor.* [Sculptură]. In : Expoziția comemorativă Dimitrie Paciurea. 1873—1932. Buc., Muzeul de artă al R.P.R., 1957, p. 40.
- POPP, MIȘU. *Alexandru I. Cuza.* [Portret]. Reprodus în : Ion Frunzetti. *Mișu Popp.* Buc., E.S.P.L.A., 1956, pl. 24.
- POPP, MIȘU. *Mihail Kogălniceanu.* [Portret]. Reprodus în : Ion Frunzetti. *Mișu Popp.* Buc., E.S.P.L.A., 1956, pl. 25.
- POPP, MIȘU. *Vasile Alecsandri.* [Portret]. Reprodus în : Ion Frunzetti. *Mișu Popp.* Buc., E.S.P.L.A., 1956, pl. 28.
- SZATHMARY, CAROL POPP DE. *Domnitorul Cuza.* [Desen]. Reprodus în : G. Oprescu. *Szathmary.* Buc., E.S.P.L.A., 1954, pl. 12.
- TATTARESCU, GHEORGHE. *Unirea Principatelor.* [Pictură]. Reprodus în : Adina Nanu. *Gheorghe Tattarescu.* Buc., E.S.P.L.A., 1955, pl. 16.

Lidia RAUȘ
Ion STOICA

CEAUȘESCU, NICOLAE. Expunere cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică. Buc., Editura politică, 1965. 32 p.

★

MAURER, ION GHEORGHE. Dare de seamă asupra împlinirii planului de stat pe anul 1965 și cu privire la planul de stat pe anul 1966. Buc., Editura politică, 1965. 32 p.

★

APOSTOL, GHEORGHE. Expunere asupra proiectului de lege cu privire la protecția muncii. Buc., Editura politică, 1965. 24 p.

ROMAN, V. *Revoluția industrială în dezvoltarea societății*. Buc., Editura științifică, 1965. 312 p.

În cartea prof. univ. V. Roman, *Revoluția industrială în dezvoltarea societății*, se realizează pentru prima oară în publicistica noastră o tratare multilaterală a problematicii actualei revoluții în știință și tehnică. Autorul își exprimă punctul său de vedere în problemele studiate, stimulând astfel o discuție creatoare pe o temă cu aspecte ce se mai cer elucidate.

În lucrare se analizează prima revoluție industrială (ce a avut loc în Anglia la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea), considerându-se că aceasta a constituit o revoluție „nu numai în industrie, ci și în întreaga structură social-economică a societății capitaliste”. După autor, revoluția industrială are un aspect tehnic și un aspect social.

În opoziție cu punctul de vedere exprimat pînă acum în literatura noastră de specialitate, în sensul că revoluția industrială s-ar fi încheiat în țara noastră abia în condițiile regimului democrat-popular, V. Roman, diferențiind noțiunea de revoluție industrială de cea de industrializare și luînd drept criteriu al primeia preponderența muncii mecanizate în ramurile principale în epoca respectivă, consideră că procesul revoluției industriale se termină și în țara noastră în condițiile capitalismului.

Caracterizînd actuala revoluție științifico-tehnică, autorul demonstrează că

în momentul de față, în procesul unitar de întrepătrundere a științei și tehnicii, știința este cea care se dezvoltă mai rapid, care se ridică în fruntea progresului tehnic. Această revoluție se desfășoară atît în socialism, cît și în capitalism.

Autorul respinge teoria social-democrată a celei de-a doua revoluții industriale — teoria transformării automate, spontane a capitalismului în socialism, fără revoluția socialistă, pe considerentul că revoluția industrială presupune schimbări radicale nu numai în forțele de producție, dar și în relațiile de producție. În condițiile capitalismului, spune el, revoluția științifico-tehnică nu poate duce la realizarea integrală a noii revoluții industriale.

Autorul tratează pe larg tema transformării științei în forță nemijlocită de producție, a legilor interne ale dezvoltării științei și tehnicii ș.a. El argumentează teza caracterului internațional al revoluției tehnico-științifice contemporane. În capitolul final sînt analizate aspectele esențiale ale desfășurării revoluției științifico-tehnice contemporane și ale noii revoluții industriale în România.

Marcînd o contribuție prețioasă la sistematizarea și elaborarea problemelor revoluției tehnico-științifice actuale, cartea prezintă interes nu numai prin soluțiile preconizate, dar și prin atacarea unor probleme spinoase, chiar atunci cînd soluțiile rămîn încă discutabile.

S.

Literatură beletristică

ANTON, COSTACHE. *Linistea*. Buc., Editura pentru literatură, 1965. 360 p.

Prozatorul Costache Anton nu este un nume necunoscut cititorilor. Romanul *Seri albastre*, în 2 volume, apărut în Editura tineretului în 1960—1964, ca și volumul de nuvele intitulat *Luna beată*, apărut la aceeași editură în anul 1962, au fost apreciate de critica literară ca lucrări cu reale calități, inspirate din viața tumultuoasă a satului românesc contemporan.

În contextul prozei noastre contemporane dedicate marilor transformări revoluționare din lumea satului, la capătul cărora s-a încheiat procesul de cooperativizare a agriculturii, apariția romanului *Liniștea* de Costache Anton se constituie ca o frumoasă contribuție.

Observator atent și bun cunoscător al satului, prozatorul Costache Anton oferă în cele aproape 400 de pagini ale noului său roman, transfigurarea artistică a realității pregnante a satului înregistrând aspecte semnificative ale drumului adeseori greu și întortocheat pe care țărani i-au străbătut pentru a ajunge la o conștiință înaintată, la înțelegerea deplină a politicii partidului.

Un sat electrificat ca atâtea sate ale patriei noastre, cu oameni înstăriți, preocupați în principal, de mai buna organizare a activității în cadrul cooperativei agricole de producție. Eforturile lor se izbesc de individualismul și liniștea aparentă a președintelui cooperativei, Gheorghe Jderu, care în ultima vreme trăiește izolat, străin de oameni și de interesele lor, singura lui preocupare fiind de a menține, prin mijloace nu dintre cele mai laudabile, locul de cooperativă fruntașă pe raion. Dezorganizarea activității se manifestă mai ales din momentul în care încep în sinul cooperativei certurile pentru muncile ce se prestează cu mai puține eforturi. Nemulțumirile apar și o dată cu ele își fac loc în viața cooperativei neîncrederea, pisma și neînțelegerile.

Și toate acestea din cauza lui Gheorghe Jderu, care pentru a-și menține postul de președinte, nu mai activează pe măsura frumosașelor sale calități organizatorice, se lasă influențat de Ion Palon, intrat în ultima vreme în cooperativă.

Dar cei care veghează și luptă pentru bună-înțelegere pe baza principialității, a apărării bunului colectiv, secretarul de partid Mihai Bobu și alți comuniști vor reuși în cele din urmă, în înfruntări dramatice, să spulbere oportunistul, individualismul și mincinoasa liniște care-i subjugase pe cei din conducerea cooperativei.

Incursiunile în biografia unora dintre personaje, urmărirea atentă a comportării acestora în înfruntarea dintre cele două tabere ce se formează în sinul cooperativei, realizarea unor tablouri sugestive ale vieții lor intime, printr-o analiză psihologică de reală profunzime încheagă imaginea

satului contemporan românesc schițând, cu vigoare, trăsăturile caracteristice ale conștiinței înaintate a țăranelui, aspectele semnificative ale moralei noi și ale hotărârii cu care în anii noștri țăranel înțelege să-și apere interesele colectivului din care face parte.

Elocvente, din acest punct de vedere, sînt personaje ca Grigore Turcas, disprețuit în trecut din cauza sărăciei lucii care-i tiraniza viața. Astăzi, lucrează la fermă, își face cu ajutorul consătenilor o casă nouă, trăiește adevărată liniște, viața omului folositor societății, stimat și apreciat pentru munca lui.

Nu de aceeași liniște se vor bucura Gheorghe Jderu, președintele cooperativei, Pavel Orban, instrăinat nu numai de sat dar și de ai săi, sau Mihai Bobu silit să contracteze o căsătorie din dispoziția unei directoare obtuze.

De fapt concomitent cu acțiunea care antrenează întregul sat, se consumă drama căsniciei lui Mihai Bobu cu Nela, marcată de acceptarea vieții în comun printr-o amară resemnare.

Romanul *Liniștea* de Costache Anton prin realele sale calități este o nouă treaptă în creația scriitorului, oferindu-se cititorului ca un nou și interesant prilej de a cunoaște configurația spirituală a țăranelui angajat pentru totdeauna — prin imboldul conștiinței sale făurită în anii revoluției — într-o activitate asiduă de construire a unei vieți pe care strămoșii lui n-au cutedat nici măcar în vis să-și făurească.

E. Blăjan

CORLACIU, BEN. *Baritina*. Buc., E.P.L., 1965. 546 p.

Prin romanul *Baritina*, Ben Corlaci se vedește un scriitor preocupat de problemele majore ale contemporaneității. Scriitorul atacă cu seriozitate tema nobilă și strigentă actuală — abordată în literatura din ultimii ani cu tot mai multă stăruință — a formării conștiinței socialiste într-un colectiv de muncitori.

Este bogat în semnificații faptul că acțiunea are loc în primii ani ai puterii populare, cînd clasa muncitoare mai avea de înfruntat o opoziție organizată din partea acelor elemente, căroră victoria noii orînduiri nu le era cîtuși de puțin indiferentă și căreia

nu pregetau, sub diverse forme, să-i întunece strălucirea. Plasați în acest context, muncitorii veniți să determine existența zăcămintului de baritină din Dobrogea au de înfruntat nu numai greutățile legate de organizarea, de buna desfășurare a muncii, ci trebuie să învingă și piedicile puse deliberat în calea lor de elemente mărginite, adeseori ostile. Spiritul colectiv, unitatea de voință realizată în procesul muncii stă la baza victoriei finale a muncitorilor. Este unul din sensurile profunde ale romanului lui Ben Corlaci.

Animat de dorința de a descoperi un zăcămint de baritină (substanță de primă necesitate în extracția petrolului), tânărul geolog Dumitru Bazaca pleacă la sugestia fostului său profesor Eugen Puntea în Dobrogea pe urmele rocii semnalate cindva ca existentă în aceste locuri. Sosirea sa în Sarmata atrage asupra-i zvonurile cele mai absurde. Seceta din vara anului 1951 așa cum reiese din cuvintele puțin deslușite ale bătrînului Adam — reprezentant al mentalității înapoiate — s-ar datoră geologului care a abătut asupra regiunii lor această calamitate, și care, așa cum s-a auzit, are intenția să arunce în aer dealurile pe care calcă. Munca de cercetare începe într-o atmosferă de suspiciuni adeseori afirmată.

Muncitorii care lucrează alături de inginer (Tănase Grigoruță și Marin Tatamiru), amîndoi sondori de pe Valea Prahovei și conștienți de însemnătatea baritinei, primul U.T.C.-ist iar cel de-al doilea vechi membru de partid, vor alcătui nucleul sănătos al colectivului care va spori neîncetat, pe măsură ce va fi dovedită bogăția zăcămintului de baritină.

Acesta este epicul planului principal al romanului. Planul secundar este populat cu personaje străine vremurilor noi: Iancu Vasile Iftode, personaj proeminent într-o direcțiune generală, cu un număr de reprezentanți „subțiri” pe șantierul din Sarmata (Bonaparte Ionescu, Simion Jamburu, Inocențiu Drughieu, Cornea). Autorul insistă asupra greutăților în organizarea și dezvoltarea șantierului, datorate acestor oameni mînați fie de intenții egoiste, mărginite, fie de-a dreptul dușmănoase. Totuși, principalul lor reprezentant, Iftode, nu este niciodată scos din umbră, prezența lui fiindu-ne comunicată indirect. Intre-

gul duel aparent dramatic se consumă fără complicații de fond.

Mai important și mai profund este actul de constituire și de formare al colectivului unit, în care colaborarea muncitorilor veniți din toate colțurile țării este actul suprem.

Dumitru Bazaca, tânărul inginer, un om cu multiple calități morale (pașiune, dîrzenie, combativitate) și foarte palide umbre (o pasageră aventură extraconjugală cu tinăra Flavia) este un erou autentic. Tocmai datorită acestor calități, precumpănitoare pentru omul societății socialiste, eroul mai poate fi regăsit în literatură. Un personaj cu totul deosebit prin traiectoria sa este însă Prina Ștefan, țăranul din Sarmata, omul care se ridică la rangul demnității umane, în urma ajutorului primit în cadrul mediului muncitoresc în care trăiește. Dintr-un dușman al lui Bazaca pe care intenționa să-l ucidă pentru că venise în sat să zdruncine tradiționala stare de lucruri, Prina devine un elev și un discipol al acestuia. Dintr-un țăran analfabet, devine un muncitor calificat și un elev conștiințios, bucuros că poate învăța, indiferent dacă pentru aceasta trebuie să facă permanente sacrificii. Privindu-și trecutul de pe poziția umană cîștigată, Prina Ștefan exclamă: „Poate nu m-a oprit nimeni, poate eu singur am uitat să vorbesc. Ori poate n-am știut niciodată... Dar a fost așa, continuă el după o pauză scurtă. A fost că eu, de cînd m-ați luat la dumneavoastră și pînă azi, mă uitam în pămînt și-i spuneam: Pămînte, pămînte, o viață întreagă m-ai avut rob! Dar eu acum sînt mai tare ca tine. Acum eu sînt ca piatra asta de tare, ca baritina pe care-o țin eu în mîină și n-o mai ai tu. Am devenit de o mie de ori mai puternic ca tine!” Sînt cuvintele unui lucid, conștient de forța pe care o reprezintă și la care a ajuns datorită tovarșilor săi.

Romanul lui Ben Corlaci reprezintă fără îndoială o realizare în literatura nouă, consacrată dezbaterilor privind formarea conștiinței socialiste, cu toate inconsecvențele și lacunele de limbaj și compoziție. Inevitabile la un scriitor în formare.

Constantin Eretescu

Cunoscut din volumele de nuvele *Fuga și Umbrela de soare*, dar mai ales prin romanul *Vara Oltenilor*, D. R. Popescu a adunat în noul său volum schițe, nuvele și povestiri publicate în reviste de-a lungul mai multor ani. De aici și lipsa unei tematicii anume, autorul desemnând realitatea în cele mai variate aspecte ale sale. Cele mai impresionante sînt desigur schițele cu subiecte din anii războiului. O fetiță săracă găsește în grădina cu flori o păpușă aruncată din avioanele dușmane. E o bucurie pe care numai sufletul unui copil o poate trăi deplin. Ea își face într-o clipă din această păpușă cea mai bună prietenă și trăiesc împreună evenimente dintre cele mai fericite. În inchipuirea ei, fetița își vede prietena mare, mergînd la școală, pregătindu-se de nuntă. Este de fapt visul de viitor al fetiței, croit pentru astfel de timpuri. Jocul ia sfîrșit în mod tragic. Încredințată că prietena ei e vic, fetița vrea să-i audă inima bătînd. Și autorul incheie laconic dar teribil: „Și ea bătu!” *Soldatul necunoscut*, e alcătuită pe aceeași antiteză a frumuseții și inocenței jocului unor copii, și realitatea hidă care-i face să descopere un soldat mort, rămas în urma luptelor ce se purtaseră pe aceste locuri cu cîteva zile mai înainte. În *Senin de august* procedeul e reluat. Un copil duce o gîscă pe care a căpătat-o de la o rudă din satul vecin. El cere voie hitleriștilor care păzeau podul să-i permită să treacă. Aceștia îl țin de vorbă pînă cînd un camarad de-al lor iese de sub pod. Atunci dau drumul copilului, iar ei pleacă în grabă cu mașina. Cîteva clipe mai tîrziu are loc explozia. Mai nuanțată și mai atent lucrată este povestirea *Mări sub pustiuri!* Titlul este simbolic. Sub pustiul adus de fasciști pe pămîntul țării noastre, cloctea marea vie a miniei populare. Un tînăr a căpătat o misiune: de a arunca în aer un pod pentru a opri retragerea armatelor hitleriste. Autorul descrie cu multă minuțiozitate clipele dinaintea îndeplinirii acestei misiuni, cînd de fapt tînărul își ia rămas bun de la fata pe care o iubește, dar căreia încă n-a avut curajul să-i mărturisască dragostea sa. Din păcate finalul povestirii e departe de a mulțumi pe cititor. După ce-și îndeplinește în mod strălucit misiunea, cu

un eroism lipsit de orice urmă de îngîmfare, ca pe un act necesar, așa cum socotea poporul lupta împotriva fascismului, tînărul se ascunde, din curiozitate, într-o sperietoare de ciori și se lasă astfel împușcat de soldații hitleriști care se distrau trăgînd la țintă. Simbolistica urmărită de autor prin acest final — de a sublinia cruzimea cotropitorilor care nu cruțau nici sperietorile de pe cîmpuri — este de o factură mai slabă, scade tensiunea povestirii și știrbește personalitatea eroului. Simbolul este căutat cu asiduitate de scriitor. Astfel, în scurtul poem în proză intitulat *Somnul pământului*, după care și-a luat titlul întregul volum, autorul evocă o noapte de vară, în care ostenite, puștile au tăcut, iar soldații „și cei din dreapta căzură, și cei din stînga, ca niște bușteni”, într-un somn înfrățit în dorința de pace și odihnă. Iar printre linii, în lumina zorilor, își face apariția un minz. „un minz alb, plin și el de rouă, strălucînd ca într-o mantie sau ca într-o manta militară, plină de rouă...” E o apoteoză și un protest, un tablou mirific ce condamnă războiul și preamărește viața, pacea.

Dor cea mai întinsă nuvelă a volumului, un adevărat roman, urmărește procesul de trezire la viață a unei fete de la țară, ținută încă multă vreme sub stăpînirea spirituală a unei mame diabolice. Avînd ca fundal satul zilelor noastre, împlinirea capătă și de astă dată putere de simbol, ea tinzînd să înglobeze procesul larg al emancipării femeii în societatea socialistă.

Scrisă cu o naturalitate ce merge uneori pînă la calchiera povestirii orale, cu o grijă mai mică pentru stil și cu toată atenția îndreptată spre urmărirea proceselor adînci, din sufletul omului, scrierile din noul volum se citesc cu interes, mesajul lor trebuînd adeseori desprins precum miezul din invelișul amar al nucii. E o linie aparte, interesantă, care-și trage seva cel mai adesea din lumea noastră, din prefacerile revoluționare prin care trece poporul nostru.

V. Gafița

REMARQUE, ERICH MARIA. Pe frontul de Vest nimic nou. Buc., Editura pentru literatură, 1965, 284 p.

Ironia tristă insinuează, mai exact explodează încă din titlu în ciuda aparentei lui calme, de prozaic și laconic

comunicat, tragicul adevăr. Dacă măcinarea de la zi la zi tot mai singeroasă, abrutizarea și spaima par să țină de o ordine de zi, mereu aceeași, propice oricărui măcel absurd, în subtext se descifrează semnificația reală și singura judicioasă a cărții — totul e nou pe frontul de vest: căderea prietenilor, răniți sau uciși, foamea și durerea, deznădejdea și speranța. Romanul lui Remarque este dincolo de tonul egal al relatării o carte acuzatoare de mare virulență pamfletară. Sarcasmul ascuns în text țintește cu minie în clișeele răsuflate despre eroismul prusac și despre vitejie, despre acea vitejie care gratulează „bunii noștri ostași” cu tot soiul de epitețe decorative poate doar s-ar mai ascunde sub fardul cuvintelor umflăte ceva din cutremurătoarea crimă a uciderii în masă. Autorul sugerează nu o dată cit de criminală e toată mașinația imperialistă ce smulge sensului firesc al existenței omenești fapte pașnice, elevi, studenți, funcționari, meșteșugari, țărani, cum sint de altfel și eroii romanului, spre a-i îngropa în tranșee iar apoi în cimitirele improvizate.

Viziunea, cum observam mai înainte, este de tot nespectaculară. O grupă, un pluton își trăiește viața de front făcută din nopți de veghe, asalturi înnebunite, ceasuri de groază sub clocoțitul bombardamentelor, zile cenușii „în refacere” și iar asalturi, ofensive și retrageri, încheiate în vara lui 1918 cu... dezastrul.

Dintre camarazi, Paul Bäumer, alter-ego-ul prozatorului, pierde pe rând toți cunoscuții. Lui Albert Kropp i se amputează piciorul, lăcătușului Tjader un obuz îi ia viața, Kemmerich pierde singe și moare în spital în urma unei răni fatale, Miller e mort, Dethering delirează, Bertinck cade la un atac iar Joseph Behm dispăre fără urmă. Pe cât se vede un război cu deznădămint funest! Ce vină au toți acești oameni că belicoșii consilieri ai Kaiserului Wilhelm au declanșat în urmă cu ani războiul? Ce rațiuni, ce interese speciale îi trimiteau pe front? Când își pun întrebarea aceasta o clipă rămân nedumeriți: asta-i bună, chiar dece sintem aici? Katchinsky e de părere că acasă, masa de seară în adierea vântului răcoros din grădină n-avea egal, cîrnații erau calzi și berea

rece. Kropp tinjește după serile de la cafenea iar Behm după fetele din Klotzerstrasse. Un aer de pace, de griji și plăceri domestice, de tabieturi agreabile e brusc înlocuit de șuieratul șrapnelor, de vuietul exploziilor, de mizeria traiului soldătesc, de giffitul primejdiilor plutind în jur nevăzute și totuși atât de neiertătoare...

Acesta e spectacolul cotidian pe care îl evocă în alternanța limbilor Erich Maria Remarque. Spectacol, cum am văzut, stropit neîntrerupt de singe aspru, dureros, ilogic. Autorul l-a trăit nemijlocit, ca pe una din cele mai fără de ieșire experiențe din câte a cunoscut. Născut în 1898 la Osna-bruck, avea doar 16 ani când izbucnea catastrofa mondială și 20 când lua sfârșit. Adolescența și tinerețea îi fuseseră răpite, îndoliate. De aici și vibranta înțelegere cu care a scris despre generația atât de greu încercată, căreia i s-au cerut, atunci, cele mai grele jertfe. Ca și în continuarea cărții de care ne ocupăm, *Întoarcere de pe front*, Erich Maria Remarque e un acuzator. Ne-am fi bucurat să înțelegem și un luminis în acest codru de neguri veșnice. Dar autorul e un filozof sceptic iar credința lui, evident nu într-un total îndreptățit, pleacă de la premisa că oamenii nu se pot împotrivi pînă la capăt acelor forțe obscure care îi aruncă pe unii asupra altora. Din fericire pentru el, scriitorul a evoluat și azi este de părere că „stă în putința oamenilor să se iubească și să se apropie”. Punctul acesta de vedere e un câștig recent al gândirii sale. În 1928 era doar un răzvrătit și anume unul stăpînit de drama pe care o istorisea, după cum o arată și dedicația ediției: „Cartea aceasta nu vrea să fie nici act de acuzare, nici profesiune de credință. Vrea doar să încerce să îmbrățișeze o generație care a fost distrusă de război chiar dacă a scăpat de buzele lui”.

Cărțile mai noi luminează alte ipostaze alte creației lui Erich Maria Remarque. Drumului spre moarte al eroilor i-a luat locul, mai promițătoare și mai firească, libertatea opțiunii: moarte sau fericire. La alternativa schițată, răspunsul romancierului nu se va lăsa, cred, multă vreme așteptat.

H. Zalis

ILF, I. și PETROV, E. *Douăsprezece scaune*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 393 p.

ILF, I. și PETROV, E. *Vițelul de aur*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 398 p.

Pentru că l-a detestat toată viața, abia când se află pe patul de moarte, madame Klavdia Ivanovna Petuhova îi dezvăluie ginerelui ei, Ippolit Matveevici Vorobianinov, fost mareșal al nobilimii în Stargorod, „în prezent conțopist la starea civilă“, că în timpul Revoluției ea și-a ascuns bijuteriile, în valoare de peste 70 de mii de ruble, într-unul din cele douăsprezece scaune „stil“ ale sufrageriei lor. Aceasta este ideea simplă, dar atât de ingenioasă și bogată în posibilități artistice, care stă la baza primului din cele două romane celebre pe care literatura universală le datorează celor doi autori sovietici Iliia Ilf (1897—1937) și Evgheni Petrov (1903—1942).

Pornind în căutarea celor douăsprezece scaune, dintre care unul găzduiește briliantele pierdute, fostul mareșal al nobilimii se asociază pentru această întreprindere, la Stargorod, cu Ostap Bender, un tânăr căruia neplăcându-i munca, i se deschide, o dată cu perspectiva căutării bijuteriilor, o cale lungă spre lumea escrocheriei, a falsurilor, furturilor, înșelăciunilor și tuturor celorlalte mijloace necinstite de a ciștiga bani mulți.

Roman de aventuri cu un conținut profund social și satiric, *Douăsprezece scaune*, este o carte care amuză și instruieste în același timp. Amuză, pentru că este scrisă cu un haz și o vervă inepuizabilă, instruieste pentru că oferă cititorului o vastă panoramă umană, imaginea unei uriașe colectivități în plină transformare (acțiunea se situează în perioada 1920—1930).

În căutarea comorii ascunse în tapiseria unui scaun, cei doi eroi, unul mai decăzut decât celălalt, cutreeră toată țara și nu se dau înapoi de la nimic pentru a-și atinge scopul.

Finalul cărții este semnificativ: văzându-se aproape exclus de la ciștigul ce ar fi putut rezulta de pe urma găsirii bijuteriilor, Vorobianinov îl ucide pe asociatul său Ostap Bender. Crima este însă încoronare a unui lung șir de mîrșăvii, nu-i folosește la nimic: comoara scaunului mult căutat fusese găsită cu puțin timp înainte, de un om simplu, adevărat cetățean sovietic, care o puse la dispoziția autorităților pentru construirea unui club.

Deși nu este o continuare a primului, din punct de vedere al acțiunii, al doilea roman *Vițelul de aur*, poate totuși constitui, împreună cu primul, un ciclu. Eroul principal, același Ostap Bender, devine între timp marele maestru al combinațiilor, escrocul șef de bandă, care de rindul acesta organizează extorcarea unui milion de la un așa zis „milionar“, alt escroc și răufăcător, care ajunsese la ciștigarea unor sume fabuloase pe căi și mai necinstite. Ajuns la sfîrșitul cărții, după multe peripeții, în posesia milionului rivnit pentru a trăi „sub palmieri la Rio de Janeiro“, Bender pierde totul, iar din visul său de a deveni un al doilea Monte-Cristo, va trebui să se trezească și, după spusele lui, să se recalifice.

Ultima traducere (prima a apărut în 1936, a doua în 1957) a celor două romane a apărut în țara noastră aproape concomitent cu o nouă versiune engleză, publicată recent la Londra. Faptul este semnificativ pentru marea popularitate de care se bucură aceste romane în multe țări ale lumii. Traducerea realizată cu mare artă de Tudor Mușatescu și Ion Mihail, cu umorul, suculența și spiritul de satiră ascuțite în care a fost creat originalul, bucură și satisface din plin plăcerea de lectură a cititorului.

Cristina Petrescu

Literatură pentru copii

TAUTU, NICOLAE. *Băiatul și luna*. Buc., Editura tineretului, 1965. 230 p.

Cunoscut poet și prozator în literatura pentru adulți, în care a realizat numeroase opere, Nicolae Tăutu a afectat și creației pentru copii o parte din activitatea sa scriitoricească. Este vorba de volumul de versuri *Pentru pionierii țării*, apărut cu cîțiva ani în urmă, și de actualul roman *Băiatul și luna*, inspirat din lupta armatei noastre împotriva fascismului, la care autorul a luat parte direct, ca ofițer.

Romanul, cuprinzînd ample documente referitoare la războiul antifascist, pune în centrul conflictului drama unui băiat, Tică, în vîrstă de 15—16 ani, ai cărui părinți fuseseră uciși de hitleriștii în retragere. Puternic zguduit de ororile săvîrșite de cotropitori, grav rănit el însuși, băiatul se hotărăște să lupte împotriva celor

ce i-au distrus căminul. Copilăria lui, legănată de basme și balade, rămâne în urmă. Tică nu preocupătește nici un efort să pătrundă în rîndurile armatei noastre. Cu toate măsurile care se iau, în scopul de a-l îndepărta de pe linia frontului, pentru a fi ferit de primejdie, copilul izbutește pînă la urmă să rămînă în mijlocul unității căreia se atașase.

Treptat, sentimentele cu caracter strict personal, care-i dictaseră spontan hotărîrea de a lupta, încep să se definească, convergînd spre înțelegerea profundă a semnificațiilor majore, politice și sociale, ale războiului antifascist. În mijlocul ostașilor, în contact cu frontul și cu imperatiile lui, călăuzit de oameni cinstiți și drepti, și mai cu seamă de comunistul Lascu, băiatul cîștigă experiență, lărgindu-și orizontul de cunoaștere. Încrederea că alături de ceilalți își va putea crea o viață liberă, pe măsura năzuințelor sale, îi înaripează dorința de a lupta pentru țelul comun.

Punctele culminante ale acțiunii, care solicită via participare a cititorilor, sînt însă cuprinse în scenele de mare încordare dramatică unde se descriu acțiunile militare la care ia parte băiatul. De neuitat este prima sa confruntare cu inamicul, într-o bătălie izbucnită prin surprindere, dar mai cu seamă noaptea cînd izbutește să transporte muniții în linia întii, încercuită de dușmani.

Aproape de Tisa, are ocazia să cunoască o fată de vîrsta lui, Ilona, refugiată împreună cu mama, grav bolnavă, și cu frații ei. O dragoste nebănuită a început se înfiripă între cei doi adolescenți, însuflețindu-le în acele momente grele gîndurile de viitor. Bucuria, pe care le-o însuflă sentimentele lor, crește și capătă noi perspective, o dată cu vestea venită din țară, prin care se anunță că tînărul erou va trebui să se întoarcă de pe front, spre a fi primit la școala de ofițeri. Evenimentele războiului se precipită. În ziua plecării sale la școala de ofițeri, regimentul se pregătea tocmai să treacă Tisa. Dar spre vasul încărcat cu muniții, hitleriștii lansează o mină. Fără să pregete, Tică se avîntă în larg cu o altă barcă, hotărît să întîmpine el mina, cu prețul vieții sale, s-o facă să explodeze departe de muniția transportată. Ultimele clipe trăite de băiat, cînd întreaga natură ia parte la tragedie, sînt deosebit de emoționant evocate de autor.

Imaginînd, pe baza unor date reale, cunoscute din timpul războiului, o zguduitoare dramă personală a unui erou adolescent, Nicolae Tăutu a reușit să exprime cu toată forța necesară mesajul înalt patriotic al romanului său.

Delia Damirescu

BAUM, L. FRANK. *Vrăjitorul din Oz*. Buc., Editura tineretului, 1965. 120 p.

Scritorul american Lyman Frank Baum (1856—1919) este puțin cunoscut în țara noastră. De altfel, chiar în patria sa activitatea ziaristică și lucrările sale dramatice au fost date uitării în mare măsură, el trăind însă în memoria contemporanilor prin lucrările destinate copiilor, cuprinse într-un ciclu de 14 povestiri despre minunata țară Oz. *Vrăjitorul din Oz* apărut în 1900 face parte din acest ciclu. Mîcuța Dorothea este răpită de un uragan și împreună cu cățelul ei Toto este purtată din cîmpiile cenușii ale Kansas-ului pînă în țara fantastică Oz, unde locuiau altinezii. De aici, Dorothea pornește curajoasă spre casă, căci ea nu înțelege să-și ducă viața în altă parte decît în Kansas, alături de unchiul Henry și matusa Em. Dar pentru a putea trece cu bine prin multele primejdii ce o pîndesc, ea trebuie să capete sprijinul marelui vrăjitor Oz, care locuiește în orașul smaragdelor. În drumul ei, Dorothea adună în jurul ei și alte personaje care au nevoie de ajutorul renumitului vrăjitor. Astfel, ea se împrietenește cu o sperietoare de ciori, care ar dori să capete puțină minte, să nu se mai spună despre ea că are „capul umplut cu paie”. Într-o pădure, călătorii se întîlnesc cu un tăietor de lemne făcut din fier, care li se alătură lor pentru a-i cere puternicului Oz o inimă adevărată. Și un leu le mai ține tovarășie, pentru a cere aceluiași Oz, puțin curaj, deoarece, deși e socotit animalul cel mai puternic, leul cu pricina se știe laș și fricos.

Trecînd prin multe primejdii, ajutați de zine bune și învingînd împotrivirea vrăjitoarelor, cei patru drumeți și cățelul Toto ajung în orașul smaragdelor, la palatul celui mai mare vrăjitor din toate timpurile. Dar aici află, spre mirarea lor și a cititorilor, că de fapt marele vrăjitor Oz nu e decît un om ca orîșicare, un bătrîn care printr-o

întâmplare a devenit conducător peste țara Oz. Împreună ei găesc mijlocul prin care Dorothea și Toto să se întoarcă în Kansas. Cît despre sperietoarea de ciori, tăietorul de lemne și leul cel fricos, ei s-au schimbat cu desăvîrșire în timpul călătoriei, fiecare căpătîndu-și prin forțele proprii ceea ce dorea atît de mult să aibă: prima — minte pentru a judeca, al doilea să simtă cu adevărat viața, al treilea curaj pentru a-și merita titlul de rege al animalelor.

Scrisă într-un stil simplu, direct, istoria călătoriei micuței Dorothea prin minunata țară Oz farmecă prin fantezia bogată care evocă adevărate lumi de basm: țara de porțelan, orașul smaragdelor, țara maimuțelor înaripate etc. Idei de cea mai profundă umanitate sînt dezbătute în această formă atrăgătoare. Traducerea semnată de Iosefina și Camil Baltazar a fost revăzută și mult îmbunătățită față de aceea apărută cu peste 20 de ani în urmă. *Vrăjitorul din Oz* este o carte care place atît preșcolariilor cît și copiilor mai mari tocmai datorită bogăției conținutului și frumuseții formei în care e prezentată.

Vinciu G.

LIVESCU, ANCA. **Despre dicțiune.**
Buc., Editura științifică, 1965.
128 p.

Prefața semnată de Artistul Poporului Radu Beligan arată dintr-un început cititorului utilitatea cărții, pentru ca apoi primul capitol (*Importanța vorbirii corecte*) să amplifice ideile prefeții și să arate de ce anume celor care trăiesc în societate li se impune a vorbi corect, explicit și concis. Astăzi, cum nota regretatul profesor J. Byck „se vorbește mai mult, se scrie mai mult”. E firesc, dezvoltarea socială impune o mai largă circulație a ideilor, o mai amplă comunicare în slujba progresului. În acest scop în al doilea capitol (*Citeva cunoștințe prealabile*) autoarea lămurește cititorilor, originea și funcțiile limbii, dezvoltarea ei și a aparatului fiziologic al vorbirii, pentru ca mai apoi în al treilea capitol (*Respirația. Punctuația*), după ce problemele de emisie a vocalelor și consoanelor au fost lămurite, autoarea să treacă la frazare. Așezarea ideilor în fraze, legarea cu o punc-

tuajie corectă care să ajute exprimarea și să indice locul pauzelor pentru respirație, constituie chezașia succesului în transmiterea ideilor. Fără îndoială că vorbirea aceluia care va fi corect dozată, clară, modulată și expresivă va câștiga auditoriul — fie el format chiar dintr-un simplu interlocutor — deoarece acesta va înțelege și va asimila ușor gândurile comunicate. Exemple există cu miile și le poate imagina oricare dintre cititorii cărții.

Capitolul al patrulea (*Accentul*) se ocupă de-o latură importantă și specifică a vorbirii. Accentuarea corectă, sublinierea prin accent (intonaj, sonoritate) a elementelor principale ale frazei sau uneori numai a unui cuvînt al frazei care conține în esență idei ce trebuie comunicate, are o importanță deosebită.

Următoarele capitole: *Recitarea și citirea versurilor; Defectele vorbirii, Citiitor, vorbitor, actor; Atitudine și gest — efecte; Personajul pe care îl vor interpreta* completează cu exemple judicioase alese și minuțios explicate elementele redade în primele 4 capitole. Aceste capitole (exceptînd ultimul care se referă mai ales la arta actorului) îi dă cititorului o oglindă clară asupra importanței, necesității și valorii electivă a dicțiunii în activitatea socială a omului.

Lăsîndu-l la o parte pe actor în activitatea căruia dicțiunea are un rol primordial, să ne gândim la multe alte profesii: profesorul, judecătorul, inginerul, tehnicianul, elevul, studentul și alții care sînt datori să aibă o bună dicțiune, un mecanism limpede și corect de transmitere a ideilor.

Bibliotecarul va găsi în această carte, pe care fără îndoială că va trebui să o studieze, un prețios ajutor pentru munca sa, pentru rolul său de educator al maselor de cititori. Organizarea serilor literare, a recenziilor, a citirii și comentării unor opere, a organizării unor lecturi pe teme stabilite etc., găesc cheia succesului lor nu numai în judicioasa alegere și alcătuire a lucrărilor și temelor ce urmează să fie expuse, nu numai în pregătirea unor texte de bună calitate, ci și expunerea.

Prin acest exemplu și această recomandare, utilitatea și oportunitatea cărții de largă accesibilitate, semnată de Anca Livescu, devine limpede.

Dorin Iancu

В Н О М Е Р Е

Ревиста Библиотечилор (Библиотечный журнал). Краткий обзор эволюции журнала „Кэлу-за Библиотечилоруй”. Причины его переименования в „Ревиста Библиотечилор”	1
Николае РАУШ: <i>Сельскохозяйственная литература на уровне запросов</i> . Пополнение фонда сельскохозяйственной литературы в сельских библиотеках. Направление пропаганды и информации по сельскохозяйственной литературе в свете документов партии о сельском хозяйстве)	8
Екатерина ИОСИПЕСКУ: <i>Новый устав школьных библиотек</i>	22
Павел БИНДЕР: <i>Сводные каталоги исторических фондов Брашовской областной библиотеки</i>	26
Пауль КАРАВИЯ: <i>Учебная и научная документация (О специфических формах и методах работы в области информации и документации, в библиотеках высших учебных заведений)</i>	38
Н. ОПРЕА: <i>75-летие Галацкой областной библиотеки им. В. А. Урекия</i>	40
Ион ЯНОШИ: <i>Ромэн Роллан (1866—1944)</i>	45
Джордже БАЙКУЛЕСКУ: <i>Открыватели путей: Арон Пумнул (1818—1866) и Анастасие Фату (1816—1886)</i>	47
Проф. Василе МАЧУ: <i>Условия объединения Молдовы и Валахии (1859)</i>	50
Лидия РАУШ, Ион СТОЙКА: <i>Объединение Румынских княжеств (селективная библиография)</i>	51

EXTRAIT DE SOMMAIRE

<i>Revista bibliotecilor (La Revue des bibliothèques)</i> . Bref aperçu sur l'évolution de la revue „Căluza bibliotecarului” (Le Guide du bibliothécaire). Les motifs du changement de titre en „Revista bibliotecilor” (La Revue des bibliothèques)	1
Nicolae RAUȘ: <i>Littérature agricole appropriée aux exigences</i> . (Le complètement du fonds de livres d'agriculture de la bibliothèque communale. L'orientation de la propagande et de l'information concernant la littérature agrotechnique, à la lumière des documents de parti relatifs à l'agriculture)	8
Ecaterina IOSIPESCU: <i>Le nouveau règlement des bibliothèques scolaires</i>	22
Pavel BINDER: <i>Les catalogues cumulatifs des fonds historiques de la Bibliothèque régionale de Brașov</i>	26
Paul CARAVIA: <i>La documentation didactique et scientifique</i> (Opinions sur les formes et les méthodes spécifiques d'activité dans le domaine des bibliothèques d'enseignement supérieur)	38
N. OPREA: <i>La bibliothèque régionale „V. A. Urechia” de Galați a accompli 75 ans</i>	40
Ion IANOSI: <i>Romain Rolland (1866—1944)</i>	45
George BAICULESCU: <i>Deux pionniers: Aron Pumnul (1818—1866), Anastasie Fătu (1816—1886)</i>	47
Prof. Vasile MACIU: <i>Les conditions de l'unification de la Moldavie et de la Valachie (1859)</i>	50
Lidia RAUȘ, Ion STOICA: <i>L'Union des Pays Roumains</i> . (Bibliographie sélective)	51

S U M M A R Y

<i>The Library Review</i> . (Short view on the evolution of the „Librarian's Guide Review”) Why was its title changed to <i>The Library Review</i>)	1
Nicolae RAUȘ: <i>The agricultural literature according to its requests</i> . (The acquisition of agricultural books in communal libraries. Directing of book publicity and information referring to agrotechnics in the light of Party Documents concerning agriculture)	8
Ecaterina IOSIPESCU: <i>The school libraries' new regulations</i>	22
Pavel BINDER: <i>Cumulative catalogues of the historical bookstock belonging to the Brașov Regional Library</i>	26
Paul CARAVIA: <i>Educational and scientific documentation</i> . (Opinions on specific forms and methods of activity in the field of information and documentation in Libraries of Higher Education Institutes)	38
N. OPREA: <i>The 75th anniversary of the Galatzi „V. A. Urechia” Regional Library</i>	40
Ion IANOSI: <i>Romain Rolland, 1866—1944</i>	45
George BAICULESCU: <i>Two pioneers: Aron Pumnul (1818—1866), Anastasie Fătu (1816—1886)</i>	47
Prof. Vasile MACIU: <i>The Union of Moldavia and Wallachia (1859)</i> . Its backgrounds.	50
Lidia RAUȘ, Ion STOICA: <i>The Union of Roumanian Countries</i> . (A selective bibliography)	51

COLEGIUL DE REDACȚIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron (redactor șef-adjunct), IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae, TOMESCU Mircea

BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
BUCUREȘTI, STR. ION GHICA, NR. 4
RAIONUL TUDOR VLADIMIRESCU

editează și pune la dispoziția bibliotecilor și centrelor de documentare:

FIȘE — TIPĂRITE

pentru cataloagele alfabeticе și sistematice

Prețul unui abonament anual (1 aprilie 1966 — 1 aprilie 1967)
este de :

- 400 lei (pentru abonamentul care cuprinde majoritatea cărților
ce apar în Republica Socialistă România)
- 250 lei (pentru abonamentul care cuprinde fișe numai pentru
cărțile ce apar în tiraje de masă).

Fișele se difuzează direct instituțiilor abonate.

Bibliotecile, serviciile de documentare din întreprinderi și instituții, catedrele de învățămînt superior și alte instituții interesate pot primi fișe tipărite pe baza comenzilor ferme trimise la B.C.S. în care se vor indica și adresele exacte ale unităților unde urmează să fie expediate fișele (localitate, stradă și număr), pe adresa :

BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
BUCUREȘTI, STR. ION GHICA, NR. 4
RAIONUL TUDOR VLADIMIRESCU

Cont virament 136 201 31 Banca Națională a Republicii Socialiste România, filiala D.O.B.

Plata se face din contul nostru nr. 513565431 B.N.-D.O.B.

Ultimul termen de primie a comenzilor este 1 MARTIE 1966.

41 000